PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVII. št. 23 (13.853)

Trst, nedelja, 27. januarja 1991

Iraški scudi tudi včerajšnjo noč kalili mirno spanje prebivalcem Tel Aviva in Riada

Pritisk na Izrael se nadaljuje

Ekološki preplah zaradi širjenja naftnega madeža - Beg sedmih iraških vojnih letal v Iran - Sovjetski zunanji minister Aleksander Besmertnih o preverjanju stališč do krize - Velike mirovne manifestacije

BAGDAD, RIAD — Ob rednem nadaljevanju vojaških akcij, med katerimi velja omeniti, da so se v boj vključile tudi ameriške podmornice, iz katerih so včeraj proti Iraku izstrelili prve rakete tomahawk, je včeraj največ pozornosti veljalo nadaljnjemu širjenju velikega naftnega madeža, ki je bil zvečer že dolg preko 50 in širok približno 15 km in je vedno bolj konkretna postajala grožnja, da bo vse skupaj preraslo v pravo ekološko katastrofo. Madež so povzročili Iračani, ki s črpalkami bruhajo približno 100.000 sodov nafte dnevno v morje. Včeraj zvečer pa so tudi posredovali novico, da se je veliki črni madež že pomaknil do otoka Kafija, približno 130 kilometrov južno od Kuwait cityja. Del madeža pa naj bi zajel tudi požar, za katerega pa Iračani obtožujejo Američane in njihove bombe. Po drugi strani pa protiiraška koalicija trdi, da naj bi madež zažgal Sadam Husein, kar ni tako neverjetno, če upoštevamo, da je Sadam Husein doslej že večkrat zagrozil, da bo kuvajtsko nafto uporabil kot orožje.

Precej ugibanj je včeraj povzročila tudi novica iz Teherana, da naj bi v Iranu pristalo sedem iraških vojaških letal. Po nekaterih vesteh naj bi šlo za zasilni pristanek, kasneje pa so se razširile govorice, da je šlo dejansko za pobeg in da so piloti zaprosili za politični azil. Iransko vodstvo je s tem v zvezi izjavilo, da ne namerava vrniti letal, dokler bo trajal spopad, glede na to da je Iran popolnoma nevtralen v tem spopadu. Vest o pristanku iraških letal nekje na jugu Irana so potrdili tudi v Pentagonu, kjer pa so trdili, da naj bi bilo teh letal več kot dvajset, da pa za zdaj še ni jasno »ali je šlo za načrtovane pobege ali kaj drugega.«

V vojni živcev pa je Sadam tudi včeraj poskrbel, da prebivalci Riada in Tel Aviva tudi včerajšnjo noč niso imeli mirnega sna. Najprej so približno ob 21. uri po srednjeevropskem času iraški scudi leteli proti savdski prestolnici, dobro uro kasneje pa je bil njihova tarča Tel Aviv. Proti Izraelu je Irak izstrelil najprej štiri nato pa še dva scuda. Ameriški patrioti so poka-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Arabski vozel poročila in odmevi na vojno v Zalivu

NA 3., 4., 5. IN 6. STRANI

Kdor je nedolžen naj prvi vrže kamen

DUŠAN UDOVIČ

Nemalo preseneča dejstvo, da so se strategi protiiraške koalicije v bistvu ušteli pri ocenjevanju Huseinovih sposobnosti reagiranja na tolikšen vojaški spopad. Irak je z nagrmadenim arzenalom orožja kljub neprestanemu bombardiranju ohranil glavnino bojnih sposobnosti, računajoč pri tem na večje možnosti v spopadu na kopnem. Raketni napadi na Izrael so spopadu dodali možnost obsega, ki se ga je nedvomno najbolj bati. Izrael je te dni dejansko pokazal izjemno trdne živce in čut odgovornosti, kar ni bila vedno njegova značilnost v preteklosti. Zato je mimo ogabnih pojavov antisemitizma tudi prvič deležen široke solidarnosti.

Še bomo priča vročim razpravam o vojni v Zalivu, ob tesnobi, ki jo poraja vprašanje, ali je to zadnja vojna ob koncu nekega obdobja, ali šele prva na začetku novega. Po desetih dneh je jasno, da to ne bo kratkotrajen pohod, pač pa vse kaj drugega kot napovedana nagla zmaga visoke vojaške tehnologije.

Husein z blaznimi pozivi k arabski sveti vojni in mednarodnemu terorizmu vse bolj dokazuje, da bi ga bilo brez vojaškega posega težko ustaviti. Tako široko ustvarjena mednarodna koalicija ne bi mogla nastati, če ne na podlagi prepričanja, da je v viziji novih odnosov v svetu nemogoče popuščati agresorju in s tem legitimirati njegovo početje. Ker še v bližnji preteklosti ni bilo tako in se ta vizija dejansko začenja z novo vojno, ostaja v svetu veliko dvomov in razdvojenosti, saj se človeku razumljivo upira, da bi se sprijaznil s tolikšnim nasiljem, pa čeprav neizbežnim.

Človeštvo pa bi moralo biti v še veliko večjih skrbeh, če se ne bi te dni po svetu energično oglasila množična mirovna gibanja, ki neglede na politične špekulacije, katerim so od nekdaj podvržena, izražajo vendarle pošten, globok človeški odpor proti uničevanju, ki mu kljub krvavim zgo-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Za sedaj odpravili nevarnost obračunavanja v Jugoslaviji

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Nevarnost direktnega vojaškega spopada, krvave državljanske vojne, je odstranjena. Včeraj do 12. ure so bili ukinjeni vsi izredni ukrepi JLA, vojaki so ponovno brez popolne bojne opreme in ostrih nabojev, tanki so se vrnili v vojašnice, motorji helikopterjev in vojaških letal so ugasnjeni. Hrvaška je demobilizirala svoje rezervne miličnike, nekateri so vrnili kalašnikove v skladišča, drugi so jih odnesli domov, vsi pa so slekli uniforme in se ponovno posvetili civilnim, mirnim zadevam.

Vojna je bila preprečena zadnji trenutek, saj je že vse kazalo na krvav spopad. Tako je izjavil član zveznega predsedstva Drnovšek na včerajšnji tiskovni konferenci, o kateri poročamo na drugem mestu, podobno zvenijo različne izjave predsednika Tudjmana, tako pa je tudi med vrsticami zapisano v uradnem sporočilu zveznega predsedstva.

Zvezno predsedstvo je pričelo zasedati v petek ob 16. uri, nekje po polnoči pa so izdali uradno sporočilo, v katerem so pomembni trije sklepi:

1. Vojska prekliče bojno pripravljenost, hrvaška milica se demobilizira.

2. Skupno so ugotovili, da se s tem ustvarijo pogoji, da se nadaljuje preiskovalni postopek, da pa bodo vojaško preiskovalni organi sodelovali z odgovornimi organi republike Hrvaške.

3. Predsedstvo ponovno podčrtuje potrebo, da se obnovi ustavni red povsod, kjer je porušen in kar po razlagi Tudjmana v saboru in Drnovška na tiskovni konferenci pomeni hrvaško suverenost in legitimnost v Kninski krajini.

O vsem tem je dopoldne zasedal hrvaški sabor, popoldne ob 13. uri pa je bilo veliko mirovno zborovanje na osrednjem zagrebškem trgu, na katerem je govoril po predlogu prenoviteljev v imenu vseh strank član zveznega predsedstva Stipe

Mesić, sledila pa so prav tako množična zborovanja po vsej Hrvaški.

Vse to ustvarja pogoje, da se razgovor med sprtimi jugoslovanskimi narodi in republikami nadaljuje. V ponedeljek bo novo zasedanje zveznega predsedstva, na katerem bodo sodelovali tudi predsedniki republik in vlad in ki naj naredi korak naprej. Malo je možnosti, da bodo sklenili kaj konkretnega, vendar bo to razgovor in to razgovor brez zloveščih senc topov, tankov in kalašnikov. Razgovor med enakimi in brez več vrednih in mogočnejših.

Vendar pa še vse nevarnosti niso odstranjene in tudi ni odstranjena nevarnost novih zaostrovanj. Že včeraj smo poročali o dobre pol ure trajajočem posnetku, točneje televizijski kaseti, ki jo je pripravila JLA in ki hudo obtožuje hrvaškega obrambnega ministra Špeglja **(na sliki)**, notranjega ministra Boljkovca in druge hrvaške funkcionarje.

Slovenska televizija je po drugem kanalu objavila posnetke nekje okrog polnoči. Gre za montiran material, iz katerega ima gledalec lahko diametralno nasprotujoč vtis, ali prepričanje. Lahko ga posnetki prepričajo, da je Špegelj ukazal, da se pobije srbske oficirje, njihove družinske člane in otroke, da je pripravljal in ukazal pokol. Lahko pa se tudi ugotovi, da gre za montažo, ki je sestavljena iz izsekanih koščkov besed, skratka za ponaredek. Na vsak način pa je to strahovit psihološko - vojaški prispevek v specialni vojni med jugoslovanskimi narodi in pripravlja oborožen spopad, resnično podpihuje vojaški spopad med Srbi in Hrvati.

Seveda so se takoj razvnele polemike. Minister Špegelj pravi, da je to tipičen ponaredek, podoben boljševiškim iz tridesetih let, ko so pripravljali stalinistične procese. Hrvaška televizija napoveduje, da bodo kaseto predvajali, toda opremili z dokazi o ponaredku in pri tem navajajo vrsto tehničnih podrobnosti, iz katerih naj bi izhajalo, da gre za tonske montirane zapise, ki jih ne spremlja video posnetek.

Beograjska televizija je včeraj ponovno posnetke ponujala celemu svetu, izdala angleške verzije v različni dolžini, Politika in drugi srbski časopisi so na več straneh objavili celotni stenografski zapis. JLA pa je Špeglju odgovorila, da je to samo del materiala, da ga je mnogo več in da bodo vse dokaze objavili na sodišču, ali na drugih primernih mestih.

O vsem tem je včeraj dopoldne v saboru govoril tudi predsednik Franjo Tudjman. Razgovore z Miloševićem je ocenil kot uspeh. Seveda so ostala povsem različna stališča, toda pravice, ki jih zahteva za srbski morajo veljati tudi za hrvaški narod, odnosi so tako slabi kot nikoli in reši jih lahko samo demokratičen razgovor.

O zasedanju predsedstva pa je Tudjman govoril o medsebojnih obtožbah. Tudjman je izročil predsedniku Markoviću poročilo o sestanku vojaškega vrha, na katerem se govori o premikih enot o spisku oseb, ki jih je treba zapreti v vodstvih, v vladi Hrvaške in Slovenije vključno z Markovićem in Mesićem v Beogradu in tako naprej. JLA je zanikala

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Na mednarodnem teniškem turnirju za veliki slam

Monika Seleš slavila v Avstraliji

Na smučarskem svetovnem prvenstvu v Saalbachu

Petra Kronberger prva v smuku

Sinoči v moški košarkarski C ligi

Jadran TKB prepričljivo zmagal

V ženski odbojkarski C-1 ligi

»Desetica« odbojkaric Bora Elpro Cunja

NA ŠPORTNIH STRANEH

Po seji vodstva PSI bo odločilen sestanek s krščansko demokracijo

Ta teden znana usoda deželne vlade

VIDEM — O usodi deželne šestranskarske večine in Biasuttijeve deželne vlade bo odločalo še ta teden srečanje med socialisti in demokristjani. Če bo krščanska demokracija dala socialistom ustrezna zagotovila in se bo angažirala v odpravljanju »anomalij« v krajevnih upravah (na primer odbora v Tržiču in Cordenonsu, ki se oddaljujeta o deželne večine), bo mogoče ohraniti deželno večino. V nasprotnem primeru bo kriza najbrž neizbežna.

Socialistično deželno vodstvo, ki se je sestalo v petek zvečer v Vidmu, je namreč skoraj brez razprave sprejelo dokument, ki ga je izoblikoval deželni sekretar Piero Zanfagnini. Dokument je zelo jasen. V njem je med drugim rečeno, da je zdravstveno stanje večine zelo hudo, glavna krivca pa sta KD in PSDI, ki je v Tržiču odigrala odločilno vlogo. Odbora v Tržiču in Cordenonsu po oceni socialistov nista samo anomaliji, pač pa sta v protitoku z vsedržavnimi težnjami, »saj so komunisti v sporu z razpravo, kot se oblikuje v državi in v deželi«.

Zanfagnini je zahteval od KD nujen odgovor: »Dve sta bistveni točki: potrditev ali zavrnitev bistvenega pomena odnosa med strankama in zahteva, naj se KD operativno obveže, kar zadeva konec zavezništev s KPI.«

Do razjasnitve ali zapleta bo prišlo na seji med vodstvoma strank, ki bo najbrž v sredo. Nekaj zagotovil pa je včeraj že anticipiral predsednik deželne vlade Biasutti (KD), ki je poudaril veljavnost sedanjega zavezništva in v tem okviru neobhodnost odnosov s socialisti. To zavezništvo je doslej omogočilo stalno rast dežele v okviru dolgoročnega in sodobnega razvojnega načrta.

Zaradi tega, je menil Biasutti, morata KD in PSI okrepiti sodelovanje ob ugotovitvi, da v sedanji fazi »KPI ni uporabna za načrte rasti in razvoja«. Prav zaradi tega je treba po Biasuttijevi oceni »odpraviti na periferiji konfuzna zavezništva, ki so predvsem sad osebnih nasprotij«. Zavezništvo med KD in PSI mora biti konstruktivno in imeti vodilno vlogo tudi v periferiji, sicer brez vsiljevanj, vendar z jasno politično linijo.

Povsem negativna pa je bila ocena deželnega sekretarja KPI Viezzija, ki je ocenil kot zaskrbljujoče stališče socialistov. Potem ko je zavrnil kritike na račun KPI je Viezzi ostro pripomnil, da s svojimi stališči socialisti ne bodo prispevali h krepitvi levice v deželi, k omejevanju oblasti KD in h korektnejšemu upravljanju.

V Beogradu so s pogovori preprečili izbruh državljanske vojne

Janez Drnovšek o predsinočnji dramatični seji predsedstva

LJUBLJANA — Slovenski član zveznega predsedstva dr. Janez Drnovšek se je včeraj opoldne sestal s slovenskimi in tujimi novinarji in podrobneje orisal potek in pomen seje zveznega predsedstva, ki je preprečila krvav spopad na Hrvaškem. Drnovšek je dejal, da je seja potekala izredno konfliktno, v ozračju možnega spopada. Na Hrvaškem so bili vsi oboroženi, bila je resna nevarnost provokacij, ki bi lahko sprožile državljansko vojno.

Prvi del seje je potekal skrajno konfliktno, izrecno je dejal, da se je sporekel s predsednikom Jovićem in kazalo je, da bo prodrl predlog o večjih pooblastilih JLA in o proglasitvi neke vrste izjemnega stanja.

Takrat se je odločil, da zapusti sejo. Odšel je iz dvorane in sejo so prekinili. Bil je že prepričan, da bo odpotoval iz Beograda in da se ne bo nikoli več vrnil. Vendar se je vrnil, ozračje se je spremenilo, pritiski so ponehali, sprejeli so njegov predlog in na sejo povabili predsednika Tudjmana. Bilo je več konfrontacij, toda dana so bila zagotovila, da JLA nikoli ni pripravljala napad na legitimno hrvaško vodstvo. Obe strani pa sta bili prepričani, da druga pripravlja napad in obe trdita, da sta se pripravljali samo na obrambo.

Na tej osnovi je prišlo do sporazuma in do že znanih sklepov. To ne pomeni, da so vsi problemi rešeni, nihče si kaj takega ne domišlja. Krize niso odstranili, preprečili pa so izbruh državljanske vojne.

Drnovšek je pozitivno ocenil slovensko-srbske razgovore in sklepno sporočilo. Seveda tudi on dobro ve, da je problematična izjava o spoštovanju težnje Srbov, da živijo v svoji državi, toda to je bila modra poteza, ker je omogočila in prispevala k dogovajanju. Dogovarjanje pa je bistvo stvari, dogovarjanje brez pritikov, brez pritiskov JLA in ob priznanju samostojnosti in suverenosti republik.

V tej zvezi je bilo več vprašanj o Kninski krajini. Uradno sporočilo je nekoliko megleno, ko govori o hrvaški suverenosti v Kninski krajini. Tudjman je bil pri razlagi bolj precizen. Seveda s tem niso odpravili vseh odprtih vprašanj, vendar sedaj ni več dvomov o hrvaški suverenosti nad vsem hrvaškim ozemljem, ker je to potrdilo zvezno predsedstvo ob prisotnosti predstavnikov JLA. Še vedno pa ostaja odprto vprašanje političnih odnosov med Srbijo in Hrvaško tudi glede položaja Srbov na Hrvaškem.

Vse to je ustvarilo nove izhodiščne pozicije za razgovore. Slovenija bo morala oceniti, kaj bo naredila v bodočnosti. Ali bo vztrajala pri svojem konceptu, da stare Jugoslavije ni več in da se je treba dogovarjati o novi skupnosti. Lahko pa Slovenija prične razmišljati, če je razgovor sploh še možen, če ne bi bilo bolje misliti o drugačnih zaključkih.

Vendar pa je sporazum in sporazumen razhod zelo važen tudi za mednarodno priznanje, ki bi bilo sporazumno občutno hitrejše in lažje dosegljivo. Čakanje na jugoslovanski razplet pa lahko traja več let, kar bi Slovenijo občutno oddaljilo od svetovnih in evropskih dogajanj in razvoja.

Včeraj se je slovenska delegacija, ki jo je vodil predsednik Milan Kučan, razgovarjala z Bosanci in Hercegovci. Iz uradnih sporočil in tiskovne konference sledi, da je bil narejen pomemben premik. Govorili so namreč, da je ključno vprašanje razgovora med enakopravnimi republikami, brez hegemonij in da je osnova nedotakljivost meja.

Seveda sta obe delegaciji izhajali iz različnih osnov, saj bosanskohercegovski voditelji zaradi svojih potreb in lastne večnacionalne skupnosti izhajajo iz federativne ureditve, ki pa naj temelji na popolni suverenosti republik.

BOGO SAMSA

Rožljanje z orožjem med sedanjimi pogajanji o usodi Jugoslavije

Veleposlaniki evropskih držav v Beogradu so bili na moč začudeni, ker Jugoslavija sploh ni objavila uradnega stališča do krvave pacifikacije v Litvi. Slovenija in Hrvaška sta ostro kritizirali moskovsko politiko v Pribaltiku, Beograd je molčal. Bolje poučeni diplomati vedo, da je beograjsko zunanje ministrstvo pripravilo uradno sporočilo, skladno z obsodbo moskovskih ravnanj v drugih evropskih državah. Ante Marković se je z njim stinjal, predsednik zveznega državnega predsedstva dr. Borisav Jović pa je imel pomembne zadržke. Zadrega jugolovanske diplomacije pri temu ni ravno majhna. Prihodnji teden bo namreč na Dunaju zasedal komite visokih funkcionarjev Konference za varnost in sodelovanje v Evropi. Na dnevnem redu bodo tudi dogodki v Litvi, predsedovala pa bo Jugoslavija.

Dr. Borisav Jović je s tem samo še potrdil svoj sloves, da ni najbolj vnet zagovornik mirnih in demokratičnih rešitev. Ukaz jugoslovanski armadi, naj razoroži paravojaške enote, ki ga je kot predsednik zveznega državnega predsedstva lahko podpisal samo dr. Boris Jović, je še bolj utrdil takšno mnenje o njem. S tem ukazom je predsedstvo prizadelo zlasti Hrvaško, ki ji državni vrh in vojska tudi z nekaterimi dokumenti očitata, da je uvozila iz Madžarske ogromno orožja in da so ga dobile celo teroristične skupine. Vojska je že začela z aretacijami organizatorjev takšnega oboroževanja in jih bo, kot napovedujejo, postavila pred sodišče. Hrvaška seveda ne bo mogla molče pogoltniti takšnega početja, saj se tamkajšnjim oblastem lahko pripeti, da bo vojaška policija potrkala tudi na vrata kakšnega ministra. Razen tega Hrvaška zveznim organom ne priznava več pravice do neposrednega izvrševanja oblasti na ozemlju republike.

Spor med Hrvaško in jugoslovansko vojsko se je nevarno zaostril, vendar obe strani že popuščata, saj si nihče ne želi oboroženega spopada. Vendar se zdi, da je armada, ki je nekako ušla iz rok tudi svojemu vrhovnemu poveljniku, notranje razcepljenemu državnemu predsedstvu, z enim udarcem ubila kar dve muhi. Če bodo v Hrvaški res pobrali dodatno orožje, kar je zdaj kar verjetno, bo vojska poleg redne policije in teritorialne obrambe, ki je v rokah republik, edina, pri tem pa najmočnejša in povrhu zvezna oborožena sila. Obenem pa se je že vrinila v pogajanja o usodi Jugoslavije in njeni morebitni prihodnosti. Kdor bi želel spreminjati Jugoslavijo ter njene zunanje ali notranje meje, bi se moral resno vprašati, kako se bo odzvala armada, ki je že dala vedeti, da jih bo branila.

Seveda pa to ni edino sporočilo, ki ga oborožene sile pošiljajo republikam prav v času, ko njihovi funkcionarji potujejo po zvezni državi in drug drugemu pojasnjujejo svoje »štartne položaje« na začetku pogajanj o usodi Jugoslavije. V središču pozornosti so pogovori med Slovenijo, Hrvaško in Srbijo. Slovenija si je med obiskom Milana Kučana in drugih visokih predstavnikov republike pridobila pri srbskem predsedniku Slobodanu Miloševiću vsaj verbalna jamstva, da se Srbija ne bo vtikala v slovensko odločitev o obliki njenega sožitja z drugimi republikami. Srbi pa so navdušeno sprejeli stališče Milana Kučana, da Slovenija spoštuje željo srbskega naroda, ki hoče živeti skupaj v eni državi. Takšno stališče je sol na hrvaške rane, saj Zagreb še vedno ne ve, kako bi pomiril kninske Srbe, ki grozijo z odcepitvijo od Hrvaške. Milan Kučan se je takoj po pogovorih v Srbiji oglasil v Zagrebu in pozneje tudi javno poudaril, da so razmere po Jugoslaviji zelo različne in jih ni mogoče urejati povsod po istem kopitu. Slovenija je naseljena predvsem s Slovenci in si lahko omisli državo v nacionalnih mejah; drugod bodo morali pač najti sporazumno, srednjo pot pri urejanju svojih odnosov, če ne bodo živeli v federaciji. Sliši se logično, vendar logika ni močna stran sedanjih jugoslovanskih razmer.

Pred temi obiski in pogovori je vse republike obiskal predsednik zvezne vlade Ante Marković, da bi dosegel sporazum o delovanju federacije in o nadaljevanju ekonomske reforme s konvertibilnim dinarjem vred, do dogovora o usodi Jugoslavije. Predhodno obdobje lahko po njegovem mnenju traja še leto dni. V tem času naj bi zvezni organi skupaj z republikami preprečili kaos. Zahteval bo, da vse republike podpišejo dogovor, v katerem se bodo zavzele, da bodo spoštovale pravni red, enoten denarni sistem in finančno disciplino. Zveznemu parlamentu bo predlagal tudi nove zakone in poskušal dobiti pooblastila, da bo zakone lahko uveljavil. Če se mu to ne bo posrečilo, zvezna vlada ne bo prevzela odgovornosti, je dejal po obiskih po republikah.

Takšne napovedi merijo na odstop Anteja Markovića. Tega pa si vsaj večina republik zanesljivo ne želi, saj se ne bi mogle sporazumeti o novem predsedniku. Če pa bi Jugoslavija ostala brez zvezne vlade, bi dobilo orgomno pooblastil zvezno predsedstvo, ki ga vodi dr. Borisav Jović. Jugoslavija bi se s tem nevarno približala izrednemu stanju. Krog se tako zaključi in Ante Markovič to dobro ve, zato bo najbrž trd pogajalec, ki se bo verjetno že jutri pogovarjal s predsedniki republik oziroma njihovih predsedstev in pozneje s predsedniki republiških vlad. Toda vsa moč ni na njegovi strani. Republike, predvsem Slovenija, Hrvaška in Srbija, so se že toliko osamosvojile, da ni več vrnitve v federalizem, kar pa v bistvu hoče Ante Marković s svojimi integralističnimi pogledi. Zato bo končni izid o prehodnem obdobju Jugoslavije po vsej verjetnosti nekakšna srednja pot, sporazum, s katerim si bodo republike kupile nekaj časa in varnost do dogovora o usodi zvezne države. Ker to nekaj stane, bodo republike v nekaterih zadevah morda začasno popustile Anteju Markoviću. Bližnji dnevi bodo tudi pokazali, ali je rožljanje z orožjem kaj dvignilo Makrovićevo ceno.

BOŽO KOVAČ

• Za sedaj odpravljena nevarnost spopada v Jugoslaviji

NADALJEVANJE S 1. STRANI

resničnost, Tudjman pa je potrdil, da to ni bil edini dokument take vrste. V tej zvezi se po drugih virih citira izjavo načelnika JLA generala Hadžića, da je treba sedaj napasti Hrvaško, ker so ugodne prilike. Pobili bodo kakih tisoč Hrvatov, svet bo nekaj zakričal, s tem pa bo to vprašanje za vedno rešeno.

Tudjman pravi, da je JLA zanikala veljavnost takih dokumentov, zato pa je on zahteval, da se razišče katera kuhinja, ali kuhinje, razširjajo take stvari in ustvarjajo pogoje za krvav spopad.

Po Tudjmanovih besedah se je ozračje spremenilo, ko so predsedstvo, JLA, vlada, vsi, priznali legitimnost Hrvaške in njenega vodstva.

Govor hrvaškega predsednika pa se je končal s presenetljivo ugotovitvijo: »Spodaj v občinskih upravah pa tudi tukaj v ministrstvih, vključno ministrstva in neke ministre, obstajajo neodgovornosti do izvrševanja svojih dolžnosti, kot to zahteva morala, kot hočemo v demokratični Hrvaški«.

Na temo »neispravnosti« je Tudjman govoril večkrat in ob zaključku govora pozval poslance, da pomagajo stvari reševati.

Seveda se o vsem tem sedaj po Hrvaškem mnogo govori in ugiba. Najbrž gre za dvojni problem: po eni strani se Hrvaška ne namerava razorožiti, saj se zaveda, da je problem njene suverenosti in odnosov v Jugoslaviji še vedno odprt. Po drugi strani pa obstajajo tudi na Hrvaškem jastrebi. HDZ ni ena stranka, je v resnici koalicija zelo heterogenih strank in med njimi tudi skrajne desnice, ki je izrazito nacionalističnega tipa. Pri izbiranju rezervne milice pa niso bili preveč izbirčni in so pogosto posegli po ljudeh, ki so skrajni nacionalisti in neodgovorni. To je ustvarilo napetost tudi med Hrvati samimi in s tem se je Tudjman že večkrat spopadel. Zato je tudi zanimiv izredno dialektičen odnos z močno opozicijsko stranko prenoviteljev, ki ga v praksi večkrat podpirajo in mu odločilno pomagajo, kot je bilo to primer sprejemanja hrvaške ustave.

To pa seveda še zdaleč ne pomeni, da se bo Hrvaška razorožila. Neki poslanec je zastavil vprašanje v tej zvezi in Tudjman je takoj ponovno stopil za govorniški oder in odločno dejal, da se ne bodo razorožili. Sedaj bodo demobilizirali pripadnike pomožne milice. To pomeni, da bodo odšli domov. Orožje pa bo ostalo v njihovih rokah. Kam ga bodo dali bo odločil notranji minister Boljkovac, najbrž ga bodo dali v hrvaška skladišča, kjer pa jih ni, ali niso sigurna, pa ga bodo miličniki nesli na dom.

Tragično eksplozijo v Arezzu povzročil plin in ne atentat

AREZZO — Eksplozijo, ki je v noči na soboto povzročila eno smrtno žrtev v diskoteki Principe v Arezzu, je po mnenju preiskovalcev povzročilo uhajanje metana, in ne atentat, ki naj bi ga povzročili Sadamovi teroristi.

Eksplozija je močno odjeknila nekaj minut pred polnočjo, ko je bilo v največji diskoteki v središču Arezza kakih 600 mladih. Zaradi okvare na ceveh bojlerja na metan v kopalnici diskoteke se je v tem manjšem prostoru nabralo toliko plina, da je bil dovolj kratek stik ali celo cigaretni ogorek, da je povzročil tako razdejanje.

Ob prihodu prvih rešilcev Rdečega križa se je prisotnim prikazala apokaliptična scena: kakih petdeset mladih je tarnalo pod prahom in ruševinami, drugi pa so brezglavo bežali. Le eno dekle, 27-letna Leonia Rossi iz kraja Vitiano v okolici Arezza, je obležala negibna in je nato umrla med prevozom v bolnišnico. V bolnišnico so pripeljali drugih petdeset ranjencev, od katerih so dvajsetim nudili prvo pomoč ter jih poslali domov, drugih 30, ki so sicer bili le lažje ranjeni, pa so zadržali.

Takoj po eksploziji se je razširila »Sadamova psihoza«, ki se vrtoglavo širi od začetka zalivske vojne in v kateri ljudje vidijo v vsakem poku bombni atentat in v vsakem človeku atentatorja. Marsikdo je tako videl mladeniča oblečenega v plašč iz kameline kože, ki je v diskoteki odložil torbo (v kateri naj bi bila seveda bomba) ter nato zbežal. Policija je celo aretirala nekega človeka, ki je hitel proti železniški postaji, a se je sled izkazala za neresnično.

V Aspromontu osvobodili Domenica Paolo

REGGIO CALABRIA — Sinoči so ugrabitelji spustili na svobodo 54-letnega zobotehnika Domenica Paolo, katerega so ugrabili lanskega 29. aprila v neki vili v kraju Merici v bližini Locrija pri Reggio Calabrii.

Po prvih vesteh kaže, da so Paolo naključno dobili vojaki v občini Ciminà med svojimi rednimi pregledovanji Aspromanta.

Zanimivo je, da je žena Domenica Paole že pred časom plačala zahtevano odkupnino in da je zato že večkrat javno prosila ugrabitelje, naj izpustijo njenega moža na svobodo.

Paolo, ki je srčni bolnik, je že pregledal zdravnik, ki je dejal, da se bivši ugrabljenec počuti dobro in da ga le bolijo noge, kar se pri ugrabljencih pogosto dogaja, saj jih ponavadi držijo v manjših, tesnih in ozkih prostorih.

Naročnina: mesečna 22.000 lir - celoletna prednaročnina 200.000 lir; v SFRJ številka 8.00 din, mesečna naročnina 190.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 50101-601-85845
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglasi: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasni agenciji PUBLIEST srl - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglasi: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894
Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
Fax 0481/532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik **Dušan Udovič**
Odgovorni urednik **Vojimir Tavčar**

Izdaja **ZTT**
Tiska EDIGRAF

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

• Pritisk

NADALJEVANJE S 1. STRANI

zali vso svojo učinkovitost in scude uničili, še preden so lahko povzročili večjo škodo. Nekaj delcev je sicer ponovno padlo v predmestju Tel Aviva, vendar pa tokrat poročajo le o minimalni škodi, medtem ko žrtev in ranjenih na srečo ni bilo.

Ob zalivskem dogajanju pa velja omeniti še nekatere dogodke, ki so s tem tesno povezani. Tako je generalni sekretar OZN Perez De Cuellar v intervjuju za tednik Panorama (v kioskih bo jutri) izjavil, da bi OZN preklicala pooblastilo mednarodnim enotam za uporabo sile, če bi se Irak umaknil iz Kuvajta. Tajnik OZN je tudi napovedal, da je v tem primeru pripravljen obnoviti diplomatsko aktivnost, ki naj bi privedla do rešitve zapleta.

V krizo pa se je posredno vmešala tudi Sovjetska zveza. Neposredno pred svojim uradnim obiskom v Washingtonu je novi sovjetski zunanji minister Aleksander Besmertnih v Moskvi govoril o nevarnosti »popolnega uničenja Iraka.« S tem v zvezi se je Besmertnih zavzel za preverjanje ameriškega in sovjetskega stališča v zvezi z zalivsko krizo in poudaril, da Sovjetska zveza podpira resolucije varnostnega sveta OZN, vendar pa se ne strinja s prekoračitvijo teh pooblastil in grožnjo z dejanskim uničenjem nedolžnega iraškega ljudstva. Besmertnih je še povedal, da se bo z ameriškim predsednikom Bushem in državnim sekretarjem Bakerjem pogovarjal tudi o »perspektivah in bodočem razmerju sil v zalivskem področju po končanem vojaškem spopadu«, pri čemer pa je poudaril, da SZ ne namerava menjati že uveljavljenih načel v zunanji politiki.

Po vsej Evropi - in tudi v Ameriki - so bile včeraj številne mirovne manifestacije. Evropskim pacifistom, ki so v Parizu, Londonu, Lizboni, Bernu in Bonnu zahtevali prekinitev spopada, so se pridružili tudi naravovarstveniki, ki se bojijo ekološke katastrofe ob nadaljevanju izlivanja milijonov sodov nafte v Perzijski zaliv. Največja mirovna manifestacija na svetu od izbruha spopada je bila včeraj v Bonnu, kjer je sodelovalo več kot 170 tisoč ljudi. Demonstranti so izražali svojo solidarnost z Izraelom in zavračali obtožbe o antiamerikanizmu in poudarjali, da gre le za nasprotovanje vojni. Manifestacija je minila mirno, brez incidentov, drugače pa je bilo v Parizu, kjer so protestirali proti vojni in proti francoskemu sodelovanju v spopadu. Med manifestacijo je namreč večkrat prišlo do manjših spopadov med policijo in manifestanti.

• Kdor je nedolžen

NADALJEVANJE S 1. STRANI

dovinskim lekcijam ni videti konca. Toda iz zgodovine tudi vemo, da mir za vsako ceno ne more biti uresničljiv. Naj bodo nekatera izmed njihovih izhodišč še tako abstraktna, mirovna gibanja so resno in prepotrebno opozorilo vsem, da se iskanju mirnih rešitev sporov v nobenih okoliščinah ne gre odpovedati.

Težko se je obenem znebiti občutka, da mirovnemu gibanju škodujejo primesi ideoloških delitev. Pacifizem ima danes drugačen značaj, kot pred 20 leti, ko je šlo denimo za vojno v Vietnamu, ko je bila ameriška agresija deležna obsodbe, vietnamsko osvobodilno gibanje pa simpatije. Toda tudi velikih sprememb in zapravljenih iluzij v zadnjih 20 letih ni mogoče spregledati. Zalivska vojna se je vnela v povsem drugačnih okoliščinah, v dimenzijah mednarodnih odnosov, za katere je jasno samo to, da so šele v začetni fazi oblikovanja. Ni dvoma, da je razviti Zahod obremenjen s težko dediščino licemerstva in zakoreninjenih interesov, zaradi katerih je celotno območje Bližnjega vzhoda desetletja ostajalo v izredno labilnem ravnovesju. Razviti svet si ob današnjem stanju na tem območju zasluži mnogo težkih očitkov, zlasti pa dva odločilna: kljub številnim resolucijam OZN ni bil sposoben rešiti palestinskega vprašanja in položaja Izraela, po drugi strani pa je kolonialno zapuščino odnosov na Bližnjem vzhodu zaupal v varstvo po meri ustvarjenih oblastnikov, z namenom, da ostanejo naftni interesi velesil nedotaknjeni. Z isto logiko je še do včeraj oboroževal roko blazneža, ki ga je danes prisiljen uničevati. Ironija usode je, da se to cinično početje iz preteklosti plačuje na najbolj brutalen način.

Naj vrže torej biblijski prvi kamen, kdor je brez krivde, se človeku utrinja te dni, medtem ko se v Zalivu odigrava grozljiva predstava, v kateri nava mesto kamenja tolčejo bombe. Po desetih dneh televizijskih prenosov, pri katerih so merila poštene informacije dokaj odpovedala in ob katerih se, žal, vsakdo čuti poklican, da se tudi nekoliko poigrava s strategijo in taktiko, postajajo razprave o tem, kaj bi bilo, če bi bilo, nekakšni brezplodni sofizmi. Ostaja kruto in neizprosno dejstvo, da je vojna pred nami z vso možno tragiko. Črnobelih interpretacij zanjo ni in ne more biti. Najbrž pa ni treznega človeka, pa naj zavezniški napad odobrava ali ne, ki si ta trenutek ne bi želel čimprejšnjega konca te pošastne tragedije, ki bo imela trajne posledice, četudi bi se že jutri zaključila. Dogajanja žal dokazujejo, da je vsakršna možnost rešitve daleč in da lahko do hujšega še pride, če se odločanje o zalivski krizi prepusti samo orožju.

Naftno razlitje v Kuvajtu ogroža ves ekosistem Perzijskega zaliva

RIAD — Perzijskemu zalivu grozi ekološka katastrofa zaradi ogromnega naftnega madeža pred kuvajtskimi in severnosavdskimi obalami. Irak je že obtožil zavezniške sile, da so z bombardiranjem dveh iraških tankerjev zagrešile nov zločin. Vse vesti iz Perzijskega zaliva pa nesporno dokazujejo, da je iraška vojska namerno odprla ventile pri kuvajtskem naftnem terminalu Mina al Ahmadi, ki ima zmogljivost 100 tisoč sodov dnevno. Naftni madež je po zadnjih podatkih dolg 45 kilometrov, širok 12 kilometrov, iz ure v uro pa se širi in s hitrostjo kakih 10 kilometrov na dan pomika proti jugu.

Ameriški predsednik Bush je že obtožil Sadama Huseina »ekološkega zločina«, izvedence pa pozval, naj ne varčujejo z napori, da se omeji škoda.

Trenutno še ni povsem jasno, zakaj je Sadam Husein, potem ko je zažgal nekaj naftnih vrtin v Kuvajtu, segel še po tem sredstvu. Vojaški izvedenci izključujejo, da bi nafta lahko preprečila izkrcevalne desante, v najslabšem primeru jih bi lahko samo ovirala. Prav tako so po začetni zaskrbljenosti zaradi savdskih naprav za desalinizacijo morske vode v zadnjih urah precej bolj optimistični. Naftni madež bo pričel ogrožati orjaške naprave za desalinizacijo morske vode v Džubailu šele čez teden dni. Do tedaj pa bodo cevi za zajetje speljali v večje globine, obenem bodo lahko namestili plavajoče pregrade, ki bodo zaustavile plavajočo nafto.

Zaradi vojnih operacij ne bodo uspeli zajeziti razlitja v Kuvajtu. Prav zato se že vsiljuje domneva, da bo letalstvo poskušalo z napalmom zažgati naftni terminal, da bi vsaj nekoliko omejili škodo za zalivske vode.

V zadnjih urah pa postaja vedno bolj jasen Sadamov manever. Razni samozvani naravovarstveni strokovnjaki, ki so pred dnevi panično napovedovali »jedrsko zimo« zaradi naftnih požarov v Zalivu, so včeraj glasno zahtevali premirje, da se začne s sanacijo Perzijskega zaliva. Za to zaprto morje bodo posledice takega razlitja nedvomno katastrofalne. Strokovnjake bodri le spoznanje, da se Perzijski zaliv nahaja na nizki zemljepisni širini, kjer je razgradilna moč ultravioličnih žarkov izredna. Zgovoren je primer naftnih črpališč v Novruzu, ki so jih Iračani bombardirali v osemletni zalivski vojni. Takrat se je v zalivske vode razlilo še več nafte kot v teh dneh, naftni madež je bil dolg več 100 kilometrov. Škoda je bila ogromna, saj so pomrli skoraj vsi lamantini (kitom podobni morski sesalci — morske krave ali sirene), ostala morska favna in flora pa se je kljub nasprotnim napovedim ekologov, še kar dobro opomogla. Seveda skuša sedaj washingtonska administracija iz propagandnih razlogov prikazati sedanje razlitje za hujše kot ob brodolomu tankerja Exxon Valdes na Aljaski. Resnici na ljubo pa so obale Zaliva Prince William še danes prizadete, na zalivskih obalah pa ni več sledu razlitja iz Novruza.

Izraelski premier Šamir potrdil, da se Tel Aviv za zdaj še ne bo vmešal v zalivski spopad

Razdejanje in prva žrtev scudov tudi v Riadu

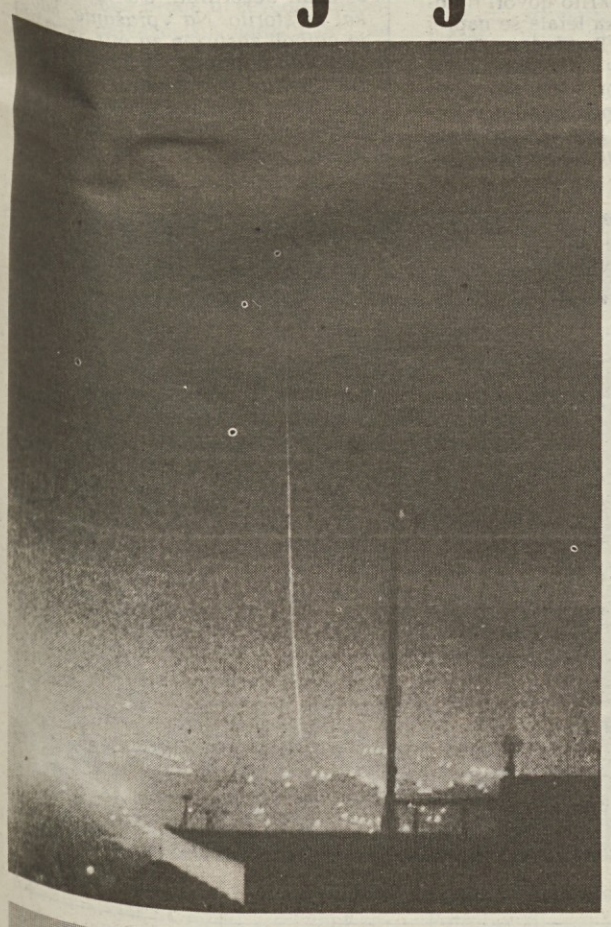

RIAD — Iraški scudi so v noči na soboto povzročili tudi prvo žrtev v Riadu **(na slikah AP ruševine v Riadu in svetlobna sled protirakete patriot)**, v napadu pa je bilo tudi 30 ljudi ranjenih. Kot je poročal savdski državni radio, naj bi eden od dveh iraških scudov eksplodiral v zraku, potem ko ga je zadel eden izmed izstreljenih patriotov, drobci rakete pa naj bi bili krivi za smrtno žrtev in vse ranjene.

S tem v zvezi je treba še povedati, da je trup scuda treščil na neko zgradbo in jo do tal porušil. Zaradi cenzure ni znano, v kakšni meri je ta dogodek prispeval h končnemu obračunu žrtev. Toda s televizijskih posnetkov, ki so jih savdske vojaške oblasti dovolile predvajati, je bilo pred podrto zgradbo mogoče videti precej ranjencev na nosilih, preden so jih odpeljali v bolnišnico.

Tudi ponoči je še nekaj scudov povzročilo preplah v savdski prestolnici (sirene so se večkrat oglasile tudi v Daranu, kjer je bilo slišati tudi eksplozije v zraku), vendar pa se je vse končalo brez posledic, saj so patrioti brez napake opravili svojo »dolžnost.«

Petkova noč pa je bila nemirna tudi v Izraelu. Iračani so namreč že zgodaj zvečer izvedli svoj že peti raketni napad na Tel Aviv od začetka vojne in drugič doslej so bili tudi mrtvi. Umrla je namreč ena oseba, precej pa je bilo ranjenih. Po tej najnovejši iraški provokaciji se je ves svet spraševal, koliko časa bo Izrael še mirno prenašal iraške raketne napade. Očitno pa je, da je izraelska vlada tudi tokrat ohranila trezno glavo in se ni pustila sprovocirati. Premier Šamir je v intervjuju za ameriško TV mrežo ABC potrdil, da se vsaj za zdaj Izrael ne namerava vključiti v zalivski spopad. »Represalija za nas ni imperativ,« je dejal Šamir, »in med Irakom ter Izraelom ne gre za ping-pong, kjer je treba takoj odbiti žogico, ki jo udari nasprotnik.« Ob tem pa je Šamir še izjavil, da do izraelske akcije lahko pride, »vendar pa bo Izrael tisti, ki se bo odločil, kdaj in kako naj do te akcije pride, pri čemer pa mora biti vsem jasno, da bo do akcije prav gotovo tudi prišlo, če bodo v Izraelu ugotovili, da je akcija proti Iraku nujno potrebna.«

Na kratko o Zalivu

NEW YORK — *Ameriška letalska družba PAN AM je prepovedala vstop potnikom iraškega izvora na svoja letala. Ukrep je v veljavi od začetka vojne v Zalivu. Prepoved, pravi New York Times, velja tako na mednarodnih kot na notranjih poletih, čeprav je družba ni potrdila. Njen predstavnik je samo omenil, da so uvedli poostrene nadzore nad potniki. Pri tej prepovedi se človek lahko vpraša, ali je nemara zaradi nje PAN AM v takšni finančni stiski...*

• • •

TORONTO — Kanadski fotograf Al Sikora je te dni začel prodajati »najbolj žgoča pričevanja leta 1991«: drobce razstreljenih raket scud. Če bi si zaželeli košček jeklenega oklepa tega smrtonosnega orožja, ki so ga Izraelci in Arabci v teh dneh dodobra spoznali, bi morali odšteti 27,95 dolarja (plus davki), dobili pa bi »kos zgodovine«.

Sikora je že lani zaslužil kar čedno vsoto denarja, ko je prodal številne koščke berlinskega zidu. Dobava drobcev scuda sicer ni takojšnja, nanje bodo odjemalci morali čakati od 4 do 8 tednov po koncu vojne. Del dobička bo šel, kar dokazuje, da ima Sikora pravzaprav dobro srce, v korist beguncem v Jordaniji.

Sicer pa prodaja spominčkov na Jutrovem ni nobena novost: že celo vrsto stoletij prodajajo na ta ali oni način drobce pravega križa, na katerem so križali Jezusa, ali pa trne iz krone, s katero so ga križali. Trpljenje je vedno imelo svojo privlačnost.

• • •

LONDON — *Britanska vlada bo svojim vojakom v Zalivu poslala petsto tisoč preservativov peščene barve. S temi, v zadnjih časih tolikokrat omenjenimi osebnimi pripomočki, bodo vojaki zaščitili... cevi pušk, mitraljezov in brzostrelk, saj predstavlja drobni puščavski pesek veliko nevarnost za brezhibno delovanje orožja. Previdnost je mati modrosti.*

Eksplozija manjše bombe na srečo povzročila le tri lažje ranjene

Atentat na dnevnik Liberation

PARIZ — Poziv muslimanskih skrajnežev, naj povsod po svetu prizadenejo interese držav, ki so najbolj angažirane v misiji OZN v Zalivu, so že obrodili prve sadove. Kljub poostrenim varnostnim ukrepom so neznani teroristi podtaknili pred vhod v francoski levičarski časopis »Liberation« bombo, katere eksplozija je povzročila na srečo le manjšo materialno škodo, bile pa so tudi lažje ranjene tri osebe. Na kraju atentata so našli anonimni letak, v katerem storilci obtožujejo Liberation, da podpira protiiraško vojno in da pred časom ni poročal o ugrabitvi nekaterih Libijcev v Čadu.

Do atentata je prišlo tudi v Bejrutu, kjer so prizadeli sedež neke savdske banke. Eksplozija, očitno naperjena proti silam, ki so angažirane v silah OZN, je že šesta od začetka posega svetovnih sil v Iraku.

V Bejrutu je neka samozvana »organizacija arabskih maščevalcev« objavila opozorilo vsem občanom, naj se ne približujejo tujim ustanovam, češ da bodo slednje kaj kmalu postale tarča napadov maščevalcev.

Na sliki (telefoto AP)**: po eksploziji pred Liberationom**

Dosedanji potek dogodkov dokazuje, da bo vojna v Zalivu precej daljša od napovedi

Desetdnevno neusmiljeno bombardiranje Sadama Huseina še ni spravilo na kolena

BAGDAD, TEL AVIV — Več kot petmesečna zalivska kriza po iraški okupaciji Kuvajta avgusta lani se je po številnih neuspešnih poskusih končala z vojnim spopadom. Po izteku ultimata varnostnega sveta OZN Iraku za umik iz Kuvajta so ZDA in druge zavezniške enote, ki so v teh petih mesecih na zalivskem področju postavile na noge mogočen vojni stroj, dale iraškemu diktatorju Sadamu Huseinu še dan časa »za premislek«, nato pa je »Puščavski vihar« - tako se namreč imenuje zavezniška vojaška akcija v Zalivu - 16. januarja nekaj minut po 23. uri po srednjeevropskem času z vso silo zdivjal po Iraku in Kuvajtu.

Manevrirne rakete tomahawk, ki so jih ponesle leteče trdnjave B-52, znameniti ameriški »nevidni« lovci in druga vojaška letala enot prisotnih v Zalivu so začela sejati razdejanje po Bagdadu in drugih točno določenih strateških ciljih v Iraku. Samo prvo noč so nad Irakom odvrgli več eksploziva, kot pa je znašala rušilna moč atomske bombe, ki so jo vrgli na Hirošimo, letala zavezniških enot protiiraške koalicije pa so opravila kar 2000 poletov. Zanimivo je, da pri tej akciji skoraj ni bilo odgovora iraške protiletalske obrambe in zgledalo je, da ta sploh več ne obstaja.

Vse to je povzročilo nekakšno evforijo, v kateri je bilo slišati triumfalistične napovedi, da je Irak že na kolenih, da so rakete in zavezniška letala že prvo noč uničila 80 odstotkov Sadamovega vojaškega potenciala. Konec naj bi bilo z njegovim letalstvom, uničena naj bi bila vsa letališča in porušene vse zloglasne tovarne, v katerih naj bi Irak proizvajal svoje kemično in biološko orožje. Od te evforije pa do izjav, da bo vojne v nekaj dneh konec pa ni bilo več daleč.

Toda kmalu je prišla hladna prha. Že naslednjo noč (17. januarja) je kot strela z jasnega treščila v svet novica, da je Irak z raketami scud začel obstreljevati Izrael. Tarča napadov sta bila Tel Aviv in Haifa, v eksplozijah pa je bilo precej škode, nekaj ranjenih, na srečo pa je takrat vse minilo brez smrtnih žrtev. Vsi so se zdaj začeli spraševati, od kod Sadamu Huseinu rakete, če pa so bila po trditvah zavezniških vojaških virov že prvo noč spopada uničena skoraj vsa raketna izstrelišča. Počasi, po kapljicah, pa so začele prihajati novice, da bombardiranje le ni predstavljalo popolnega zadetka v črno in da so predvsem mobilne rampe, ki jih ima Irak skrite pod zemljo, ostale nepoškodovane. Pentagon je moral priznati, da tudi drugi strateški cilji še niso bili vsi uničeni, da pa se bo bombardiranje nadaljevalo z nezmanjšano silo. Iz Bele hiše je George Bush ob tem začel opozarjati, da bo vojna še dolga in da ne sme nihče pričakovati, da bi se Irak hitro vdal, Američanom pa je obljubil, da zalivski spopad za ZDA ne bo drugi Vietnam.

Ob vsem tem pa je iraški napad na Izrael pomenil tudi neposredno nevarnost, da se razbije protiiraška koalicija, ki sta jo pet mesecev skrbno ustvarjala ameriški predsednik Bush in še posebej državni sekretar Baker. Vsi so se bali izraelske reakcije, saj bi najbrž neposreden vstop Tel Aviva v vojno z Irakom istočasno pomenil tudi izstop Sirije iz »koalicije«, na stran Iraka, ali pa formalno proti Izraelu, pa bi se postavila tudi Jordanija, ki naj bi v tem spopadu imela nevtralno vlogo, precej nerodna pa bi bila tudi vloga ostalih arabskih držav, ki so že po tradiciji »nasprotnice« Izraela, v tem spopadu pa stojijo na strani protiiraške koalicije.

Toda ta nevarnost je bila z izredno zrelo reakcijo izraelske vlade vsaj začasno odpravljena. Uradni Tel Aviv je namreč v vseh svojih izjavah poudarjal, da bo sicer odgovoril na iraške provokacije, »da pa si pridržuje pravico, da sam odloči, kdaj in kako bo odgovoril«. Ob tem je treba povedati, da je tej odločitvi botrovala tudi bliskovita diplomatska akcija ZDA, ki so uspele prepričati Izrael, da takojšen odgovor ne bi bil primeren. Washington je v Izraelu tudi takoj usposobil protiraketni sistem patriot, s katerim je močno okrepil izraelsko obrambo, Tel Aviv pa je dobil najbrž tudi še nekatera druga zagotovila. Očitno je, da je bilo ob treznosti izraelskih politikov to dovolj, da so ohranili mirno kri tudi po novih napadih (doslej jih je bilo pet), med katerimi pa so padle tudi že prve žrtve med civilnim prebivalstvom.

V pregledu dosedanjih dogodkov v zalivski vojni pa ni mogoče tudi mimo brutalnega kršenja ženevskih konvencij o vojnih ujetnikih s strani Iraka. Bagdad si je najprej privoščil skrajno neokusno prikazovanje intervjujev z ujetimi nasprotnimi piloti, ki so jih prisilili k propagandističnim izjavam in poveličevanju Iraka. Višek pa je bil dosežen z odločitvijo, da vojne ujetnike Irak uporabi kot žive ščite v strateških objektih. Vse to je izzvalo izredno odločno reakcijo povsod po svetu, kjer so odločno obsodili tako ravnanje z ujetniki, ameriški predsednik Bush - podprl ga je tudi generalni sekretar OZN De Cuellar - pa je s tem v zvezi zahteval, da se po končanem spopadu Sadamu Huseinu sodi kot vojnemu zločincu.

Ob neprestanem bombardiranju iraških položajev v Iraku in Kuvajtu - doslej je bilo opravljenih že več kot 17.000 poletov - in občasnem, živce parajočem iraškem raketnem obstreljevanju Izraela in Savdske Arabije, pa je treba omeniti tudi vrsto mirovnih pobud za prekinitev spopada in rešitev zalivske krize po mirni poti. Med pobudniki teh akcij je treba posebej omeniti papeža Janeza Pavla II., ki se je izredno angažiral proti spopadu. Njegovi mirovni pozivi doslej niso zalegli, kot niso zalegle tudi pobude držav Magreba, neuvrščenih in pa Irana, ki je rešitev za spopad iskal v okviru Islamske konference. V teh desetih dneh se je sestal tudi varnostni svet OZN, v katerem pa večina članic ni podprla zahteve Magreba po takojšnji prekinitvi sovražnosti.

Vse dosedanje dogajanje pa že kaže, da bo spopad dolg in hud. Zavezniški cilj zdaj ni več samo osvoboditev Kuvajta, temveč se odkrito govori o dokončni vojni proti Iraku. Zavezniška letala še naprej zasipajo z bombami in raketami Bagdad in druga mesta, da bi uničili iraške raketne postavitve in dokončno osvojili iraški zračni prostor, s tem pa odprli tudi pot kopenskim silam za dokončni prodor v Kuvajt in nato z vseh strani tudi v Irak. Z nastopom kopenskih sil pa se bo zares krvava vojna šele prav začela....

Obračun izgub in žrtev spopadov

PARIZ — Med tem ko neuradni viri govorijo tudi o stotisočih žrtvah, pa so uradni podatki o dosedanjih izgubah na obeh straneh precej bolj pomirjujoči, če je ob žrtvah sploh mogoče uporabljati ta izraz.

Tako naj bi zavezniki do vključno 25. januarja doslej izgubili 22 letal in 1 helikopter, imeli eno smrtno žrtev, pogrešajo pa 25 pilotov. Največje izgube so doslej imele ZDA, ki so izgubile 11 letal in helikopter, pogrešajo 14 pilotov, eden pa je umrl. Velika Britanija je izgubila 6 letal, 8 pilotov pogrešajo, dva pa sta v iraškem ujetništvu, Italija je bila ob en tornado, 1 pilot je v ujetništvu, drugega pogrešajo, Savdska Arabija je bila doslej ob 3 letala, vendar pa podatki o tem, kaj se je zgodilo s piloti teh letal, niso znani.

Iraška stran trdi, da naj bi zavezniki doslej izgubili 259 letal in raket, protiiraška koalicija pa zatrjuje, da so doslej uničili 43 iraških letal in potopili 8 iraških plovil. Po radiu Bagdad so tudi sporočili, da naj bi bilo med vojaštvom 90 žrteev, med civilnim prebivalstvom pa 123 mrtvih in 327 ranjenih.

Med države z izgubami je treba prišteti tudi Izrael, ki sicer ne sodeluje v zalivskem spopadu. Po iraškem raketnem napadu 22. januarja so umrle 3 osebe (vse tri zaradi srčne kapi po eksplozijah), v petek zvečer pa je pod ruševinami umrla še ena oseba. V petih iraških napadih je bilo v Izraelu doslej tudi 153 ranjencev.

Kaj menijo mladi o vojni in vpoklicu

RIM — *»Vojna v Zalivu je pravična in če nas bodo vpoklicali, bomo šli«. To je v bistvu rezultat ankete, ki jo je izvedla tržaška družba SWG za tednik Panorama. Vzorec je bilo 700 mladih ljudi med 15. in 25. letom starosti. Izkazalo se je, da je 65,5 % mnenja, da je vojna pravična, 30,1% je proti, 4,4% pa je neopredeljenih.*

16,5 % tistih, ki so za vojno meni, da je slednja edini način za vzpostavitev reda, 63,3 % meni, da je treba kaznovati one, ki kršijo mednarodno pravo, 17,2 % pa meni, da se z Arabci ni mogoče pogajati.

Od tistih, ki so proti vojni, 74,5 % meni, da z vojno ni mogoče reševati položaja, 9,8 % se vojne boji, 13,4 % pa je proti uporabi sile.

Kar zadeva manifestacije pacifistov je 25,4 % mladih, ki jih je SWG intervjuval, mnenja, da so koristne kot oblika pritiska na vlade držav v vojni, 52,2 % pa meni, da so popolnoma nekoristne, da pa je prav izraziti svoje nasprotovanje do vojne.

Eno žgočih vprašanj je bilo tisto, ki zadeva vpoklic in odhod na fronto. 12,2 % mladih bi se odzvalo, ker meni, da je udeležba pomembna, 36,1 % bi se odzvalo, ker jih pač kliče država, 12,6 % bi skušalo dezertirati, 3,6 % ne ve, kaj bi storilo. Na vprašanje, kdo je najbolj zaslužen za mir, je 41,9 odgovorilo papež, 24,8 % Perez De Cuellar, 17,7 Bush, 5,2 Gorbačov, 3,4 % Occhetto, 0,8 % Sadam Husein, 0,4 % Formigoni in 0,3 % Arafat.

Vojna letala so imela glavno vlogo v prvih desetih dneh bojev v Zalivu (AP)

Nad Bagdadom je iraška protiletalska obramba vsak dan risala najrazličnejše svetlobne sledi (AP)

Prejeli smo in objavljamo:

Vojna v Perzijskem zalivu ne rešuje temveč le poglablja že stare težave

Zalivska vojna se nam je sedaj zarezala pod kožo, kljujeta nam v zavesti strah in nemir. Do nas so prišle prve slike okrvavljenih trupel, kriki ranjencev in sedaj vemo, da se je razblinila velika laž. To ni »videogame«, pač pa izbruh najsodobnejših morilskih tehnik v vojni, ki je naša pokolenja ne poznajo, a se lahko vsak čas preseli k nam z valom terorizma, ekološko katastrofo zaradi zažganih naftnih polj, žarčenjem še neodvrženih jedrskih nabojev in uničenih central. To je vojna z neocenljivimi gospodarskimi posledicami. Borze še mirujejo, toda nihče ne ve, kdo bo plačal račun spopada, ki stane ZDA milijardo dolarjev na dan.

Vojna traja komaj deset dni, svetovni javnosti pa se zdi cela večnost in komaj čaka, kdaj bo orožje utihnilo in odstopilo mesto diplomatskemu dialogu. Toda Bush zagotavlja, da bo trajala »več mesecev«.

Že prvi dnevi vojne so razblinili utvare lažnive propagande in razgrnili pred našimi očmi realnejše scenarije.

Iraški diktator se je na vojno pripravil in spretno sega po moderni tehniki, s katero so ga zalagali vsi, da je le brzdal Homeinijevo islamsko revolucijo. Zraven izkorišča vsa sredstva psihološke vojne in vrta v protislovja pisanega zavezništva, ki pod ameriško zastavo in z blagoslovom OZN združuje marince, tujsko legijo in vojake iz zmernih arabskih držav. Z raketami na Izrael in klici k solidarnosti milijarde muslimanov po svetu se bagdadski vodja rešuje iz splošne osamljenosti, obenem pa skuša vsiliti tej vojni drugačen predznak. Zato nepoklican vihti zastavo pravic palestinskega ljudstva in jo bo vihtel, dokler se ZDA ne bodo otresle izraelske trme in pristale na mednarodno konferenco o Bližnjem vzhodu.

Gre za kričeče protislovje, ki presenetljivo postavlja v isto vrsto Sadama Huseina in njegove sovražnike. Kajti nobeno sklicevanje na zgodovino ne opravičuje vojaške priključitve tujega ozemlja. Zato mora Irak vrniti neodvisnost Kuvajtu, sicer bo to glavni »alibi« za Izrael, ki noče vrniti Cisjordanije, Gaze in Golana palestinskemu narodu.

Pač dober izgovor za vse, ki so kakorkoli zasedli tuja ozemlja in teh ni malo. Na Srednjem vzhodu so odprta vprašanja Libanona, Cipra, Kurdistana, na drugem koncu Sredozemlja pa naroda Saharawi.

Kako se bo vojna končala? Tretje svetovne vojne najbrž ne bo, saj si je druga jedrska velesila, Sovjetska zveza ne more privoščiti. Kvečjemu rožlja s tanki ob Baltiku.

V najslabšem primeru bodo na Bližnjem vzhodu zagrmele nevtronske bombe, sicer pa bo Zahod osvobodil Kuvajt in zraven še uničil Irak. Tedaj bosta ZDA in NATO prevzela vlogo žandarja nemirnih narodov področja.

Vsekakor se bo napetost v svetu povečala. Ponižne arabske množice bodo rušile prozahodne režime, oblast bodo prevzeli islamski skrajneži, »nečaki Sadama Huseina«. Računati bomo morali z verjetnostjo dolgega vala terorizma in novih vojn. Vrelišče bo v Sredozemlju, kjer si bogati in revni svet stojita nasproti.

Skratka, Pirova zmaga. Prav zato se množijo poskusi, da bi vojno ustavili, preden bi ognjeni vrtinec potegnil vase še Izrael in Turčijo.

Medtem tkejo rahle niti dialoga predvsem Jugoslavija kot predsednik gibanja neuvrščenih, Palestinci in Vatikan. Slednji predvsem zaradi prizadetosti ob razmerah na Jutrovem, zibelki treh velikih monoteističnih veroizpovedi.

Predlogi so več ali manj znani, njihovo izhodišče je v spoznanju, da je prekinitev ognja možna, dokler še ni pravega zmagovalca in poraženca. Bush je pokazal svoje mišice, Sadam Husein pa je Arabcem dokazal, da lahko kljubuje celemu svetu.

Sadam Husein mora javno obljubiti umik iz Kuvajta, Bush pa odhod marincev z arabskega polotoka.

Ob taki napovedi bi varnostni svet OZN oklical premirje in začetek tehničnih pogajanj, ki naj na arabskem polotoku in na iraško-kuvajtski meji vzpostavijo nadzorstvo modrih čelad ali oddelkov arabske lige. Vojaškemu razmiku bi sledil sklic mednarodne konference o Bližnjem vzhodu.

Vedeti moramo, da je tak scenarij sedaj še realističen, a ne za dolgo. Po večmesečni vojni in radikalizaciji odnosov bi mednarodna konferenca postala nesmisel, saj je njen uspeh odvisen zgolj od pripravljenosti na dialog med udeleženci.

Cilji take konference so dokaj ambiciozni in lahko stremijo k dokončni ureditvi vseh odprtih vprašanj tega področja, začenši z ustanovitvijo palestinske države, s katero se mora Izrael prej ali slej sprijazniti. Predvsem pa se mora odpovedati želji, da bi Palestincem predložila račun za iraške raketne napade. To bi bil zares prispevek k trajnemu miru, ki ne more biti plod verige maščevanj.

Svet lahko prizadene iraškega diktatorja tudi brez bomb. Zadostuje, da Turčija in Iran privolita v ustanovitev svobodnega Kurdistana.

Italija lahko veliko prispeva v mirovnih naporih. Tako se sedaj spet govori o možnosti sklica sredozemske konference o varnosti in sodelovanju, nekako po helsinškem zgledu.

Seveda mora biti pred tem poražena »stranka vojne«, ki izkorišča spopad za poravnavo notranjepolitičnih računov, kršenje ustave, kontrolo nad občili in militarizacijo družbe.

Mirovne rešitve so zapletene, terjajo veliko časa in dobre volje, toda izkušnja enega samega tedna vojne nas je naučila, da druge poti sploh ni. Probleme sodobnega sveta je treba rešiti globalno in korenito, sicer se bodo zaostrili in kakor kraške ponikalnice nepričakovano bruhnili na površje.

OZN mora prevzeti pobudo, ki ji je ušla iz rok po napadu na Irak. V Stekleni palači se res porajajo prvi zametki »svetovne vlade«, vendar bi morali narodi sveta zahtevati in doseči, da se »diktatura velesil« v varnostnem svetu prevesi v demokracijo generalne skupščine, kjer so vsi narodi enakopravni.

Zahod je pred pomembnim izpitom. Začel je vojno v imenu svetih načel neodvisnosti in ozemeljske nedotakljivosti napadene države. Sedaj mora ta načela spoštovati sam in dokazati, da ni bila zgolj pretveza, za katero se skriva pohlep po zalivski nafti.

STOJAN SPETIČ

Korenine sedanjih konfliktov segajo daleč nazaj v začetek stoletja

Bližnjevzhodni vulkan

PAVEL STRANJ

Pravijo, da je za posameznikovo življenje pomembna zgodovina njegovih prednikov vsaj za tri rodove nazaj. Verjetno drži podobno pravilo tudi za narode in države. Zato, če hočemo nekoliko globlje razumeti vzroke in sile, ki so sprožile zadnjo vojno je koristno, če se ozremo nazaj v zgodovino te nesrečne pokrajine in preletimo njen razvoj od začetka tega stoletja dalje.

Na prizorišču je tedaj nastopalo manj "igralcev" kot danes. Prisotne so bile predvsem velesile, ki so iz različnih razlogov postavljale Bližnji vzhod med pomembnejša področja svoje zunanje politike. Tu je bila predvsem Anglija, ki je videla v arabskem svetu edini možni prehod do najpomembnejšega dela njenega tedanjega kolonialnega imperija: Indije. Glavna vrata v tem prehodu je bil Sueški prekop, a v začetku stoletja so se začele širiti vedno zanesljivejše vesti, da je na območju tudi nafta, kar je še povečalo strateško pomembnost regije. Šibkejši partner Anglije je bila pri celotnem razpletu tudi Francija.

V tekmi za nadzor nad Bližnjim vzhodom sta bila za Anglijo nevarna predvsem dva tekmeca: Nemčija in Rusija. Nemčija je videla v tej smeri eno od perspektiv za širjenje svojega »življenjskega prostora«. Zato je tako poudarjala pomen železnice Berlin-Bagdad. Mimogrede: po takratnih navadah je graditelj železnice dobil tudi veliko »stranskih« ugodnosti, kot na primer pravico do izkoriščanja vseh rudnih bogastev, ki bi jih našel in srečal v precej širokem pasu ob progi.

Načrtovana proga bi seveda potekala mimo najvažnejših naftnih polj na severu današnjega Iraka, kar so v prejšnjih desetletjih temeljito proučile številne arheološke odprave velesil, ki so poleg zgodovinskega dela opravile tudi nekaj geoloških nalog. Usoda je tu namreč hotela, da so ogromna naftna najdišča pri Kirkuku v neposredni bližini kraja, kjer je nekoč stala asirska prestolnica Ninive.

Rusija je bila nevarna za Anglijo, ker je tudi v to smer iskala rešitev svojega večnega »Vzhodnega vprašanja«, to je dohoda do nekega toplega morja, ki bi njenim mornaricam odprl svobodnejšo plovbo, kot pa jo imajo še danes skozi baltske ožine in Dardanele. Dardanele in skoro vse obale Bližnjega vzhoda pa je pred prvo vojno imela Turčija, točneje prednik današnje Turčije, to je staro, razpadajoče Otomansko cesarstvo, ki je medtem, zlasti v Balkanskih vojnah izgubilo vse svoje evropske posesti in postalo že izrazito azijska država. Turčijo so velesile obravnavale kot »bolnika«, ki bo vsak čas preminil in bile so v napetem pričakovanju razpleta ob razdelitvi njegove dediščine. Anglija je prežala iz Egipta in iz juga arabskega polotoka, Nemčija je tesno navezala Turčijo nase in pritiskala s severa, Rusija pa je že utrdila svoj vpliv na severni polovici Irana in tako pritiskala z Vzhoda. Najpogosteje so se interesi vseh teh velesil, in še drugih, srečali v Jeruzalemu, kjer je verski argument zaščite svetih krajev, omogočal razne manevre v pričakovanju odločilnega spopada.

Zgodovinski dokument iz leta 1917: zemljevid, na katerega je angleški zunanji minister lastoročno zapisal datum 18. avgust 1917. Na njem so označena predvidena vplivna območja velesil na ruševinah turškega cesarstva: kar je označeno s C in sosednje območje naj bi pripadlo Italiji, ozemlje označeno z A in sosednje območje Franciji, ozemlje označeno z B in sosednje območje pa Angliji. Novim turškim oblastem je pozneje z orožjem uspelo preprečiti, da bi bilo turško etnično ozemlje razkosano, Arabcem pa ne

Poleg velesil je v tem obdobju stopala na prizorišče še neka nova figura: arabski nacionalizem. Bila je to zelo skromna sila, ki je imela pravzaprav dve duši. Prva, moderna, je bila izraz nastajajočega arabskega meščanstva, ki je doživljal svoje leto »1848«, a v zelo neugodnih pogojih. V velikih arabskih mestih: Kairu, Damasku in Bejrutu, so nastajale organizacije in stranke, ki so jih Angleži na svojem območju in Turki na svojem, sistematično zatirali.

Druga duša porajajočega arabskega gibanja pa je bila zakoreninjena v tradicionalnem arabskem svetu, v njegovem jedru: v veri. Težišče tega sveta je bilo v dveh svetih mestih, v Meki in Medini, ki sta spadali tudi pod turško oblast. Tu je imela največjo avtoriteto nekaka arabska aristokracija in še zlasti tisti njen del, ki je bil uradno priznan kot »čuvaj svetih krajev«. Karizmatični vodja te druge sestavine arabskega sveta je bil Šerif Husein iz družine Hašemitov.

Ko je izbruhnila prva svetovna vojna, se je kmalu izkazalo, da je Rusija izločena iz igre, zaradi svoje očitne šibkosti in poznejših notranjih zapletov z revolucijo. Nemčija je ves svoj kapital zaigrala na karto orožja in izdatne vojaške pomoči Turčiji. Anglija se je morala znajti, kajti Turki so pritiskali na Suez in sama ni imela dovolj sredstev, da bi odprla pravo vojaško fronto tudi na Bližnjem vzhodu. Potrebovala je zaveznike, potrebovala je pomoč in edini možni zaveznik je bil na kraju samem arabski narod, zlasti njegova tradicionalna komponenta, kajti Šerif Husein je s svojo avtoriteto lahko proglasil sveto vojno proti Turkom in tako mobiliziral razpršena arabska puščavska plemena, ki so bili idealni vojaki za boj v tistih razmerah. Potrebovali so le nekaj dodatnega orožja in kakega svetovalca, ki bi pazil, da ne zaidejo na politična stranpota.

Meje območja, za katerega je Anglija leta 1915 obljubila arabskemu voditelju Huseinu, da bo tvorilo enotno arabsko državo

Tako se je tudi zgodilo. Anglija je leta 1915 obljubila Huseinu v zameno za pomoč veliko kraljestvo, ki bi dejansko obsegalo vse arabske dežele vzhodno od Sueza in Husein je proglasil sveto vojno. Angleški svetovalec, ki mu je bil dodeljen, je bil znani polkovnik Lawrence.

Kaže, da se je Anglija kmalu skesala zaradi prevelike radodarnosti, s katero je Arabcem obljubila arabske dežele. Leta 1916 je s Francijo, Rusijo in Italijo sklenila tajni sporazum, s katerim so si velesile razdelile vplivna območja na severnem bogatejšem delu Bližnjega vzhoda. Francija naj bi dobila ozemlje današnje Sirije in Libanona, Anglija pa ozemlje današnjega Izraela, Jordanije in Iraka. Cilj tega dogovora je bil predvsem razdelitev znanih naftnih polj. Anglija je narisala meje svojih »vplivnih območij« tako, da si je lahko zagotovila zanesljiv pretok nafte, od najdišč, preko naftovodov do Haife. Ko so boljševiki prevzeli oblast v Rusiji, so objavili to pogodbo in Nemci so poskrbeli, da je angleški zaveznik Husein čim prej zvedel zanjo. Moralo mu je biti jasno, da se stvari ne bodo iztekle tako, kot so mu Angleži obetali.

Leto pozneje, 1917, še vedno v teku prve svetovne vojne, je Anglija naredila še en važen korak, ki naj bi še dodatno zavaroval njen položaj na območju. Predstavnikom židovske sionistične organizacije, ki si je prizadevala za povratek Židov v Palestino, je izjavila, da »gleda z naklonjenostjo na ustvaritev židovskega narodnega doma v Palestini«. Židje so končno dobili podporo velesile za svoje načrte, obljubljeni arabski državi pa je bil odkrušen še en pomemben del.

Ta dolgi opis dogajanja med prvo svetovno vojno je bil potreben, kajti od tu dalje so se dogodki razvili z izredno naglico in ustvarili v nekaj letih stanje, ki je podlaga današnjemu oblikovanju Bližnjega vzhoda, a ga z vsemi svojimi notranjimi napetostmi tudi pogojuje, da je tako nestabilno.

Arabci so se dobro borili, tako dobro, da so celo zavzeli Damask pred redno angleško vojsko, ki je vendar prišla iz Egipta. Šerif Husein in njegovi štirje sinovi so si resno prizadevali, da bi kljub vsem pastem uresničili obetano državo. Francija in Anglija seveda nista držali križem rok. Na mirovnih konferencah sta, skupaj z drugimi velesilami uzakonili svoj red, z vojskami pa pazili, da bi se izvajal.

Najsposobnejši od Huseinovih otrok je bil Feizal. On je skušal v Siriji uveljaviti ne le obetano državo, ki so jo sedaj velesile zanikale, ampak tudi združitev obeh duš arabskega sveta, s tem, da bi on postal kralj v Damasku in tako povezal moderno arabsko družbo z tradicionalno. Leta 1920 sta se v današnji Siriji spopadli francoska in arabska vojska, tokrat brez angleške pomoči in svetovalcev. Arabci so bili povsem premagani, njihovi upi pokopani, zavladala sta red in zakonitost. Arabci so to leto - 1920 - imenovali »leto katastrofe«.

Anglija se je vseeno izkazala velikodušna: Feizalu je ponudila krono novo oblikovane iraške države, njegovemu bratu Abdulahu pa jordansko. Toda hašemitska družina bi bila premočna, če bi njun oče Husein ohranil tudi čuvanje Meke in tako torej vpliv nad celotnim arabskim polotokom. Ni bilo težko najti med številnimi rodovi znotraj polotoka sposobnega tekmeca za vlogo čuvarja Meke. Angleško zunanje ministrstvo se je odločilo za rodbino Savd. Ponovila se je stara igra z vojaško pomočjo in svetovalci, ter kmalu se je Husein znašel v izgnanstvu, arabski polotok pa je postal Savdova Arabija.

Tudi novi Savdski kralj se je naučil lekcije: pazil je, da bi ne bil preveč odvisen od Anglije in je razmeroma hitro sprejel pokroviteljstvo neke druge, bolj oddaljene velesile: ZDA, ki so prav rade prevzele to vlogo, še zlasti, ko so na savdovem ozemlju odkrili ogromna nahajališča nafte, ki niso prav nič zaostajala za iraškimi.

Feizal je še naprej užival izreden ugled v arabskem svetu. Vsi so mu priznavali, da združuje v sebi velike vojaške in politične sposobnosti. Zato morda ni zelo čudno, če je umrl razmeroma skrivnostne smrti leta 1933. Tudi njegovi potomci niso imeli sreče. Zadnji potomec njegove veje hašemitske dinastije je bil ubit med državnim udarom leta 1958. Tudi Feizalov brat Abdulah je bil ubit v atentatu in danes vlada njegov vnuk, jordanski kralj Husein, kot zadnja veja hašemitske rodbine, ki se ni še posušila.

Leta 1938 so odkrili ogromna nahajališča nafte tudi v Kuvajtu. Tu je Anglija imela svojo nogo že iz dobe pred prvo svetovno vojno, vedno zaradi nemških načrtov v zvezi z železnico Berlin-Bagdad. Če bi se ta uresničila, bi bil Kuvajt strateško oporišče, od koder bi Anglija lahko zaprla iraškemu območju dohod na morje. Zato je v bistvu Irak dobil tako neugodne meje na jugu.

Angleško pokroviteljstvo nad lokalnim šeikom se je uradno prenehalo leta 1961, ko je Kuvajt postal neodvisen. Irak je že takrat takoj nastopil, da si priključi deželo, a nastopila je tudi Anglija s svojo vojsko in celotna skupnost arabskih držav je prisilila Irak, da se umakne.

Položaj na Bližnjem vzhodu med obema vojnama se je torej ustalil po predvidenih načrtih: Francozi so dobili oblast nad nekdanjima turškima pokrajinama Sirijo in Libanonom ter ju dokončno ločili v dve različni upravni enoti. S tem so sprožili še eno vzmet, ki povzroča napetost še danes, ko Sirija že vrsto let vztrajno zahteva ponovno vzpostavitev »Velike Sirije«. V zameno za podporo pri napadu na Irak kaže, da ji je to pred nedavnim tudi dokončno uspelo..

Nepredviden pa je bil razplet v Palestini. Po angleškem blagoslovu se je priseljevanje Židov v Palestino pospešilo, a bi ne dosegli enakega obsega, če bi nacizem ne prisilil večino evropskih Židov, da si poiščejo nekje zatočišče. Palestinski Arabci so se temu priseljevanju kmalu začeli upirati in odpor je dosegel kritično napetost leta 1936. Od tedaj dalje vlada med Palestinci in Židi v Palestini dejansko neprekinjen spopad.

Združeni Narodi so novembra 1947, pod vtisom židovske tragedije med drugo svetovno vojno, razsodili, naj se Palestina razdeli na dva dela, na židovsko in na arabsko državo. Arabci so se temu uprli in 15. maja 1948, ko se je zadnji angleški vojak umaknil in ko so Židje proglasili ustanovitev izraelske države, so jo sosednje države takoj napadle. Izraelci so vzdržali napad in v protinapadu celo zavzeli veliko več, kot so jim Združeni narodi dodelili. Pri tem je približno 600.000 Palestin-

NADALJEVANJE NA 6. STRANI

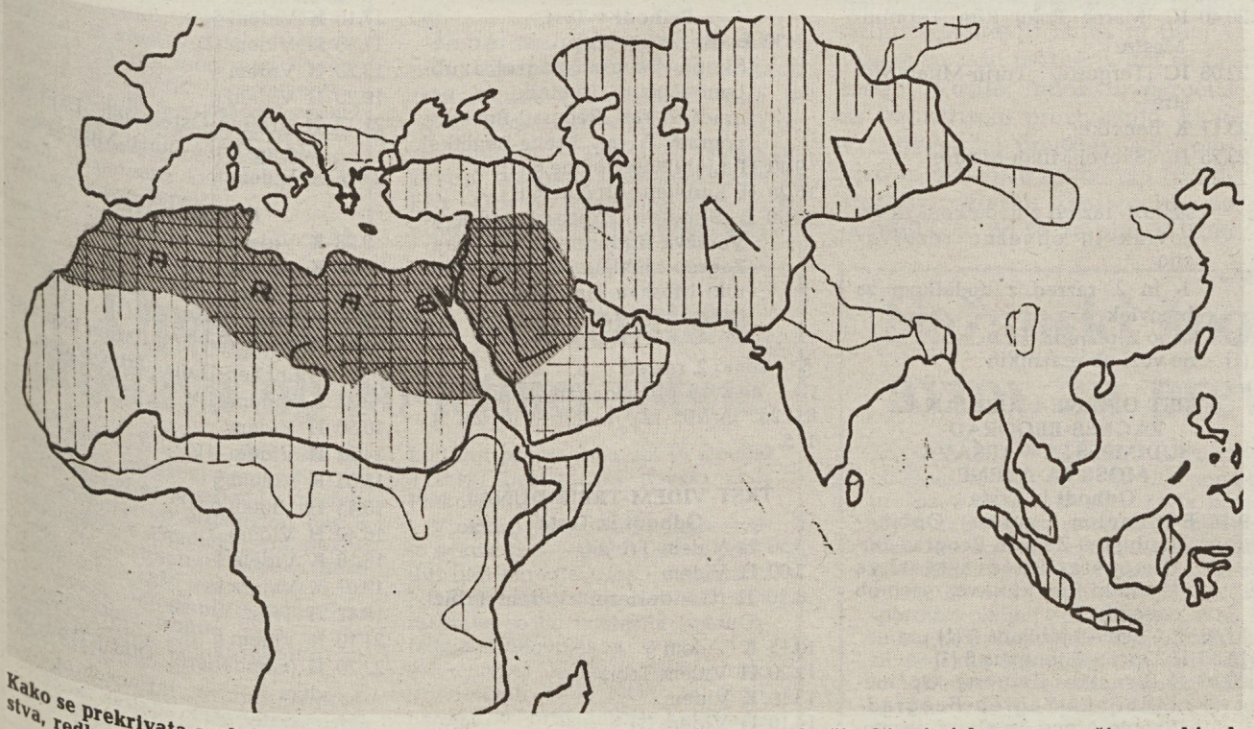

Kako se prekrivata arabski svet in islam: goste navpične črte označujejo področje, kjer je islam vera večine prebivalstva, redkejše pokončne črte pa območje, kjer so islamci v manjšini. Gosto senčeno območje pa označuje glavnino arabskega ozemlja

Po drugi svetovni vojni je izbruhnilo še palestinsko vprašanje

Vloga novih velesil

Prvi iraški kralj Feizal, ki je bil običajno slikan v tradicionalni arabski obleki. Včasih pa se je oblačil tudi na evropski način

NADALJEVANJE S 5. STRANI

cev zapustilo svoje domove in vzporedno z zgodovino Izraela se je začela zgodovina palestinskih beguncev in njihovih prizadevanj za pravično rešitev njihovega vprašanja.

Nadaljnji razplet je razmeroma znan. Nakopičene napetosti na Bližnjem vzhodu so začele periodično pokati: že sam konflikt med Izraelom in arabskimi državami je sprožil doslej poprečno po eno vojno vsako desetletje. A skoro vsaka vojna je le zaostrila obstoječe napetosti in dodajala nove. Poglejmo na kratko to žalostno kronologijo.

Arabski vojaški poraz v poskusu, da bi v kali zatrli nastanek Izraela, je povzrožil prvi val političnih pretresov v arabskem svetu. Najbolj šibki režimi so propadli. V Egiptu je prišel na oblast Naser, ki je leta 1956 podržavil sueški prekop. Anglija in Francija sta reagirali z orožjem, pri tem jim je krepko pomagal Izrael, a napad na Egipt je rodil povsem nasprotne učinke. Krizo na mednarodni ravni sta ustavili novi velesili: ZDA in Sovjetska zveza, kar je pomenilo dokončen zaton angleške in francoske nadoblasti na območju. Naser, ki je bil sicer vojaško premagan, pa je politično zmagal, obdržal prekop in postal idol vsega arabskega sveta, ki je v njem videl novega voditelja, ki bo sposoben uresničiti emancipacijo arabskega sveta.

Na tej Naserjevi poti je kot glavna ovira stal Izrael, a ko se ga je Naser resneje lotil, je junija 1967 doživel popoln vojaški poraz in tako pogorel bodisi kot politik bodisi kot vojak. Če je njegov naslednik, Sadat, hotel rešiti Egipt iz kritičnega gospodarskega položaja, je moral poravnati Naserjev »dolg«. Oktobra 1973 je napadel Izrael in se uspel izmazati brez pravega poraza. Na tej podlagi je lahko leta 1979 sklenil mir z Izraelom in začel posvečati glavno pozornost družbenemu razvoju Egipta. Zato je ta vojna bila edina, ki je prispevala k trajnejši ureditvi bližnjevzhodnega žarišča. Sadat pa je to svojo izbiro plačal z življenjem leta 1981.

Palestinci, ki so do leta 1967 upali, da bodo njihov položaj rešili novi junaki arabskega preporoda, kakršen se je zdel Naser, so po njegovem porazu prevzeli svojo usodo v lastne roke. Ustanovili so novo politično in vojaško organizacijo, ki je postala nov subjekt na prizorišču. Vendar so kmalu ugotovili, da z orožjem lahko le držijo odprto svoje vprašanje, ne morejo pa ga tudi zapreti. Sredi sedemdesetih let so že dejansko ponujali politično rešitev, ki pa je Izrael sedaj ni hotel več sprejeti. Leta 1967 je zasedel dejansko celotno židovsko »zgodovinsko« ozemlje in čutil se je dovolj močnega, da ga lahko obdrži. S tem ozemljem bi neprimerno okrepil svoj položaj, ne le svojo varnost. Domišljal si je celo, da bo s silo orožja lahko tudi dokončno rešil palestinsko vprašanje, kar je zaman poskušal z invazijo Libanona, med leti 1982 in 1985. To si domišlja še danes, ko skuša s silo zatreti Intifado, to je množični protest golorokega palestinskega ljudstva na zasedenih arabskih ozemljih, ki na ta način prenaša vsa protislovja današnje izraelske ureditve znotraj meja samega izraelskega ozemlja.

Palestinsko vprašanje še naprej ostaja predvsem politično vprašanje in izogibanje tej resnici daje le vodo na mlin vsem, ki iščejo v njem izgovor za razne vojaške avanture.

Zadnji, ki se je poskušal v tej vlogi je iraški predsednik Sadam Hussein. On je naslednik tistih družbenih sil, ki so leta 1958 v Iraku izvedle ne le državni udar, ampak tudi prvo arabsko revolucijo, ki je globoko zarezala v notranja in zunanja politična ravnotežja, na katerih je do tedaj slonela večina arabskih držav na Bližnjem vzhodu. Te sile predstavljajo predvsem vojaki in ta njihova vloga v procesu modernizacije arabskega sveta daje značaj visoke »vnetljivosti« vsaki večji spremembi.

Sadam Hussein je skušal okrepiti svojo vlogo »lokalne velesile« najprej tako, da je napadel Iran, ko je menil, da je ta država najšibkejša, zaradi ravnokar prestane revolucije, ki je šaha nadomestila z verskimi voditelji. Tako bi pridobil velik zunanji ugled in vlogo prvaka v arabskem svetu, okrepil bi svoj notranji položaj v državi, olajšal bi si izhod namorje (to je bila pretveza) in najbrž je upal, da bo tudi pridobil nekaj iranskih naftnih polj. Po osmih letih izčrpavajočih bojev, pa je moral leta 1988 vojno zaključiti na istih položajih, s katerih jo je začel, le da je bil njegov notranji položaj še veliko šibkejši. Moral si je pričakovati državni udar ali pa poskusiti znova. In poskušal je znova.

Dejavniki na kriznem pozorišču

Katere so sile, ki danes nastopajo na vojnem in političnem prizorišču. Treba je omeniti vsaj najvažnejše:

1. arabski svet, to je večina prebivalcev 20. držav, ki merijo skupno skoraj 13 milijonov kv. kilometrov, kar je obilno več kot cela Evropa, vključno s Sovjetsko zvezo tostran Urala. V teh državah živi približno 200 milijonov prebivalcev, ki so v ogromni večini arabske narodnosti. Veže jih sorodni jezik in tista tanka, a prisotna vez panarabizma, ki ohranja vsaj določeno mero solidarnosti, če že ni uspela doseči nobenih otipljivejših političnih rezultatov.

2. Tretjina arabskega prebivalstva in skoro polovica njihovega ozemlja se nahaja v jedru arabskega sveta, to je na Bližnjem vzhodu, v pokrajini med Egiptom in Iranom. Srce arabizma je razprostrto v loku ozemlja, ki gre od Kaira, preko Damaska do Bagdada in tvori tako imenovani "rodovitni polmesec". Vendar Bližnji vzhod vsebuje tudi nearabske narode in države, zlasti Turčijo in Iran. Bližnji vzhod se lahko smatra kot »subjekt« zase, ali drugače povedano, kot »zaprt sistem«, kajti zaradi svojih številnih notranjih povezav reagira na vsako spremembo kakega lokalnega ravnotežja tudi kot celota.

3. Islamski svet ne sovpada z arabskim svetom. Niso vsi Arabci muslimani in niso vsi muslimani tudi Arabci. Arabci so bili le prvi Muslimani, ki so v malo več kot sto letih po Mohamedovem razodetju nove vere (leta 622) ponesli meje islama globoko v Evropo na Zahodu in globoko v Azijo na Vzhodu. Pozneje se je islam še dodatno razširil in danes sega tudi globoko v Afriko, v pas pod Saharo, ob Indijskem oceanu pa še globlje na jug. Arabci so bili od nekdaj trgovci in mornarji, kot priča ciklus dogodivščin arabskega Odiseja-Simbada. Zato ni čudno, če se je islam razširil tudi daleč po vzhodnem bregu Indijskega oceana, Muslimani so danes večina prebivalstva v Pakistanu, Bangladešu, Indoneziji, pomembne manjšine pa so tudi v Indiji in na Filipinih, v azijski Sovjetski zvezi in celo na Kitajskem. Skupno jih je na svetu približno 900 milijonov, malo manj kot katoličanov.

4. Sionizem, židovski nacionalizem, težnja po ekskluzivni židovski državi, ki je rodila enako neizprosen palestinski odpor.

5. Velesile. Danes so Anglija, Francija in Italija v ozadju: v prvi vrsti so ZDA in do nedavnega tudi Sovjetska zveza, ki je danes zaradi svojih notranjih težav navidezno odsotna s pozorišča.

6. Nafta: na tem območju so največje rezerve te bistvene surovine.

7. Arabska civilna družba: novi sloji, nove napetosti in nova protislovja, ki lahko delujejo kot neslutena sila, ki prevrača prestole, sproža državljanske in napadalne vojne. Najočitnejši primer tega potenciala je Iran, ki je leta 1979 presenetil vse opazovalce: množične manifesacije v Teheranu so bile največje v svetovni zgodovini.

8. Pomembnejše etnične manjšine (zlasti Kurdi, ki živijo razbiti med ozemljem Turčije, Irana in Iraka), so že igrale in bodo verjetno še igrale pomembno vlogo na tem pozorišču. Kurdi so bili doslej le žrtev v načrtih velesil, morda pa bo v bližnji bodočnosti katera od teh odločila, da bo resneje zaigrala na njihovo karto. (PS)

Iraški predsednik Husein je svojemu narodu nakopal novo vojno, Palestincem pa je njihovo vprašanje premaknil s političnega na vojaško

Zimski vozni red vlakov

Velja od 30. septembra 1990 do 1. junija 1991

H - hitri vlak
K - krajevni vlak
E - ekspresni vlak
IC - Inter City

TRST-BENETKE-BOLOGNA-RIM-MILAN-TURIN-GENOVA-VENTIMIGLIA-BARI-LECCE

Odhodi iz Trsta

4.20 **H/K** Benetke
5.05 **K** Benetke § (1)
5.45 **IC** (Svevo) Mestre-Milan *
5.50 **H** Benetke
6.17 **K** Portogruaro § (1)
7.25 **E** Benetke
8.25 **H** Benetke
9.25 **E** Benetke
10.00 **K** Benetke §
10.45 **IC** (Marco Polo) Mestre-Rim Termini*
12.25 **H** Benetke
13.48 **K** Portogruaro § (1)
14.20 **H** Benetke
15.25 **H** Benetke
16.10 **IC** (Tergeste) Mestre-Milan-Turin**
17.10 **H** Benetke
17.25 **K** Benetke
18.15 **E** Benetke-Bologna-Bari-Lecce (pogradi 2. raz. Trst-Lecce)
19.25 **K** Portogruaro §
20.25 **H** Benetke
20.40 **E** (Simplon Express) Mestre-Milan Lambrate-Domodossola-Pariz (pogradi 1.-2. raz. Trst-Pariz; spalniki Zagreb-Pariz)
21.40 **H** Benetke-Milan-Turin in Benetke-Milan-Genova-Ventimiglia (spalniki in pogradi 2. raz. Trst-Ventimiglia)
23.00 **E** Mestre-Rim Termini (spalniki in pogradi 1.-2. raz. Trst-Rim)

Prihodi v Trst

0.10 **E** Benetke
2.12 **H** Benetke
6.50 **K** Portogruaro § (1)
7.15 **H** Turin-Milan-Benetke in Ventimiglia-Genova-Milan-Benetke (spalniki in pogradi 2. raz. Ventimiglia-Trst)
7.45 **H** Portogruaro (1)
8.10 **E** Rim Termini-Mestre (spalniki in pogradi 1.-2. raz. Rim-Trst)
8.45 **E** (Simplon Express) Pariz-Domodossola-Milan Lambrate-Mestre (pogradi 1.-2. raz. Pariz-Trst; spalniki Pariz-Zagreb)
9.25 **K** Benetke §
10.10 **E** Lecce-Bari-Bologna-Benetke (pogradi 2. raz. Lecce-Trst)
11.05 **K/H** Benetke
13.00 **H** Benetke
14.15 **H** Benetke
14.50 **K** Portogruaro § (1)
15.15 **H** Benetke
16.15 **H** Benetke §
18.10 **K/H** Benetke
19.00 **H** Benetke
19.50 **K** Benetke §
20.15 **H** (Benetke Express) Benetke
20.40 **IC** (Marco Polo) Rim Termini-Mestre*
22.08 **IC** (Tergeste) Turin-Milan-Mestre**
23.17 **K** Benetke
23.25 **IC** (Svevo) Milan-Mestre*

* - samo 1. razred z dodatkom za brzovlak in obvezno rezervacijo
** - 1. in 2. razred z dodatkom za brzovlak
§ - samo 2. razred
(1) - ne vozi ob praznikih

TRST-OPČINE-LJUBLJANA-ZAGREB-BEOGRAD-BUDIMPEŠTA-VARŠAVA-MOSKVA-ATENE

Odhodi iz Trsta

9.15 **E** (Simplon Express) Opčine-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Budimpešta-Varšava-Moskva (spalniki Rim-Moskva, razen ob sobotah)
13.40 **E** Opčine-Ljubljana § (1)
18.38 **H** Opčine-Ljubljana § (1)
20.45 **H** (Benetke Express) Opčine-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Skopje-Atene (spalniki in pogradi 2. raz. Benetke-Beograd; pogradi 2. raz. Benetke-Atene)

Prihodi v Trst

7.30 **E** (Benetke Express) Atene-Skopje-Beograd-Zagreb-Ljubljana-Opčine (spalniki in pogradi 2. raz. Beograd-Benetke; pogradi 2. raz. Atene-Benetke)
9.40 **H** Ljubljana-Opčine § (1)
16.28 **H** Ljubljana-Opčine § (1)
20.00 **E** (Simplon Express) Moskva-Varšava-Budimpešta-Beograd-Zagreb-Ljubljana-Opčine (spalniki Moskva-Rim, razen ob četrtkih)

§ - samo 2. razred
(1) - ne vozi ob nedeljah, 1. in 3. 11.; 8., 25. in 26. 12.; 1. 1.; 1. in 25. 4.; 1. 5.

TRST-VIDEM-TRBIŽ-DUNAJ

Odhodi iz Trsta

5.56 **H** Videm-Trbiž §
7.00 **H** Videm
8.10 **H** (Gondoliere) Videm-Trbiž-Dunaj
10.15 **K** Videm §
12.20 **H** Videm-Trbiž
13.10 **K** Videm
14.10 **H** Videm (1)
14.35 **K** Videm §
16.40 **H** Videm (1)
17.16 **K** Videm §
17.50 **H** Videm (1)
18.25 **H** Videm §
19.20 **H** Videm §
21.15 **H** (Italien-Österreich Express) Videm-Trbiž-Dunaj-München
23.25 **K** Videm §

Prihodi v Trst

0.28 **K** Videm §
6.25 **K** Gorica § (1)
7.05 **K** Videm §
7.50 **H** Benetke-Videm (1)
8.40 **K/H** (Österreich-Italien Express) München-Dunaj-Trbiž-Videm
9.35 **K** Videm (1)
10.50 **H** Videm
14.22 **H** Videm (1)
15.05 **K** Videm §
15.45 **H** Videm § (1)
16.40 **H** Videm
18.18 **K** Videm §
19.07 **K** Videm §
19.42 **H** Trbiž-Videm
21.10 **K** Videm §
22.20 **H** (Gondoliere) Dunaj-Trbiž-Videm

§ - samo 2. razred
(1) - ne vozi ob praznikih

Koroško dvojezično šolstvo zopet pred ustavno sodišče

CELOVEC — Prizadevanja za popolno uveljavitev mednarodno zajamčenih pravic koroških Slovencev na področju dvojezičnega šolstva se vztrajno nadaljujejo. Celovški odvetnik dr. Sepp Brugger je pretekli teden vložil pritožbo na avstrijsko ustavno sodišče na Dunaju, v kateri nasprotuje doslejšnji praksi, po kateri dvojezični pouk v ljudskih šolah poteka izključno v prvih treh razredih, v četrtem razredu pa slovenščino poučujejo samo še kot predmet.

To je po mnenju bruggerja v nasprotju s 7. členom Avstrijske državne pogodbe, ki pravi, da imajo pripadniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem pravico do elementarnega pouka v slovenščini. To pa pomeni, da bi moral dvojezični pouk zajeti vse razrede osnovnega šolstva, torej tudi glavne šole. Pritožba se tokrat nanaša na ljudsko šolo. Za uvedbo dvojezičnega pouka v glavnih šolah bi bila potrebna posebna pritožba na ustavno sodišče.

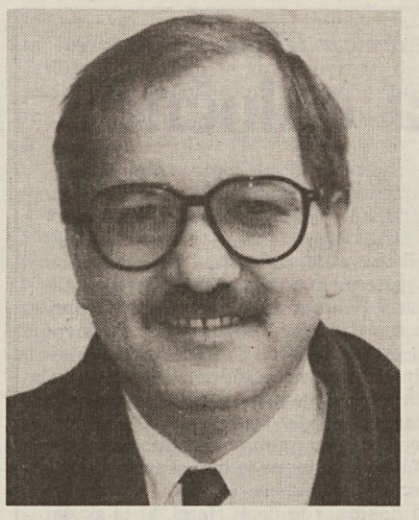

Dr. Marjan Sturm

***Slovenski vestnik* iz Celovca poroča, da pravdni postopek tudi tokrat, kakor že pri prejšnji pritožbi, podpira Zveza slovenskih organizacij in da je zanj prevzela tudi finančno breme.**

Tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm je v intervjuju izjavil, da je pritožba na ustavno sodišče v sedanjih razmerah najbolj pomembno politično sredstvo političnega boja koroških Slovencev. To je pokazala že odločitev ustavnega sodišča o zadevi javne dvojezične šole v Celovcu oziroma o pravici do pouka slovenščine zunaj avtohtonega naselitvenega območja na Koroškem.

Čedad naj bi se razvil v Spoleto v miniaturi

To bo odprlo lepe razvojne možnosti tudi za Špeter

ČEDAD — "Cividale Teatro" (Čedad teater): tako so nazvali na zasedanju Pentagonale v Benetkah načrt rimske in tukajšnje deželne vlade, ki predvideva kulturni ter gospodarski preporod čedadskega območja in Nadiških dolin. To pa je bila tudi osrednja tema petkovega srečanja v Špetru med podpredsednikom deželnega odbora Furlanije-Julijske krajine Gioacchinom Francescuttom in špetrskim županom Giuseppom Marinigom. Čedad naj bi postal že v prihodnjem poletju nekakšen "Spoleto v miniaturi", saj bo gostil desetdneven festival "mittelevropskih" gledališč, ki se bo nato ponavljal leto za letom. Festivalov se bodo udeleževali ansambli iz vseh držav, ki so članice Pentagonale, njegov namen pa bo, kakor že rečeno, čimbolj ovrednotiti srednjeevropsko gledališko ustvarjalnost. Podpredsednik Francescutto je zagotovil, da bo Dežela primerno podprla to pobudo kljub težavam zaradi okrnjenja državnih finančnih dotacij. Francescutto je povabil krajevne upravitelje, da poskrbijo za primerne strukture, tako morebiti tudi za posebno šotorišče.

Špetrski župan Giuseppe Marinig je izrecno poudaril vlogo, ki bi jo lahko odigral Špeter v okviru tega načrta, sicer pa se je dotaknil še drugih vprašanj. Tako na primer se je zavzel za to, da bi postal Špeter oddeljen sedež Univerze v Vidmu oziroma sedež Študijskega centra za večjezičnost, ki ga predvideva državni zakon za razvoj obmejnih območij.

Župan je nato z zadovoljstvom poudaril, da se je število prebivalcev v špetrski občini pomnožilo v zadnjih nekaj letih za kakšnih 250 duš, in to okoliščino povezal z zaposlitvenimi možnostmi, ki jih daje odpiranje novih proizvodnih obratov v teh krajih. Med razvojne programe, ki jih bo Občina uresničila po prednostnem ključu, je navedel izgotovitev drugega dela načrta o metanizaciji, kar bo stalo predvidoma 200 do 300 milijonov lir, kot tudi varstvo in valorizacijo Nadiže pa še vrsto nujnih javnih del, med njimi razširitev špetrskega pokopališča.

Za povzdig manjšine

CELOVEC — Urad zveznega kanclerja je sporočil, da je zadnji rok za vložitev projektov v smislu določil za pospeševanje slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem sreda, 30. januar. Vse slovenske organizacije, inštituti in ustanove ter društva na podeželju morajo do tega roka oddati svoje prošnje oziroma načrte.

Podrobnejše informacije v tej zvezi posredujeta Zveza slovenskih organizacij in Slovenska prosvetna zveza. Prošnje je treba poslati na Urad zveznega kanclerja/Bundeskanzleramt, Ustavna služba/Verfassungdienst 1010, Dunaj, Wien.

J. Tirolska se stara

BOCEN — Skoraj 13% južnotirolskih prebivalcev preseza 65. leto starosti, a 6% jih je že dočakalo 75. leto. Med starostniki, ki jih je tod, kakor vidimo, zmeraj več, prevladujejo ženske, pravzaprav se njihovo število množi vzporedno z množitvijo ostarelih. Leta 1951 je med Južnimi Tirolci odpadlo na ljudi preko 65. leta 6% vsega prebivalstva, na tiste, ki so imeli več kot 75 let, pa 1,9%. Proces staranja, kakršen je značilen za obdobje 1951-1989, se bo po zatrdilih krajevnih demografskih izvedencev in pristojnih pokrajinskih oblasti nadaljeval tudi v naslednjih nekaj desetletjih.

Na Ajdovskem tudi Prima banka

AJDOVŠČINA — Obrtno združenje v Ajdovščini (približno 430 obrtnikov), se bo preoblikovalo v obrtniško-podjetniško zbornico, ki bo skrbela za organiziranost, načrtovanje, marketinško dejavnost in podobno. Ustanovili pa bodo tudi obrtniško-podjetniško hranilnico in posojilnico z naslovom Prima banka. To bo delniška družba, katere delnice bodo pokupili zasebniki in ki bo nudila obrtnikom in podjetnikom raznovrstne storitve, od vodenja knjig in servisiranja pa do plačilnega prometa.

»Vitica« (LJ) sodobna vez s preteklostjo

LJUBLJANA — *V znanem ljubljanskem hotelu Lev so odprli pred nedavnim novo galerijsko prodajalno in ji nadeli ime Vitica. Obiskovalcem so na voljo mojstrovine slovenskih izdelovalcev domače in umetne obrti, ki pomenijo sodobno obliko stoletne dediščine slovenske ustvarjalnosti. Ti izdelki pa istočasno predstavljajo tudi vez s preteklostjo in so obenem nepogrešljiva sestavina kakovosti v našem sodobnem življenju.*

V prodajalni Vitica najdemo med drugim naslednje: celo vrsto skrbno izbranih unikatnih stvaritev svetovno znanega oblikovalca Oskarja Kogoja; tu so potem dragocene idrijske čipke, ki so bile izdelane po izvirnih vzorcih in so všite v moderno oblikovane izdelke iz čiste svile, bombaža in volne - posteljno perilo, zavese, posteljnina za novorojenčke, oblačila; dalje so na ogled lepi darilni seti Lan, izdelani z ljubeznijo do tradicije in kajpak primerni za razna priložnostna darila; nazadnje pa ponuja Vitica še izdelke slovenskih mojstrov domače in umetne obrti.

Galerijska prodajalna Vitica je na Vošnjakovi št. 1, odprta pa je vsak dan od 9.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30 - ob sobotah od 9.30 do 12.30.

Demografska podoba Rezije od leta do leta bolj zaskrbljiva

REZIJA — V januarju 1990 je imelo stalno bivališče v Reziji 1.385 oseb, od tega 680 moškega in 705 ženskega spola, razdeljenih na 588 družin. Med vsem lanskim letom je prišlo do nekaterih demografskih premikov, ki pa niso bistveno spremeniti dotlejšnje podobe: rojstev je bilo 10 in smrti 24, iz česar seveda izhaja, da je bilanca rojeni-mrtvi pasivna. Med umrlimi jih je bilo 58% moškega in 42% ženskega spola, a povprečna starost prebivalcev se je sukala pri 75.

Dejavnik, ki pravzaprav uravnoveša dano stanje, predstavljajo priseljenci; teh je 33, od tega 76% moškega in komaj 24% ženskega spola. To je jasno znamenje, da so možnosti dela za žensko v tej zaprti dolini kaj slabe, kar pa ne velja za moške, katerih povprečna starost se giblje pri 33. letu. Izseljencev so našteli 16, njihova povprečna starost pa je 30 let. Iz tega sledi, da je bilo stanje decembra lani tako: stalno bivališče je imelo v Reziji 1.388 ljudi, pri čemer je bilo 687 moških in 701 ženska, družin pa je bilo 597.

pismo uredništvu

O »TIGRU« in o tigrovcih

Ko sem bil še otrok in je v naših krajih ljudi strahoval fašizem, so zavedni Primorci s strahom in ponosom izgovarjali besedo TIGR in tigrovci. Tigrovci so bili pred vojno, v času fašizma, udarna pest trpečega in zatiranega primorskega ljudstva. Fašisti so jih imenovali teroriste. Bili so v predvojnih letih tako rekoč edini, ki so se drznili z orožjem v roki postaviti po robu fašistični strahovladi. Medtem ko je veliko drugih filozofiralo in paktiralo, so tigrovci izvajali drzna in junaška dejanja. Bili so dejansko pravi prvoborci, brez okrilja partije in njene marksistične ideologije. V pripravah na drugi tržaški proces so bili med tremi obtoženimi skupinami - komunisti in intelektualci - prav tigrovci najbolj nečloveško mučeni. Fašisti so dobro vedeli, da so jim prav oni najbolj nevarni. Po vojni so mnogi primorski Slovenci zopet s strahom in ponosom izgovarjali besede TIGR in tigrovci. A kdorkoli je načel vprašanje TIGRA in tigrovcev, je moral takoj utihniti.

Tudi nova komunistična oblast jih je imela za teroriste in celo za plačance kapitalizma. Jaz osebno nisem imel pri tigrovcih nobenega od bližnjih, a bolela me je krivica, bolela me je zagrenjenost, s katero so umirali dejansko najboljši sinovi našega naroda, stari, nepriznani in zapuščeni. Nekateri so se borili proti fašizmu od njegovega nastanka pa vse do njegovega padca, a prvoborci so bili drugi, priznavalnine so prejemali drugi.

Ko sem pred leti snemal nekatere akterje in dogodke, ki so se nanašali na predvojno obdobje, sem pri nekaterih, ki so začeli upor leta 1941 in kasneje, čutil strah, da ne bi izgubili primata. Bog ne daj jim omeniti tigrovce, saj bi s priznavanjem le-teh sami ne bili več prvoborci. (tigrovci so samo od leta 1926 do 1930 izvedli 99 terorističnih akcij. Dr. Milica Kacin-Wohinz "Prvi protifašizem v Evropi".)

Nekaj let pred njegovo smrtjo sem se srečal z duhovnim vodjem tega narodnorevolucionarnega gibanja, z Albertom Rejcem. Bil je zagrenjen, strašno je trpel zase in za druge, saj so tudi v osvobojeni domovini morali biti zopet ilegalci. Šele dr. Tone Ferenc in dr. Milica Kacin-Wohinz sta v svojih delih začela odstirati tabu temo o TIGRU. In zakaj sem se pravzaprav lotil tega pisanja?

Letos, 13. maja bo 50-letnica prvega oboroženega spopada med skupino treh tigrovcev in italijansko okupatorsko vojsko na Mali gori pri Ribnici. V tem spopadu, dne 13. maja leta 1941, ki je bil pred uradnim dnevom vstaje slovenskega naroda !!!, je padel eden izmed voditeljev TIGRA Danilo Zelen iz Senožeč, ki je bil vodja vojaškega krila. Na obeh znanih tržaških procesih je bil prikazan kot glavni krivec za razne atentate. Danilo Zelen je užival pri tigrovcih neomejeno zaupanje kot drzen idealist, ki je verjel v svobodo svojega zasužnjenega naroda. Povojna zgodovina tega prvoborca ni zabeležila. Ker je letos 50-letnica njegove žrtve, predlagam, da se na njegovi rojstni hiši v Senožečah, ali pred novo šolo v Senožečah letos (morda avgusta meseca ob občinskem prazniku) odkrije spominska plošča ali doprsni kip, kot pravična oddolžitev njemu in vsem tigrovcem, za njihov zgodovinski prispevek za ohranitev in osvoboditev slovenskega naroda. Goriškemu muzeju in Pokrajinskemu muzeju v Kopru pa predlagam, da bi v Senožečah pripravili simpozij o TIGRU in tigrovcih. To je naš dolg pred ljudmi in zgodovino, ki naj se vsaj odslej piše brez ideoloških navlak in lažnih herojstev. To pa naj ne velja samo za TIGR in tigrovce, ampak za vse, ki so želeli dobro našemu narodu.

Andrej Jelačin

Akcije proti JE Krško so še v teku

CELOVEC — V prejšnjih dneh so mladi koroški socialisti delili na mejnem prehodu Ljubelj dvojezične letake, s katerimi so javnost seznanili s svojo zahtevo po čimprejšnjem zaprtju jedrske elektrarne v Krškem. Akciji sta se pridružila tudi koroški deželni svetnik za varstvo okolja Herbert Schiller in poslanec mag. Peter Kaiser. Socialistični parlamentarec dr. Antoni je v tiskovni izjavi zatrdil, da je JE Krško nevarnejša od JE Bohunice na Češkoslovaškem, to pa zato, ker je zgrajena na potresnem območju.

Mesec oddiha za ladjedelnico

IZOLA — Stečajni senat Temeljnega sodišča v Kopru je na včerajšnjem prvem naroku o možnosti za začetek stečajnega postopka za izolsko ladjedelnico "2. oktober" sklenil, da se sklepanje o uvedbi stečajnega postopka odloži do 1. marca. V tem času naj bi v ladjedelnici storili vse, kar je v njihovi moči, da bi preprečili stečaj.

Kot so včeraj povedali predstavniki ladjedelnice, tako za blokado žiro računa (na podlagi tega je SDK Koper predlagala uvedbo stečaja) kot za nekatere druge težave v poslovanju sam kolektiv ni kriv. Gre za splet okoliščin, ki so povzročile izjemno težko likvidnostno stanje in "sprožile" predlog za stečaj. Delo za ruske partnerje se je po odločitvi zvezne vlade zmanjšalo z okroglih 5 na nekaj manj kot 1,9 milijona dolarjev (to je za dvoje večjih popravil ladij); plačil iz t. i. vezanih poslov, ko so iz SZ pripeljali tovor za tukajšnje železarne, potem pa z vozarino (to naj bi železarne plačale kar ladjedelnici) popravili ladje, ni bilo; v težave so zašli partnerji, kot so Litostroj, Vozila, Indos, in naročila za industrijsko proizvodnjo, ki je v ladjedelnici predstavljala polovico in v boljših letih celo 60 odstotkov celotne realizacije, so usahnila, če pa so že bila, v Izolo niso dobili plačanega dela. Zato so s tem delom prekinili.

V ladjedelnici ocenjujejo, da imajo od svojih partnerjev vsaj okrog 31 milijonov din terjatev, sami pa dolgujejo okoli 37 milijonov din, vendar vsi računi še niso zapadli. Prepričani so, da se v mesecu dni tudi s pomočjo tujih partnerjev, ki so zainteresirani za vlaganje v razvoj in prestrukturiranje ladjedelnice (imela naj bi t. i. jahtni program, proizvodnjo in remont, ki naj bi se po nekih idejah z dokom vred lahko preselil celo v Luko Koper), problemi lahko rešijo, delavcem pa tudi zagotovi plače za zasluženo.

DUŠAN GRČA

V Opatjem selu septembra proslava ob 50-letnici vstaje

NOVA GORICA — Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV v Novi Gorici se je odločil v preteklih dneh, da bo organiziral dne 8. septembra v Opatjem selu slovesnost ob polstoletnici napada fašističnih sil na našo matico, vstaje slovenskega naroda in ustanovitve Osvobodilne fronte. Sklep v tej zvezi je podprl tudi novogoriški župan Sergij Pelhan.

Kot slavnostni govornik bo predvidoma nastopil član predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec, kulturni program pa naj bi izpeljal Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič.

V okviru praznovanja nameravajo nekdanji novogoriški borci prirediti tudi okroglo mizo o fašizmu in NOB na Primorskem in v Sloveniji; razprave se bo udeležila vrsta uglednih strokovnjakov.

Računajo, da je iz novogoriški domicilnih enot NOV še živih okrog 2.000 pripadnikov, a v Opatje selo naj bi jih prišla vsaj polovica.

Sežanski športniki nimajo avtov za prevoz na tekme

SEŽANA — Sežanska zveza telesnokulturnih organizacij je zaprosila občinski izvršni svet, da jim pomaga pri zagotavljanju rednih cenejših prevozov na tekmovanja. Za ta namen bi si po potrebi in kadar bi bilo glede na potrebe lastnikov to možno, izposojali kombije Stanovanjsko komunalnega podjetja, Uprave za ljudsko obrambo in Vzgojnovarstvene organizacije. Športniki opozarjajo, da so ta, z družbenim denarjem kupljena vozila, ob sobotah in nedeljah običajno neizkoriščena, prav takrat pa jih športniki najbolj potrebujejo. Če bo izvršni svet omenjeni predlog podprl in mu bodo prisluhnili tudi lastniki vozil, bodo po mnenju najodgovornejših športnih delavcev s tem veliko pripomogli k razvoju slovenskega športa. V občini organizirano športno deluje več kot 2500 ljubiteljev rekreacije in tekmovalnega športa, v katerem vidne uspehe dosegajo posamezniki in ekipe iz 11 klubov.

J. O.

Državni svet dokončno zavrnil priziv Pokrajine Trst glede tega vprašanja

»Pokrajinski svetovalci so javni funkcionarji in nimajo pravice do rabe slovenskega jezika«

Tržaški pokrajinski svetovalci nimajo pravice do rabe slovenščine na sejah pokrajinske skupščine. Tako je dokončno sklenil Državni svet po zelo dolgem in zapletenem postopku, ki se je dejansko začel 16. maja leta 1977, ko je pokrajinski svet na predlog takratne uprave KPI-PSI-SSk-PSDI odobril sklep o pravici do rabe slovenščine na sejah skupščine. Deželni nadzorni odbor je razveljavil ta odlok, takoj zatem pa je uprava vložila priziv na Deželno upravno sodišče (TAR), ki pa ga je leta 1982 zavrnilo, tako da se je afera končala na državnem svetu. Po skoraj devetih letih je najvišji državni upravni organ v zadnji istanci določil, da pokrajinski svet ob pomanjkanju ustreznega državnega zakona ne more na svojo roko sklepati o tako važnem vprašanju kot je raba slovenščine. To je tudi "rdeča nit", ki povezuje vse razsodbe v zvezi s tem vprašanjem, ki ga vsekakor ne gre mešati z rabo slovenščine v odnosu do javnih in državnih teles. O tem se je leta 1982 ugodno izreklo ustavno sodišče. To v skopih besedah pomeni, da imajo državljani pravico do rabe slovenščine npr. na pošti ali na sodišču, kot izvoljenim predstavnikom na Pokrajini (in tudi na Deželi ter v občinah Trst in Milje) pa jim ta pravica ni priznana. Državni svet je namreč mnenja, da gre v tem primeru za javne funkcionarje, zato njihov pravni položaj nujno zahteva posebno zakonsko ureditev. To pa ne velja za občinske svetovalce na Repentabru, v Zgoniku, Dolini in Devinu-Nabrežini, kjer je raba slovenščine zajamčena z Londonsko spomenico.

Pokrajinski svet je maja leta 1977 spremenil svoj notranji pravilnik in priznal pravico svetovalcem slovenske narodnosti, da na sejah spregovorijo v materinem jeziku. Levičarski upravi (v njej sta bila tudi slovenska odbornika Volk in Brezigar) je takrat predsedoval socialist Ghersi, sklep o slovenščini pa so podprli svetovalci KPI, PSI, SSk in Indipendentističnega gibanja, MSI in PRI sta bila proti, vsi ostali pa so se vzdržali. V veliki zadregi se je zaradi vzdržanja svetovalcev KD znašel predvsem nekdanji predsednik Pokrajine Zanetti, eden izmed glavnih pobudnikov mednarodne manjšinske konference leta 1974 in pogumni zagovornik politike odprtosti do Slovencev. Sklep o slovenščini pa je od takrat do danes žal ostal mrtva črka, saj ga je že julija istega leta zavrnil deželni nadzorni odbor z utemeljitvijo, da sodi zadeva med izključne pristojnosti vlade oziroma parlamenta.

Proceduralni in dejansko tudi politični spor pa se je končal na TAR, ki je leta 1982 z isto utemeljitvijo kot deželni nadzorni odbor bil mnenja, da je sprememba notranjega pravilnika Pokrajine popolnoma nezakonita. Razsodba deželnih sodnikov pa ni zadovoljila pokrajinskega odbora in tudi ne skupščine, ki sta ubrala pot novega priziva, tokrat na državni svet. Priziv so vložili odvetniki Sancin, Battello in Serbo, podpisal pa ga je takratni predsednik Clarici (PSI). Priziv je ustvaril razkol v pokrajinskem odboru, v katerem so takrat sedeli tudi melonarji, ki so se glede tega vprašanja tudi sprli med sabo. Priziv so vsekakor podprli svetovalci PSI, SSk, KPI, PRI, PSDI in Tržaškega gibanja ter listarji Paludettova, Ventura in Cesanelli, vsi ostali pa so bili proti. Posebno ostri so bili demokristjani. Njihova predstavnika Poillucci (slednji je sedaj med kandidati za predsednika Pokrajine) in Locchi sta bila takrat mnenja, da je omenjeni priziv le demagoškega značaja in nič več.

Večina pa na srečo ni bila tega mnenja, tako da je priziv šel svojo normalno pot do državnega sveta. V pokrajinskem odboru sta takrat sedela odbornika Čok (PSI) in Harej (SSk), ki sta se oglasila v debati, v kateri je sodeloval tudi komunist Wilhelm. Največ kritik in pikrih pripomb je v razpravi padlo na račun demokristjanov, ki so v tem primeru z desničarskih stališč "obkrožili" Listo za Trst, katerih stališča do manjšinskega vprašanja so vsem dobro znana. Večina svetovalcev in odbornikov LpT pa je bila takrat mnenja, da mora Pokrajina, če ne drugo iz formalnih razlogov in v obrambo svojega dostojanstva, vložiti priziv na državni svet.

Razsodba najvišjega upravnega telesa je bila vsebinsko gledano v marsičem pričakovana, čeprav so mnogi, tudi spričo predolgega birokratskega postopka, že pozabili na sklep pokrajinskega sveta izpred štirinajstih let. Bil je to gotovo pogumen in politično važen korak Pokrajine, vredno omembe pa je tudi dejstvo, da ga je to upravno telo tudi z različnimi političnimi koalicijami vseskozi dosledno zagovarjalo. Izid priziva žal ni pozitiven, sama razsodba državnega sveta pa hoče nočeš znova postavlja v ospredje nujnost odobritve zaščitnega zakona.

S. T.

Po oceni svetovalcev Hareja in Košutove

Huda odločitev

»Razočaran sem nad tem, saj sem spričo spremenjenih razmer in spričo razsodbe ustavnega sodišča glede javne rabe slovenščine pričakoval, da bo odgovor pozitiven.« Tako je odločitev Državnega sveta, ki je zavrnil sklep tržaškega pokrajinskega sveta, da se slovenski svetovalci izražajo v svojem materinem jeziku, ocenil predstavnik Slovenske skupnosti v pokrajinskem svetu Zorko Harej. Podrobnejšo oceno o motivacijah, ki so navedle Državni svet, da je v bistvu pritrdil stališču Deželnega nadzornega odbora in Deželnega upravnega sodišča (zaradi odklonilnega stališča teh dveh organizmov se je pokrajinski svet obrnil na Državni svet), bo Harej izdelal v naslednjih dneh, ko bo končno lahko prebral besedilo razsodbe.

Na osnovi poročil o razsodbi pa je mogoče zatrditi, da je utemeljitev pavšalna in površna. »Ko bom dobil razsodbo, bom to tudi dokazal,« je dejal Harej, ki je skušal včeraj tudi preveriti, če je pokrajinska uprava prejela uradno sporočilo o razsodbi in odgovarjajoči tekst. Vse bi kazalo, da neposredni prizadeti niso bili uradno obveščeni o razsodbi; korektnost pa bi terjala, da bi bili o celotni zadevi najprej obveščeni prav tisti, ki so sprožili postopek.

Pokrajinska svetovalka KPI Nives Košuta pa je najprej ugotovila, da zamuda, s katero se je Državni svet izrekel o prizivu, ponovno priča o omalovažujočem odnosu republiških organov do vprašanja zakonske zaščite slovenske manjšine. Istočasno pa tudi ta razsodba razkriva nujo, da bi pospešili postopek glede razprave o zakonskem osnutku Maccanico; prav tako pa se postavlja zahteva, da bi tržaške večinske sile, ki se razgovarjajo o obnovi dogovorov na pokrajinski in občinski ravni, obravnavale vprašanje zakonske zaščite Slovencev kot eno izmed ključnih vprašanj.

»Prav gotovo pa ni naključje, da prihaja do razsodbe, na katero je bilo treba čakati skoraj devet let, v tem trenutku, ko se bo začela javna razprava o statutih krajevnih uprav.« Po oceni Košutove je dejstvo, da vsi organi v bistvu dokončno odločitev glede javne rabe slovenščine izvoljenih predstavnikov (razsodba ustavnega sodišča iz leta 1982 dodeljuje pravico do rabe materinega jezika Slovencem kot državljanom, ne pa ko nastopajo kot javni funkcionarji, razen »izjem«, ki jih določa zakon) prepuščajo parlamentu oziroma Rimu, zaskrbljujoče tudi z vidika uveljavljanja avtonomije krajevnih uprav. (bip)

Na seji pokrajinskega sveta stranke

SSk bo v sredo izvolila novega sekretarja

Pokrajinski svet Slovenske skupnosti bo na prihodnji seji, ki je bila sklicana za sredo, skoraj gotovo izvolil novega političnega sekretarja na mesto Mira Opelta, ki je odstopil. Nejasen notranji položaj v SSk je narekoval tajnikom petstrankarske koalicije, da so dejansko odložili včerajšnji sestanek o izvajanju sporazuma o tako imenovani štafeti, po katerem naj bi bil za tržaškega župana izvoljen socialist, za predsednika Province pa demokristjan. V okviru štefete naj bi namreč tudi SSk vstopila v večino, ki upravlja Občino in Pokrajino. Predstavniki petstrankarske večine in SSk se bodo znova sestali v petek.

Na včerajšnjem sestanku so vsekakor glavno besedo imeli liberalci, ki so imeli vrsto kritičnih pripomb na račun programa občinske in pokrajinske uprave, socialdemokrat Cesare pa je bil mnenja, da je treba pogajanja za izvolitev devinsko-nabrežinske uprave povezati s položajem tržaških uprav. Zastopniki drugih strank (vključno s KD) pa so bili mnenja, da gre za sedaj za dve povsem ločeni zadevi. Glede položaja v Nabrežini pa je treba še podčrtati, da je tamkajšnja KD znova odločno in glasno postavila Locchijevo kandidaturo ter s tem spet dala vtis, da se glede župana nima namena pogajati.

Jutri se bo medtem sestal pokrajinski svet, ki pa ne bo vzel v pretres odstopa predsednika Crozzolija. Na seji, ki jo bo v predsednikovi odsotnosti vodil podpredsednik Cervesi, bodo morali znova oceniti odborov sklep za priredbo tretje pokrajinske konference o gospodarskih vprašanjih. Skupščina je sicer o tem sklepu že glasovala na zadnji seji. Za sklep je takrat glasovalo deset svetovalcev, proti pet, pet pa se jih je vzdržalo. Sklep so najprej proglasili za odobrenega, nato pa se je izkazalo, da je bil zavrnjen, saj pravilnik predvideva, da ko gre za tajno glasovanje je treba tudi bele glasovnice kot glas proti predlaganemu sklepu. Prav zato bodo morali jutri glasovanje ponoviti.

Na pobudo Občine naj bi obnovili akcijo za čist Kras

Tržaška občina bo letos obnovila akcijo »Čist Kras«, ki jo je s precejšnjim uspehom izvedla leta 1989. Tako predlaga istoimenska stalna občinska komisija, ki se je pred dnevi sestala v prostorih oddelka za zdravstvene službe in za varovanje okolja na tržaškem županstvu. Zasedanju je predsedovala odbornica Luisa Nemez, udeležili pa so se ga še odbornik za industrijske službe Edoardo D'Amore, inž. Laganà od cestnega podjetja ANAS, ravnatelj občinskega oddelka za javno zelenje dr. Vladimir Vremec, namestnik poveljnika občinskih redarjev Vezzani, predsednik rajonskega sveta za Zahodni Kras dr. Busetti in načelnik oddelka za varovanje okolja dr. Pinto.

Na seji so obširno razpravljali o zapuščenosti, v kateri se nahajajo glavne ceste, ki peljejo v mesto oziroma iz njega, zlasti cesti za Fernetiče in za Pesek. Ob njih je med drugim nastala cela vrsta nedovoljenih odpadov in smetišč. Komisija poziva občinsko upravo, naj poskrbi za strožje nadzorstvo občinskih redarjev na tem področju, poleg tega in predvsem pa ji predlaga, naj ponovi že omenjeno akcijo za čist Kras. V ta namen bi morali čim prej sklicati sestanek, na katerem bi se zbrale vse ustanove in organizacije, ki so občutljive za probleme okolja.

»Mame in otroci za mir« danes spet na Trgu Unità

»Mame in otroci proti vojni« bodo danes ponovno demonstrirali proti zalivski vojni. Pobudnice manifestacije, ki bo, kot že prejšnjo nedeljo, ob 11. uri na Trgu Unità, so v tiskovnem sporočilu pozvale tržaško javnost, naj se jim pridruži, da bi izrazilo popolno nasprotovanje vojni in privrženost življenju v prepričanju, da »aktivna in pozornost nas vseh lahko ustavi stroj smrti in uničevanja«.

Pobudnice današnje manifestacije postavljajo tudi nekaj zahtev, in sicer takojšnjo prekinitev sovražnosti, uveljavitev kulture sožitja in nenasilja proti logiki smrti, takojšen umik bojnih ladij iz Zaliva priznanje pravice slehernega naroda, da odloča sam o svoji bodočnosti.

Tržačani so se množično odzvali pobudi ob 200-letnici smrti salzburškega skladatelja

Zadruga Bonawentura povabila na obisk Wolfganga Amadeusa Mozarta z družino

Proslavljanje pomembnega jubileja Mozartove smrti, se bo nadaljevalo danes, ko bodo ob 16.30 v gledališču Miela predvajali videofilm, ki sta ga režirala Schwarzbraun in Peseckas, nato pa bodo zavrteli tudi film Amadeus Miloša Formana.

»Gran finale«, kot bi temu rekel sam Mozart, bo v torek, ko bo nastopil ansambel Salzburger Kammerorchester, ki ga vodi Herald Nerat, kot solista pa nastopata Massimo Belli (violina) in Jacopo Scalfi (violončelo).

Na sliki (foto Magajna)**: družina Mozart s prtljago na pomolu Audace**

Kot najavljeno je družina Mozart res prišla v Trst. Na pomolu Audace je skupinico častnih gostov zadruge Bonawentura pričakala množica, ki je izkoristila skoraj spomladansko vreme in se je z naraščajem podala na neobičajni sprehod. Wolfgang, Leopold, Kostanze in Nännerl Mozart so priplули z vlačilcem, oviti v umetnem dimu, predvsem pa v zvokih nepozabne Mozartove glasbe.

Ko so vlačilec privezali ob pomol in je sirena zatrobila, so si organizatorji končno oddahnili. Tudi kočija je bila na pomolu in je mirno čakala na potnike, ljudje pa so očitno pozitivno sprejeli pobudo zadruge Bonawentura ob 200-letnici smrti salzburškega mojstra.

In res, organizatorjem je treba priznati, da so si domislili dokaj sugestivno proslavo, ki je (in bo do torka) nudila mestu zanimivo in raznoliko kulturno ponudbo. S pomočjo Mozartove družine smo lahko odkrili, da je tudi mestna ribarnica lahko ljubko zakulisje gledališkega dogajanja, sicer pa je tudi muzej Revoltella nudil zanimiv oder baletnikom skupine Danzacompagnia, ki jo vodi Anna Catalano.

Pobuda je skratka hvalevredna in dobrodošla, še posebno, ker se predstavlja kot večplastno dogajanje, vendar bi morali kljub temu poskrbeti za dovolj kvalitetno režijo. Kljub trudu, ki so ga pri izoblikovanju vlog vložili tržaški igralci Marina Calcagno, Barbara Della Polla, Andreina Garella in Roberto Pagotto, je bil učinek - z igralskega vidika - skromen. Ne povsem prepričljiva je bila tudi baletna interpretacija Lacosegliazove glasbe, pri tem pa je treba priznati, da gre za niz zamujenih priložnosti.

Pri tem pa je treba seveda izraziti upanje, da bodo prireditelji upoštevali pozitivne in negativne plati včerajšnjega igralsko-amaterskega »happeninga«. Zdaleč učinkovitejši je bil namreč »profesionalni« program, ki se je pričel v poznih popoldanskih urah v galeriji Tergesteo, kjer so priredili tudi vodometne igre in opremili bife.

Šele v večernih urah je bil na vrsti »koncert«, kateremu je prisostvovala družina Mozart.

Pred tem pa velja vsekakor omeniti tudi doprinos, ki ga je manifestaciji dal tržaški gledališki in filmski igralec Omero Antonutti. Nastopil je dvakrat. Najprej pred gledališčem Miela, kjer so opremili manjši oder, nato pa v dvorani, kjer je pospremil gledalce in goste v atmosfero, ki jih je ponesla v magični Mozartov svet.

»O gradnji rezervoarjev utekočinjenega plina GPL naj demokratično odloča prebivalstvo z referendumom«

»Gradnja rezervoarjev utekočinjenega plina GPL na področju bivše naftne čistilnice Aquila je iz varnostnih, ekoloških ter gospodarskih razlogov povsem nesprejemljiva,« je poudaril ravnatelj Fakultete za prirodoslovje Tržaške univerze prof. Giacomo Costa na zborovanju, ki ga je v petek zvečer, na Pomorski postaji, priredil Mestni jamstveni odbor. Na zborovanju so se zbrali številni podpisniki peticije, s katero jamstveni odbor zahteva, da bi se o gradnji rezervoarjev z referendumom izreklo prebivalstvo miljske ter tržaške občine. Pred tem pa bi morale Dežela ter obe občinski upravi izvesti med prebivalstvom pošteno informativno akcijo, ki bi ljudi seznanila z vsemi vidiki problema. Peticijo je v mesecu dni podpisalo že štiri tisoč oseb. Zborovanja so se med drugim udeležili prof. Guido Bressan, miljski podžupan Claudio Mutton, tržaška občinska svetovalca Ester Pacor in Maurizio Pessato, prof. Domenico Romeo ter Primo Rovis.

Prof. Costa je v uvodnem poročilu izčrpno prikazal delo in rezultate posebne deželne komisije, ki preučuje varnost vseh proizvodnih objektov v tržaški industrijski coni. Deželna komisija je to nalogo zaupala specializirani tvrdki ENDOS, ki se je dela lotila s hvalevredno vnemo ter strokovnostjo. Strokovnjaki, je dejal Costa, so oceno varnostnih razmer v tovarnah pravilno zastavili na podlagi objektivnih statističnih vzorcev. »V trenutku pa,« je pojasnil Costa, »ko so morali izreči končno sodbo o varnosti objektov, so se raje zatekli v subjektivne kategorije, kot so rahlo nevaren, sprejemljivo nevaren, itd.. ENDOS je morala pač opustiti znanstveni način ocenjevanja zaradi hudega pritiska nekaterih industrijskih krogov. Upajmo, da bodo strokovnjaki spremenili pristop do tega problema, z uvedbo prejšnjih, z znanstvenega vidika sprejemljivejših ocenjevalnih kategorij. Zaradi subjektivnega načina ocenjevanja so strokovnjaki večkrat zapadli v razna protislovja. Tako na primer trdijo, da je objekt za polnjenje železniških cistern ter tovornjakov povsem varen, nekaj strani nato pa pišejo, da je objekt za polnjenje jeklenk s plinom iz varnostnega vidika nesprejemljiv. Tehnologija pa je pri obeh objektih praktično enaka.«

Komunistični poslanec Willer Bordon je dejal, da je treba vso zadevo preučiti tudi iz gospodarskega vidika. »Smotrno prostorsko načrtovanje je nujen pogoj za gospodarski razcvet našega mesta. Odločili smo se, da bo naše gospodarstvo na visoki tehnološki ravni. Po mojem bi morali te visokotehnološke obrate graditi na področju tržaške industrijske cone. Gradnja rezervoarjev bi nujno privabila na to področje kemijsko industrijo,« je med drugim naglasil Bordon, ki je poudaril, da odločitev o gradnji rezervoarjev ne moremo prepustiti tajnikom političnih strank.

V razpravi so se oglasili še predsednik tržaške Zveze za okolje Lino Santoro, ki je opozoril na problem ponovne zaposlitve delavcev čistilnice Monteshell, Tullio Morgutti, ki se je zgražal zaradi vedenja industrijca Pittinija. Župnik iz Zindisa Armando Scafa se je zaustavil na moralni plati problema, tržaški občinski svetovalec Paolo Ghersina je menil, da so referendumi najdemokratičnejši način odločanja o tem vprašanju. Predsednik sindikata CGIL Roberto Treu je dejal, da bi morale krajevne uprave poskrbeti za učinkovito družbeno kontrolo varnosti industrijskih objektov. (w)

Predlagajo servisno konferenco za odpravo zavlačevanj

Tržaški industrijci obtožujejo krajevne upravitelje neresnosti in nesposobnosti

Vodstveni svet Združenja industrijcev iz tržaške pokrajine predlaga, da bi na osnovi zakona 240 iz leta 1990 na Tržaškem ustanovili servisno konferenco, v kateri bi vse pristojne uprave in službe skupno obravnavale industrijske projekte, tako da ne bi prihajalo do kroničnih ohramljujočih zamud in zavlačevanj pri izdajanju dovoljenj in sprejemanju drugih zadevnih sklepov. Poleg tega vodstvo tržaških industrijcev predlaga, da bi tržaške krajevne uprave, se pravi občine in pokrajina, ustanovile posebna odborništva za gospodarske zadeve, ki bi predstavljala merodajne sklicne točke za podjetnike in sploh za vse, ki imajo opravka z gospodarskimi zadevami.

Te predloge je včeraj predstavil javnosti predsednik tržaških industrijcev Paolo Toresella na tiskovni konferenci, ki je resnici na ljubo izzvenela kot pravcati *j'accuse* tržaških podjetnikov proti krajevnim politikom in javnim upraviteljem ter mestoma prerasla v politično razpravo, saj se je tiskovne konference udeležilo in se na njej oglasilo tudi lepo število »obtožencev«, od občinskih in deželnih upraviteljev do parlamentarcev.

Kot je povedal sam Toresella, je povod za celotno akcijo tržaških industrijcev dala afera okrog škedenjske železarne. Po mnenju združenja industrijcev je podjetnik Andrea Pittini povsem razumno in pravilno ravnal, ko je zagrozil, da bo sprožil likvidacijo družbe lastnice škedenjske železarne zaradi birokratskih zavlačevanj pri izdaji dovoljenj za uresničitev dogovorjenih programov o preustroju obrata. Res je, da je medtem Tržaška krajevna zdravstvena enota izdala dovoljenje za gradnjo naprave za proizvajanje kisika, je dejal Toresella, toda pri škedenjski železarni ostaja odprtih še veliko problemov, začenši s problemom nevzdržno drage vode, mimo tega pa je po mnenju tržaških industrijcev zaplet okrog škedenjske železarne vse prej kot osamljen primer. Na podobne težave so v zadnjih časih naleteli malodane vsi pomembnejši industrijski in sploh gospodarski projekti na Tržaškem. Toresella je sicer priznal, da podjetniki zadevajo ob podobne birokratske in druge težave tudi drugod po Italiji, v zadnjih časih posebno pogosto tudi zaradi izmišljenih ali umetno napihnjenih ekoloških problemov. Toda izrazil je prepričanje, da se je to stanje posebno razpaslo v Trstu, bodisi zaradi splošne lagodnosti bodisi zaradi nizkih političnih špekulacij. Zadeva je po njegovem tako huda, da bo Trst mogoče zaradi tega celo zamudil zgodovinsko priložnost, ki se mu danes odpira.

V razpravo, ki so ga sprožila Toresellova izvajanja, je med prvimi posegel deželni odbornik za industrijsko načrtovanje Gianfranco Carbone (PSI). Kot je sam dejal, se je na tiskovni konferenci čutil obtoženega, in priznati je treba, da je bil v svoji obrambi nič manj trd kot njegovi »obtoževalci«. Carbone je najprej zavrnil predlog industrijcev o servisni konferenci. Po njegovem zakon 240 iz leta 1990 ne predvideva, da bi servisne konference lahko združile pristojnosti krajevnih uprav in ustanov in jih nekako nadomestile, ko gre za ambientalne in zdravstvene zadeve. Poleg tega je po Carbonejevem mnenju izredno hudo odobravati ravnanje Pittinija, saj je nesprejemljivo, da podjetniki izsiljujejo javne uprave. Pomislimo, kaj bi bilo, če bi se takšna metoda uveljavila tudi pri obravnavanju projekta podzemskega plinskega skladišča družbe Monteshell v Žavljah. Carbone je dejal, da je deželna uprava z ustanovitvijo posebne komisije za preučevanje nevarnih industrijskih dejavnosti pristopila k tej problematiki na edini pravilen način, priznal pa je, da bi v Trstu bilo treba bolj organsko obravnavati razvojne probleme.

Še pred Carbonejem se je na tiskovni konferenci na sedežu združenja industrijcev oglasil senator Arduino Agnelli (PSI), ki je odločno pristal tako na predlog o ustanovitvi servisne konference kot na predlog o ustanovitvi posebnih odborništev za gospodarske zadeve v tržaških krajevnih upravah. Podporo stališčem industrijcev je nato izrazil predsednik Ustanove za tržaško industrijsko cono Franco Tabacco, nekoliko manj jasen pa je v tem smislu bil deželni odbornik za finance Dario Rinaldi (KD), po mnenju katerega ne gre toliko za to, da bi ustanavljali posebne organe, kolikor za to, da se osnuje v javnem mnenju fronta za dosledno realizacijo očitno koristnih projektov, od preustroja škedenjske železarne in sinhrotrona do finančnega off shorea v okviru zakona za obmejna območja. Kar se posebej tiče problema železarne, pa je Rinaldi izrazil mnenje, da so stvar »nakuhali« funkcionarji KZE, ki se ne omejujejo na izražanje mnenj z zdravstvenega vidika in v svoja stališča vpletajo osebne poglede na razvojno politiko.

Zadnji je v razpravo posegel evropski poslanec Giorgio Rossetti (KPI). Po njegovem je treba prve in glavne krivce za probleme, ob katere zadevajo tržaški industrijci in drugi, iskati v vladah krajevnih in drugih javnih uprav, ki nimajo jasnih stališč o razvoju Trsta in širše dežele, oziroma ne znanjo ta stališča dosledno izvajati, tudi in predvsem zato, ker vse podrejajo strankarskim in drugim pristranskim interesom. Zadnji dokaz za to je po njegovem politična kriza, ki je zajela tržaško občinsko in pokrajinsko ter deželno upravo. (mb)

TV naročnine

Finančna intendanca obvešča, da morajo vsi radijski ter televizijski porabniki plačati naročnino do 31. januarja. Šestmesečna TV naročnina stane 72.470 lir, letna pa 142 tisoč lir. Naročnino plačamo s posebnimi poštnimi računi št. 3103.

Še jutri na županstvih okoliških občin

SDGZ zbira podpise v korist malih podjetij

Slovensko deželno gospodarsko združenje obvešča člane, da bo na županstvih okoliških občin še jutri dopoldne potekalo zbiranje podpisov pod peticijo v prid zakonskega osnutka na ljudsko pobudo za spremembe zakona štev. 108 o individualnih odpustih.

Zakon, ki je bil sprejet 11. maja lani, v sedanji obliki močno oškoduje mala podjetja. SDGZ poziva člane iz tržaške občine, ki bi hoteli podpisati peticijo, da se čimprej oglasijo v tajništvu združenja, kjer bodo dobili potrebne informacije.

Končal se je tečaj zavarovalništva

S krajšo slovestnotjo se je na Trgovinski zbornici končal včeraj izobraževalni tečaj za uslužbence v zavarovalni dejavnosti, ki ga je v obdobju oktober 1990-januar 1991 priredila TZ ob tehnični podpori Vsedržavnega inštituta za izobraževanje v zavarovalništvu (IFA). Diplomo so včeraj izročili 18 mladim tečajnikom, ki so bili izbrani med 110 prijavljenimi. Enaindvajsetim teoretskim predavanjem bo sledil še praktični tečaj, ki ga bodo bodoči zavarovalni uslužbenci opravili v najpomembnejših tržaških zavarovalnih agencijah. Mlade diplomirance je včeraj pozdravil predsednik TZ Tombesi.

■ **Jutri bodo v gledališču** Miela ponovno na vrsti znanstvenofantastični filmi niza »Fantastika ob ponedeljkih«. Kinoklub La Cappella Underground, ki prireja ciklus, je tokrat izbral Cronenbergov film *Rabid*. Film je iz leta 1977, govori pa o nekem kirurgu, ki pomotoma vbrizgne v žilo neke pacientke bakcile strašne stekline. Strah in groza bosta zagotovljena ob 20. in 22. uri.

Zapustil nas je naš dragi

Egidij Tul

Pogreb bo jutri, 28. t. m., ob 8.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalostno vest sporočajo: žena Ada, hči Rosana, zet Andrej in njegova ljubljena vnukinja Ana ter ostali sorodniki.

Trst, 27. januarja 1991

Ob smrti prijatelja Egidija izrekata Adi in Rosani iskreno sožalje

Zofija in Just

Ob prerani smrti dragega Egidija Tula izrekajo ženi Adi in družini občuteno sožalje

KD Primorsko in Zveza žena Mačkolje

Ob izgubi dragega očeta izrekajo Rosani Tul globoko sožalje kolegi, ravnatelj ter neučno osebje osnovne šole O. Župančič.

Starši in učenci osnovne šole O. Župančič izrekajo učiteljici Rosani Tul globoko sožalje ob izgubi dragega očeta.

Slovenski dijaški dom bodo razširili in prenovili

Združenje Slovenski dijaški dom »Srečko Kosovel« s sedežem v Trstu v Ul. Ginnastica 72, se je v sredo sestalo na izredni skupščini, na kateri so obravnali delovanje in potrebe tega pomembnega slovenskega vzgojno izobraževalnega centra.

Po odobritvi obračuna za leto 1990 in proračuna za 1991, po pooblastilu predsedniku Združenja prof. Dušanu Križmanu, da predloži razne prošnje na Deželo in Pokrajino, je skupščina obravnavala vprašanje preureditve dodajnih in dozidave novih prostorov dijaškega doma.

Stara zgradba doma, zgrajena leta 1850, bo z deželnim prispevkom urejena v dostojen sedež Slovenskega deželnega združenja za poklicno izobraževanje. To pomeni, da se bodo nekatere dejavnosti, ki delujejo sedaj v stari zgradbi, morale preseliti v mlajšo stavbo doma, ki je bila zgrajena leta 1960. Med temi je tudi slovenski občinski vrtec.

Glede na precejšnjo zasedenost dijaškega doma (trenutno gosti 25 osnovnošolcev, 40 nižješolcev, 30 višješolcev in 35 univerzitetnih študentov) in upoštevajoč izredno dragoceno vlogo, ki jo dom opravlja v naši skupnosti, je nadvse upravičena njegova preureditev in posodobitev.

Preurejena in delno povečana stavba naj bi zajemala slovenske otroške jasli in slovenski občinski otroški vrtec, tradicionalni dijaški dom z značilnostmi prehodnega zavoda, stanovanjsko skupnost, študentske sobe, integracijo prizadetih otrok.

Za uresničitev navednih načrtov računa Združenje Dijaški dom na poseg Dežele, Pokrajine in Tržaške občine ter največjo solidarnost in vsestransko oporo vseh slovenskih organizacij v Italiji in Jugoslaviji.

Na sliki (foto Magajna) **novejša stavba slovenskega dijaškega doma S. Kosovel v Ul. Ginnastica.**

Izhod iz zapora je izkoristil za poskus tatvine

Na tržaški preturi so včeraj zjutraj sodniki obsodili 30-letnega Tržačana Umberta Pravisanija na dva meseca zapora in 200 tisoč lir globe, ker so ga možje postave zasačili med krajo motornega kolesa.

Provisanija so aretirali v noči od petka na soboto, tako da je počakal na proces po hitrem postopku kar v kasarni karabinjerjev. Sicer je bilo njegovo dejanje hudo nepremišljeno, saj ima Provisani, ki je narkoman, že druge odprte račune s pravico. Bil je namreč že obsojen, kazen pa je preživljal v Castelfrancu v Emilii, kjer je delal v posebnem zavodu. V Trst se je vrnil, ker je imel štiri dni »dopusta«, ki pa ga očitno ni najbolje izkoristil. Vrniti se je pač moral v koronejski zapor, kajti pretor mu ni dodelil pogojne kazni.

Vandali na delu

Vandali ne poznajo počitka: nekateri se znesejo nad smetnjaki, drugi razbijejo ali zvijejo avtomobilske pritikline, tretji - in najzlobnejši - pa poškodujejo šasije parkiranih avtomobilov z globokimi zarezami. Prejšnjo noč so bili na delu bolj nadležni vandali. Kot so ugotovili policijski agenti, so se z izvijačem znesli nad prvim levim kolesom štirih avtomobilov, ki so jih lastniki parkirali v Ul. Lavatoio.

V trčenju med rešilcem in avtom lažje ranjeni trije mladeniči

Na križišču med Trgom San Giovanni in Ulico Carducci sta včeraj nekaj minut čez poldne trčila rešilec družbe Sogit in golf, v katerem sta poleg voznika sedela še dva potnika. V trčenju so se lažje ranile tri osebe in sicer voznik rešilca, 23-letni Sandro D'Agostini s Trga Volontari Giuliani 5, in dva potnika zasebnega avtomobila: 23-letni Giuseppe Bagorda iz Ul. Pasteur 32 ter 22-letni Cesare Negro iz Ul. Castiglioni 13. Šofer golfa, Massimiliano Mahorcich iz Ul. Pasteur 32, je ostal nepoškodovan.

Na oddelku za prvo pomoč katinarske bolnišnice so vsekakor zdravniki kmalu po nesreči ugotovili, da poškodbe treh ranjencev niso hude, saj bodo okrevali v nekaj dneh.

Pri Bošketu spet ogenj

V okolici Bošketa pri Sv. Ivanu daje duška svoji bolezenski strasti nevaren piroman: tako sklepajo tržaški gasilci, ki so v noči od petka na soboto morali ponovno gasiti plamene, ki so zaobjeli okrog 8 hektarjev grmičevja in podrastja. Da so ugnali rdečega petelina, so potrebovali štiri ure.

Pred dnevi je gozdič pri Bošketu že zajel požar, ki je bil očitno podtaknjen, saj so se zublji pojavili istočasno in na različnih mestih. Takrat je vsekakor bilo gašenje veliko težavnejše, ker je burja razpihovala ogenj.

† Zapustila nas je naša draga

Marija Malalan

Pogreb bo jutri, 28. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v cerkev sv. Jerneja na Opčinah.

Žalostno vest sporočajo brat Franc z ženo Andreino, nečakinji Lojzka in Gianna z družinama, pranečaki in drugo sorodstvo.

Trst, Cincinnati, 27. januarja 1991

(Pogrebno podjetje Zimolo)

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Juštine Ota por. Žerjal

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin in jo spremili na zadnji poti.

Mož Zdravko, hči Livija, vnuk Marko, sestra Pierina in ostali sorodniki.

Boljunec, 27. januarja 1991

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Emila Vidalija

se toplo zahvaljujemo g. župniku ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin in z nami sočustvovali.

SVOJCI

Bani, Občine, Pesek, 27. 1. 1991

21. 1. 1990 8. 1. 1991

Ob prvi obletnici smrti

Zorota Grgiča

Z ljubeznijo se te spominjajo

VSI TVOJI

Bazovica, Dolina, 27. januarja 1991

† Zapustila nas je naša draga mama, nona in pranona

Hortenzija Verginella vd. Tence že vd. Candotti

(BERTA)

Pogreb bo jutri, 28. t. m., ob 11.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Križ.

Žalostno vest sporočajo sinova Gigi in Vladimir z družinama, snaha Ljuba z družino, brata in sestri ter drugi sorodniki.

Križ, 27. januarja 1991

KD Vesna, ŠD Mladina in upravni odbor Doma A. Sirk izrekajo Vladimirju in družini globoko sožalje ob izgubi drage mame.

Nogometni klub Bor sočustvuje s svojim odbornikom Vladijem Tencetom ob izgubi drage mame.

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

Antonije Simčič vd. Mahnič

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v teh težkih trenutkih. Zahvaljujemo se zdravniku dr. Franku Križmančiču, župnikoma Marjanu Živcu in Francu Vončini, vsem sosedom in darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.

SVOJCI

Bazovica, 27. januarja 1991

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z nami ob izgubi naše drage

Vittorie Bogatez vd. Sedmach

SVOJCI

Križ, 27. januarja 1991

Marko Feri še jutri gost Kinotta

Jutrišnji »Kinotto« se bo poslovil od januarskega gosta Marka Ferija. Ali bo uspelo »kinottovcem« pravilno odgovoriti na nerešeno post-demencialno vprašanje:

KAJ PRAVI PEK?

Če vam ugaja prekmurska gibanica, zavrtite jutri telefonsko številko Radia Trst A 362875 in... dobro prebavo!

Mladi val (od 17.40 do 19. ure) pa bo nudil od torka do petka še vrsto zanimivih rubrik, kot je npr. torkova »Hobby za prosti čas«, v kateri Mitja Ozbič svetuje poslušalcem najrazličnejše dejavnosti za prosti čas.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Federico Garcia Lorca

Kaj pravijo rože

Danes, 27. t. m., ob 16.00, abonma red G

V torek, 29. t. m., ob 20.30, abonma red E

• • •

David Pownall

Mojstrska lekcija

V četrtek, 31. januarja, ob 20.30, v Prosvetnem domu na Opčinah.

V soboto, 2. februarja, ob 20.30, v Domu A. Sirk v Križu.

• • •

GOSTUJE MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

Stanko Vuk

Tako srečen bi bil, če bi ti razumela te moje besede

Režija JOŽE BABIČ, izvaja TONE KUNTNER

V sredo, 30. t. m., ob 20.30, (ob 11.30 zaključena predstava)

V četrtek, 31. t. m., ob 20.30, (ob 11.30 zaključena predstava).

• • •

DRAMSKI STUDIO SLEPIH Zagreb

J. B. Molière

SKAPINOVE ZVIJAČE

V soboto, 2. februarja, ob 20.30.

KD Rdeča zvezda

prireja

danes, 27. t. m., ob 17.30 v Športno-kulturnem centru v Zgoniku

koncert

SYNTHESIS 4

Vabljeni!

gledališča

VERDI
Operna sezona 1990/91

Danes ob 16. uri (red D) ponovitev Verdijeve opere NABUCCO. Dirigent Piergiorgio Morandi, režiser Pasquale D'Ascola.

Ponovitev v torek, 29. t. m., ob 20. uri (red B).

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi.

V mali dvorani gledališča Verdi bodo jutri ob 17. uri predvajali video film W. A. Mozarta "La clemenza di Tito".

V sredo, 6. februarja, ob 20.30 (red A) bo na sporedu koncert ORKESTRA GLEDALIŠČA VERDI pod vodstvom Donata Renzettija. Na sporedu skladbe Borodina in Stravinskega.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Pri blagajni gledališča so na razpolago posebne gledališke karte za 8 predstav po ugodni ceni.

V torek, 29. t. m., ob 20.30 premierska predstava Stalnega gledališča Furlanije-Julijske krajine STADELMANN Claudia Magrisa. V glavnih vlogah nastopata T. Schirinzi in B. Valmarin. Režija E. Marcucci. V abonmaju odrezek št. 5. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Predstave se bodo vrstile do 10. februarja.

LA CONTRADA
Gledališče Cristallo

Danes ob 16.30 bo na sporedu delo Slavomira Mrozka EMIGRANTI. Režija Francesco Macedonio. V glavnih vlogah nastopata Cochi Ponzoni in Orazio Bobbio.

Jutri počitek.

Gledališče Ul. Ananian

Danes ob 16. uri bo na odru peta predstava na repertoarju: R. Grenzi UN SOLO TREDICI, ki ga bo predstavila skupina Amici di S. Giovanni.

Ponovitve 1., 2. in 3. februarja.

Gledališče Miela

Danes ob 16.30 bodo na sporedu video filmi o Mozartu.

V torek, 29. t. m., ob 20.30 bo v gledališču Miela nastopil SALZBURGER KAMMERORCHESTER pod vodstvom Haralda Nerata. Solista Massimo Belli in Jacopo Scalfi. Na sporedu Haydn in Mozart.

šolske vesti

5. februarja zapade rok za prošnje za premestitev na osnovnih in višjih srednjih šolah. Potrebne obrazce in informacije nudi SSŠ, Ul. Carducci 8/III, tel. 370301, vsak torek in četrtek med 11. in 13. uro, v sredo med 17. in 18., uro v petek med 16. in 17. uro.

GLASBENA MATICA TRST

Koncertna sezona 90/91

Komorni ansambel SLOVENICUM

SOLISTI: **Dunja Vejzović,** sopran; **Justin Felicijan**, rog; **Đorđe Stanetti**, klavir.

DIRIGENT: **Uroš Lajovic**

Na sporedu
Starzer, Mozart, Koželuh.

Predprodaja vstopnic pri Utatu v Pasaži Protti.

ŠD SOKOL in SKD I. GRUDEN

vabita na

REDNI OBČNI ZBOR

v sredo, 6. februarja 1991, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju s sledečim dnevnim redom:

1. izvolitev predsedstva,
2. poročila,
3. diskusija,
4. volitve novega odbora,
5. razno.

Vabljeni!

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo

Zaradi tehničnih razlogov jutrišnji koncert odpade.

V mali dvorani gledališča Verdi bo danes ob 11. uri zadnji koncert komorne glasbe ciklusa Cesare Barison. Nastopal bo violinist ALFONSO MOSESTI ob klavirski spremljavi hčerke Cecilie. Ob priložnosti bodo Mosestiju izročili tudi nagrado Barison.

Vstop prost.

V ponedeljek, 11. februarja, bo v gledališču Verdi na sporedu izreden RECITAL ameriške pevke SHIRLEY VERRETT ob spremljavi pianista Warrena Georga WILSONA. Na sporedu skladbe Brahmsa, Nina, Masseneta, Debussyja in Verdija. Predprodaja vstopnic od 30. t. m. dalje.

Rodil se je

LUCA

Kolegici Luisi iskreno čestitajo

direkcija in uslužbenci Centralspeda.

čestitke

Jutri praznuje v Gropadi rojstni dan PEPI MACAROL. Še na mnoga srečna leta mu kličejo vsi, ki ga imajo radi.

Dragi nono PEPI! 69 vročih poljubčkov ti pošiljajo tvoje Sonja, Elisa in Erika.

ZAHVALA

Ob nadvse uspešni težki operaciji se iskreno zahvaljujem kardiokirurgu dr. Gabrijelčiču in njegovi ekipi kardiokirurškega oddelka za srce inožilje UKC iz Ljubljane. Posebna zahvala dr. Cibicu za trud in nego.

Mario Cerniava - Gabrovec

Prosimo vse oglaševalce v PRIMORSKEM DNEVNIKU, da čimprej poravnajo - preko pooblaščenih denarnih zavodov - naše račune iz leta 1990.

PUBLIEST Srl

kino

ARISTON - 15.00 **Il tè nel deserto**, r. B. Bertolucci, i. D. Winger (v angleščini); 17.30, 19.50, 22.15 **Mo' Better Blues**, glas., r. Spike Lee, i. Denzel Washington.

EXCELSIOR - 15.15, 22.15 **Mamma, ho perso l'aereo**, r. Chris Columbus, i. Macaulay Culkin, Joe Pesci.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 22.00 **Taxi Blues**, r. Pavel Lounguine.

NAZIONALE I - 16.00, 22.15 **Aracnofobia**, srh.

NAZIONALE II - 16.00, 22.00 **Atto di forza**, i. A. Schwarzenegger.

NAZIONALE III - 16.15, 22.00 **In nome del popolo sovrano**, i. Nino Manfredi, Serena Grandi, Elena Sofia Ricci.

NAZIONALE IV - 16.30, 22.15 **Verso sera**, i. Marcello Mastroianni.

GRATTACIELO - 17.00, 22.15 **Tre scapoli e una bimba**, i. Tom Selleck, Steve Guttemberg, Ted Danson.

MIGNON - 15.00, 22.00 **Il tè nel deserto**, r. B. Bertolucci.

EDEN - 15.30 22.00 **Swoosie la sposa ingorda**, porn., □□

CAPITOL - 15.45, 22.00 **La sirenetta**, prod. Walt Disney.

LUMIERE - 10.00, 11.30 **Le olimpiadi della giungla**, prod. Walt Disney; 16.30, 22.15 **Che mi dici di Willy?**, ZDA 1990, r. Norman Rene, i. Bruce Davieon, Mark Lames.

ALCIONE - 16.00, 22.15 **Stasera a casa di Alice**, i. Carlo Verdone, Ornella Muti.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

Kam po bencin

Danes bodo na Tržaškem obratovale naslednje bencinske črpalke:

AGIP
Ul. Revoltella
(vogal Ul. D'Angeli)
Nabrežje O. Avgusta
Istrska ulica
(nasproti pokopališča)
Ul. Carducci 4
Ul. Molino a Vento 158
Ul. A. Valerio 1 (univerza)

MONTESHELL
Ul. Giulia 2
Drevored Campi Elisi 1/1
D'Annunziov drevored 73
Miramarski drevored 37
Miramarski drevored 273
Nabrežje T. Gulli 8
Sesljan (drž. cesta 202)

ESSO
Trg Libertà 10/1
Ul. Battisti 6 (Milje)

IP
Ul. F. Severo 2
D'Annunziov drevored 38/A
Ul. Baiamonti 2
Miramarski drevored 213

ERG PETROLI
Nabrežje N. Sauro 14

API
UL. F. Severo 2/5

NOČNE ČRPALKE (self service)
FINA - Ul. F. Severo 2/3
ESSO - Trg Valmaura 4
AGIP - Istrska ulica
AGIP - Miramarski drevored 49
ESSO - Zgonik (drž. cesta 202)

ČRPALKE NA AVTOCESTAH (odprte neprekinjeno 24 ur

AGIP
Devin (sever)
Devin (jug)

razne prireditve

KD Kraški dom vabi na ogled veseloigre »Poročil se bom s svojo ženo« v izvedbi amaterskega odra Jaka Štoka s Proseka-Kontovela. Predstava bo danes, 27. t. m., ob 17. uri v Kulturnem domu na Colu.

Slovenski kulturni klub - Ul. Donizetti 3 - vabi v soboto, 2. februarja, vse mlade na PREDPUSTNO ZABAVO. Na sporedu ples, družabnost in nagrajevanje najlepših mask. Začetek ob 18.30.

KD Lipa prireja v soboto, 2. februarja, VEČER O KRASU z diapozitivi Janka Kovačiča, člana Foto Trst 80. Toplo vabljeni vsi v Bazovski dom ob 20.30.

razna obvestila

Zveza sindikatov upokojencev SPI CGIL za Križ, Prosek-Kontovel in Občino Zgonik prireja jutri, 28. t. m., ob 17. uri v Domu A. Sirka v Križu PRAZNIK VČLANJEVANJA. Vabljeni vsi upokojenci.

Zveza cerkvenih pevskih zborov sklicuje jutri, 28. t. m., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju svoj REDNI OBČNI ZBOR, ki se bo odvijal v Slomškovem domu v Bazovici. Vljudno vabljeni zborovodje, organizatorji in pevci, ki delujejo v okviru organizacije.

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu bo jutri, 28. t. m., ob 20.30 govoril dr. Drago OCVIRK na temo KRŠČANSKA IZHODIŠČA ZA ČLOVEŠKO DRUŽBO.

mali oglasi

OSMICO je v Ricmanjih na št. 118 odprl Berto Pregarc. Toči belo in črno vino.

OSMICO imata odprto Mirko in Danila v Zabrežcu št. 4.

GOSTILNA na Krasu išče kuhinjsko pomočnico. Tel. 421481 ob jutranjih urah.

V NAJEM išče društvo skromne prostore tudi potrebne popravil za tedenske sestanke, eventualna možnost odkupa, v okolici Opčin do Sesljana. Telefon 722301-9-13.

ITALIJANSKO podjetje išče komunikativne in sposobne osebe za trgovsko poslovanje z Jugoslavijo. Telefonirati samo resni interesenti od 8. do 9. ure in od 13. do 14. ure na št. (040) 299012.

PRODAM renault 5 GTR, s petero vrati, sive barve, letnik '88. Telefon 208955.

PRODAM peugeot 205 GTI 1,9, februar '88. Telefonirati na št. 200232 od 14. do 15. ure.

PORTOROŽ - v centru blizu morja ugodno prodam večje udobno stanovanje: telefon, centralna kurjava, garaža, vrt, klet. Telefon (003866) 76212.

NA OPČINAH prodajamo skromno kmečko hišo z malim vrtom in druge objekte. Telefon 44871.

NA OPČINAH - Narodna ul. 24 - prodajamo poslovne prostore z vsemi udobnostmi. Telefon 44871.

PODARIM vzmetnico za zakonsko posteljo in otroško posteljo do 6. leta starosti. Telefonirati na št. 211716 ob uri obedov.

KUHINJSKO POHIŠTVO, 15 let staro, hladilnik, štedilnik, pralni in pomivalni stroj podarim. Tel. 231685 od 12. do 14. ure.

3-SOBNO STANOVANJE v Ricmanjih dajem v najem zakoncema, oba zaposlena, 420.000 lir mesečno. Tel. 360644.

PRI TREBČAH smo našli lovskega psa sivo-črne barve. Telefonirati na št. 212730.

VODO01/2

Audi VW

VODOPIVEC

Zgonik 50/A
Tel. 229122

CERV01/4

Vedno vam na razpolago

PELLICCERIA CERVO

TRST — Drev. XX. septembra 16
Telefon 370818

VELIKA IZBIRA: krzen, jop, našitkov
Izredna kakovost
Modni kroji po izredno ugodnih cenah
Popravila

včeraj - danes

Danes, NEDELJA, 27. januarja 1991

ANGELA

Sonce vzide ob 7.33 in zatone ob 17.03 - Dolžina dneva 9.30 - Luna vzide ob 13.39 in zatone ob 5.16.

Jutri, PONEDELJEK, 28. januarja 1991

TOMAŽ

PLIMOVANJE DANES: ob 1.11 najnižja -4 cm, ob 6.56 najvišja 41 cm, ob 14.03 najnižja -59 cm, ob 20.51 najvišja 32 cm.

PLIMOVANJE JUTRI: ob 2.05 najnižja -11 cm, ob 7.45 najvišja 45 cm, ob 14.39 najnižja -66 cm, ob 21.22 najvišja 40 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 6,3 stopinje, zračni tlak 1030,9 mb, rahlo pada, brezvetrje, vlaga 69-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 8 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Diana Martinelli, Elena Pockay, Marco Boneta.

UMRLI SO: 86-letni Antonino Corso, 88-letna Maria Malalan, 84-letna Rosina Pachiolat, 60-letni Egidio Tul, 67-letna Giovanna Vernetti, 75-letni Ferruccio Cosmini, 71-letna Grazia Cadelli, 60-letna Augusta Hunsky, 83-letna Natalia Umek, 64-letna Sarina Lupo, 76-letni Ervino Luchita, 82-letna Stefania Novacco.

SLUŽBA LEKARN
Nedelja, 27. januarja 1991

Dnevna služba - od 8.30 do 13.00
Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112, Ul. Ginnastica 6.
BAZOVICA - Ul. Gruden 27.

Dnevna služba - od 13.00 do 16.00
Trg Venezia 2 (tel. 308248), Ul. F. Severo 112 (tel. 571088).
BAZOVICA - Ul. Gruden 27 (tel. 226210) - samo s predhodnim telefonskim pozivom.

Dnevna služba - od 16.00 do 20.30
Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112, Ul. Ginnastica 6.
BAZOVICA - Ul. Gruden 27 (tel. 226210) - samo s predhodnim telefonskim pozivom.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Ginnastica 6 (tel. 772148).

Od ponedeljka, 28. januarja, do sobote, 2. februarja 1991

URNIK LEKARN: 8.30-13.00 in 16.00-19.30

Dnevna služba - od 13.00 do 16.00
Ul. Dante 7 (tel. 630213), Erta S. Anna 10 (Kolonkovec) (tel. 813268), MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).
PROSEK (tel. 225141, 225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Ul. Dante 7, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec), Ul. Giulia 14, MILJE - Mazzinijev drevored 1.
PROSEK (tel. 225141, 225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Giulia 14 (tel. 572015).

SLUŽBA KZE ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

LOTERIJA

BARI	10	73	28	60	11
CAGLIARI	86	51	27	7	64
FIRENCE	87	63	44	47	21
GENOVA	60	35	78	64	17
MILAN	8	64	61	37	13
NEAPELJ	47	59	41	63	56
PALERMO	74	60	53	21	20
RIM	32	79	21	84	17
TURIN	61	16	12	82	88
BENETKE	9	59	44	36	89

ENALOTTO

1 2 2 X 1 X 2 X 2 1 X 2

KVOTE:

12	22.342.000.—
11	1.196.000.—
10	123.000.—

ZTT001/0

primorski dnevnik

PREDNAROČNINA ZA LETO 1991

Celoletna ..... 200.000 lir
Mesečna ..... 22.000 lir

□ Celoletna prednaročnina za **Primorski dnevnik** 200.000 lir velja za tiste, ki jo poravnajo do 31. januarja 1991. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 264.000 lir.

□ Naročnikom bomo še naprej nudili **brezplačno male oglase** in **čestitke.**

□ Naročnino lahko poravnate:
— na **upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici**
— pri **raznašalcih časopisa**
— preko **pošte na t/rn ZTT št. 13512348**
— in pri vseh **slovenskih denarnih zavodih.**

Vse tiste, ki poravnajo naročnino preko pošte ali denarnih zavodov prosimo, da ob plačilu navedejo točen priimek in ime ter naslov naročnika.

PERT001

A. PERTOT

vam ponuja fantastično blago
za fantastično pustno obleko

PUST - PUST - PUST

TRST — Ul. Ginnastica 22 **Tel. 371648**

nedeljski televizijski in radijski sporedi

RAI 1

7.00 Film: Il ritorno di Bulldog Drummond (krim., ZDA 1937, r. Louis King, i. John Barrymore, John Howard)
8.15 Kvark: Netopirji v Angliji
9.00 Otroški variete: Disney Club
10.00 Recital Giorgia Albertazzija: La notte delle meraviglie (iz Bazilike sv. Klare v Neaplju)
10.50 Maša
11.55 Nabožna oddaja
12.25 SP v smučanju: moški smuk (iz Saalbacha)
13.30 Dnevnik
14.00 Variete: Domenica in...
14.20 Športne vesti
15.20 Športne vesti
16.20 Športne vesti
18.10 Pregled: 90. minuta
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 Film: Tigre in agguato (pust., ZDA 1963, r. Norman Tokar, i. Brian Ketih, Vera Miles)
22.15 Športna nedelja
24.00 Nočni dnevnik in vreme
0.20 Film: Sorridi (kom., ZDA 1975, r. Michael Ritchie, i. Bruce Dern, Barbara Feldon)

RAI 2

7.00 Risanke
7.55 Aktualno: Mattina 2
10.00 Jutranji dnevnik
10.05 Prazrnični dan: Tkanine za najzahtevnejše modele
11.05 Srečanje z ruskim cirkusom Rostov
12.00 Variete: Fuori onda
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.30 Rubrika: Nonsolonero
13.45 Variete: Ricomincio da due
16.40 Raziskava: Tutti i bambini... di Comencini
18.00 Športna rubrika: Studio Stadio - biljard in nogomet A lige
19.45 Dnevnik in vreme
20.00 Šport: Domenica sprint
21.05 Nadaljevanka: Beautiful
22.15 Variete: Scrupoli
23.15 Dnevnik - nocoj
23.30 Rubrika o protestantizmu
24.00 Rally v Monte Carlu 1991
0.10 Dokumentarna oddaja: Sodobna vrtna arhitektura - Japonska
0.40 Miti in osebnosti iz zgodovine glasbe: Rock, pop, jazz
1.15 Nanizanka: Jackie and Mike - Fallo personale

RAI 3

10.00 Biatlon (štafeta 4x7 1/2) in marcialonga (iz Moene)
12.25 Mojster Arturo Toscanini dirigira Verdijevo Aido (1. in 2. del, z Orkestrom NBC, posneto 26.3.1949)
14.00 Deželne vesti
14.10 Film: La banda di Eddie (kom., ZDA 1984, r. Martin Davidson, i. Tom Berenger, Michael Parè, Joe Pantoliano)
16.05 Jahanje - Grand Prix d'Amerique (iz Pariza)
16.35 Film: In licenza a Parigi (kom., ZDA 1958, r. Blake Edwards, i. Tony Curtis, Janet Leigh)
18.10 Drobci
18.35 Rubrika: Domenica gol
18.55 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Deželni šport
20.00 Drobci
20.30 Aktualno: Chi l'ha visto? (vodita Donatella Raffai in Luigi Di Majo)
23.15 Nočni dnevnik On the road ali TG 3 v premikanju
23.30 Filmske novosti
23.40 Deželni nogomet

TV Slovenija 1

8.30 Otroška matineja: Živ Žav, 9.20 nanizanka Cirkuške živali
9.45 Dok.: Zgodovina smeha
10.40 Nanizanka: Mati in sin
11.10 Celjski instrumentalni kvintet
11.40 Nabožna oddaja: Obzorja duha
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Prisluhnimo tišini
13.10 Dok.: Titanic (pon.)
14.40 Nad.: Saga o Forsytih
15.30 Sova (pon.)
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.15 Film: Nesrečniki - Les Miserables (Fr., r. Jean Paul Le Chanois, i. Jean Gabin, Bourvil, Giani Esposito, 1. del)
18.50 Risanka
19.00 Mernik in TV okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Nad.: Pripovedke iz medenega cvetličnjaka (r. Božo Šprajc, 1. del)
21.20 Zdravo
22.40 Dnevnik, šport in vreme
23.05 Nočni program Sova, vmes nanizanki Spet ti? in Vrnitev Arsena Lupina

TV Koper

16.00 Športni pregled
18.00 Video glasba: Tutti frutti
19.00 TVD Stičišče
19.20 Video agenda
19.25 Otroška oddaja: Lanterna magica, vmes risanka L'incredibile Hulk
20.00 Film: L'ultimo giorno (ZDA 1975, r. Vincente McEveety, i. Richard Widmark, Barbara Rush)
21.30 Dok.: Nati per vivere
22.15 TVD Novice
22.25 Superstar of Wrestling

TV Slovenija 2

12.20 SP v smučanju: moški smuk (iz Hinterglemma)
13.20 Tenis - Open v Avstraliji (moški finale)
16.30 EP v umetnostnem drsanju - revija (iz Sofije)
18.00 Športno popoldne
19.30 Dnevnik
20.00 Dokumentarca: Človek - žival, 20.50 Poslikave v banatskih preddverjih
21.20 SP v smučanju (povzetki)
22.20 Namizni tenis (ženske)
22.40 Športni pregled
23.10 Yutel

CANALE 5

8.30 Nabožna oddaja
9.15 Dok.: Arca di Noe
9.45 Film: I figli del deserto (kom., ZDA 1934, r. William Seiter, i. Stan Laurel, Oliver Hardy)
11.30 Aktualnosti: Nonsolomoda, 12.00 Cerco e offro
12.30 Variete: Anteprima
12.55 Canale 5 News
13.00 Superclassifica Show
14.15 Variete: Rivediamoli
15.00 Aktualno: Agenzia matrimoniale, 15.30 Ti amo... parliamone
16.00 Otroški variete
18.00 Kviz: OK Il prezzo è giusto!
18.40 Canale 5 News
19.45 Kviz: Ruota della fortuna
20.30 Aktualno: Controcorrente
20.35 Film: Tarzan a Manhattan (pust., ZDA 1989, r. Michael Schultz, i. Joe Lara, Kim Crosby)
22.35 Predstavitev Spottiswoodeovega filma Air America
23.05 Aktualnosti: Nonsolomoda
23.35 Italija sprašuje, vmes (24.00) Canale 5 News
0.35 Nan.: Marcus Welby M. D.
1.35 Aktualno: Controcorrente
1.40 Nan.: Operazione ladro

RETE 4

8.00 Jutrišnji svet
8.30 Nadaljevanka: Marilena
10.30 Dokumentarec: Gaia - Projekt okolje
11.00 Nanizanka: I Jefferson
11.30 Aktualno: Ciak
12.20 Vesti iz parlamenta
13.00 Nadaljevanka: Piccola Cenerentola
14.00 Nedelja v kinu
14.10 Film: Il vedovo (kom., It. 1959, r. Dino Risi, i. Alberto Sordi, Franca Valeri)
16.05 Nadaljevanki: La mia piccola solitudine, 17.05 Per Elisa (pon.)
19.30 Aktualno: Linea continua (vodi Rita Dalla Chiesa)
19.40 Nadaljevanka: Marilena
20.35 Kviz: Il ficcanaso (vodi Flavio Andreini)
22.05 Nanizanka: Le inchieste di padre Dowling - Confessione fatale
0.05 Koncert v Scali: Carlo Maria Giulini dirigira Mozartovo simfonijo št. 39 K 543 v Es-duru
0.55 Film: I due volti della vendetta (dram., ZDA 1961, r-i. Marlon Brando, i. Karl Malden)

ITALIA 1

7.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
10.30 Film: Gli Orsi vanno in Giappone (kom., ZDA 1978, r. John Berry, i. Tony Curtis, Jackie Earle Haley)
12.30 Športna rubrika: Vodič za prvenstvo
13.00 Tednik o športu: Grand Prix
14.00 Aktualnosti: Be Bop a Lula (vodi Red Ronnie), 14.45 Domenica Zip, vmes variete Buzz
16.00 Film: Scuola di geni (kom., ZDA 1985, r. Martha Coolidge, i. Val Kilmer, Gabe Jarrett)
18.00 Nanizanka: Il giustiziere della strada - Le montagne della superstizione
20.30 Nanizanka: I vicini di casa - Voglio una vita che non è mai tardi
21.00 Nedeljski športetni pregled: Pressing
23.00 Variete: Mai dire gol (vodi Gialappa's Band)
23.35 Rock opolnoči: Fela Live - A Midsummer Concert
0.35 Nanizanki: Kung Fu, 1.35 Samurai

ODEON

13.00 Nanizanki: Capitan Power, 13.30 Supercarrier - Oltre il muro del suono
14.30 Film: Febbre da cavallo (kom., It. 1976, r. Steno, i. Luigi Proietti)
16.00 Film: Una vita lunga un giorno (dram., It. 1973, r. Sam Livingstone, i. Eva Aulin)
17.30 Film: L'ultima corsa (dram., ZDA 1986, r. Jerrold Freedman, i. Robert Mitchum)
19.30 Nanizanka: Houston Knights
20.30 Film: L'evaso (dram., r. Robert Conrad, i. Shane in Christian Conrad)
22.30 Kronika odprave na Himalajo - Pumori '90
23.30 Film: Il mostro (dram., It. 1977, r. Luigi Zampa, i. Johnny Dorelli, Sydne Rome)

TMC

8.00 Risanke: Snack
12.00 Papežev blagoslov
12.15 Nedelja na TMC
12.20 Moški smuk
14.00 Glasba: London Beat
14.55 EP v umetnostnem drsanju - zaključna revija
19.00 Nanizanka: Automan
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Šport: Galagoal
22.30 Nanizanka: Matlock
23.30 Dok.: Galileo
0.30 Film: La guerra di Gordon (dram., ZDA 1973, r. Ossie Davis, i. Paul Winfield)

TELEFRIULI

12.30 Vesti
13.00 Športne napovedi
13.30 Furlanske zgodbe
14.00 Praznično ozračje
19.00 Športne vesti
20.30 Film: Yankee Pascià (pust., ZDA 1954, r. Joseph Pawney, i. Jeff Chandler)
22.00 Nanizanka: Sembra facile
22.30 Športne vesti
24.00 Aktualno: Prva stran

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dnevnik in šport
20.30 Zadnje vesti in šport

RADIO TRST A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder: Direndaj na nebu (rež. Mario Uršič); 10.30 Soft music; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.10 Glasbeni potpuri; 11.30 Filmi na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 12.30 Orkestri; 13.20 Poslušali boste; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Ona + jaz = oba (S. Verč-B. Kobal, igrata Boris Kobal in Polona Vetrih); 14.40 Country glasba; 15.30 Šport in glasba; 17.00 V studiu z vami: Igor Tuta; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.00 Poročila; 5.00 Koledar; 7.00 Kronika in vreme; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 Pomnjenja; 9.35 Preludij; 10.05 Matineja; 10.30 Reportaža; 11.03 Poslušalci čestitajo; 12.00 Na današnji dan; 13.10 Zabavna glasba; 13.20 Za naše kmetovalce; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Naši poslušalci čestitajo; 17.05 Amaterski zbori; 17.30 Zabavna radijska igra; 18.25 Operne melodije; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Iz naših sporedov; 22.30 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno; 23.15-4.30 Nočna glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)

10.30, 14.30, 17.30 Poročila; 19.00 Radijski dnevnik; 10.00 Sosednji kraji in ljudje: na današnji dan, reportaže, intervjuji, zanimivosti; 11.30 Oddaja za kmetovalce: Polje, kdo bo tebe ljubil; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Aktualno: Primorski dnevnik; 14.35 Pesem tedna; 14.45 Zabavna nedeljska oddaja v narečju: Vanka in Tonca; 15.00 Nedeljski ritem; 15.30 Radio Koper na obisku; 16.30 Lestvica popevk Radia Koper: Vročih deset; 18.30 Nedeljska humoreska; 19.30 Prenos Radia Lj.

RADIO KOPER (italijanski program)

7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 6.00 Jutranja glasba; 6.07 Jutranji almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.00 Simfonija zvezd; 7.30 Filmska glasba; 8.00 Nedeljska oddaja; 8.25 Popevka tedna; 9.00 Avtorska popevka; 9.30 Mixage; 10.40 Družinsko vesolje; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.30 Čudovitih sedem; 12.00 Glasba po željah in čestitke v živo; 14.40 Popevka; 15.00 Športni pregled in glasba; 18.00 Lestvica LP plošč; 19.00 Glasba; 19.30 Nedeljski športni pregled; 20.00 Nočna glasba.

RADIO OPČINE

10.30, 14.30, 16.30 Poročila; 10.00 Jutranji nedeljski val; 13.00 Glasba po željah.

ponedeljkovi televizijski in radijski sporedi

RAI 1

6.55 Aktualno: Uno mattina
10.15 Nan.: Gli occhi dei gatti
11.00 Jutranji dnevnik
11.05 Nanizanka: Benvenuti a »Le Dune«
11.40 Variete: Occhio al biglietto
11.55 Vreme in vesti
12.05 Variete: Piacere Raiuno
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Kvarkov svet
14.30 Sedem dni v parlamentu
15.00 Ponedeljkov šport
15.30 Otroški variete: L'albero azzurro
16.00 Mladinska oddaja: Big!
17.30 Nabožna oddaja
18.00 Kratke vesti
18.05 Aktualno: Italia ore 6
18.45 Nan.: Un anno nella vita
19.40 Almanah in vreme
20.00 Dnevnik
20.40 Film: Un pesce di nome Wanda (kom., VB 1988, r. Charles Crichton, i. John Cleese, Jamie Lee Curtis)
22.30 Variete: Mia cara Africa, vmes (23.00) dnevnik
24.00 Nočni dnevnik in vreme
0.20 Danes v parlamentu
0.25 Rubrika: Mezzanotte e dintorni

RAI 2

7.00 Risanke in otroški variete
8.30 Nanizanka: Adderly
9.30 Aktualno: Radio anch'io
9.50 Rubrika o židovski kulturi
10.20 Monografije: Etna
10.50 Nadaljevanka: Capitol
11.55 Aktualnosti: I fatti vostri
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.15 Diogenes in Gospodarstvo
13.45 Nadaljevanke: Beautiful, 14.15 Quando si ama, 15.05 Destini
15.35 Film: Pistole roventi (vestern, ZDA 1966, r. Earl Belamy, i. Audie Murphy, Joan Staley)
17.00 Vesti in Videocomic
17.45 Nan.: Punky Brewster
18.10 Nove knjige: Casablanca
18.20 Športne vesti
18.30 Glasba: Rock cafè
18.45 Nanizanka: Hunter
19.45 Dnevnik in šport
20.30 Nanizanki: L'ispettore Derrick
21.35 Aktualnosti: Mixer - il piacere di saperne di più
23.15 Dnevnik - Pegaz in Dosje
24.00 Vreme in horoskop
0.10 Rally v Monte Carlu 1991
0.20 Ciklus posvečen Mozartu
1.20 Nanizanka: Jackie e Mike

RAI 3

11.55 Angleščina in francoščina za otroke
12.25 SP v smučanju: moški smuk za kombinacijo
13.35 Dok. oddaja: Razvojna psihologija - Od otroštva do pubertete
14.00 Deželne vesti
14.30 Dokumentarec: Afrika
15.30 Balinanje
15.50 Zimski maraton
16.10 Ice Mountain Bike
16.30 Nogomet: A tutta B
17.40 Nanizanka: Vita da strega
18.05 Dokumentarna oddaja: Geo
18.35 Drobci barvnega radia
18.45 Športna rubrika: Derby
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Ponedeljkov deželni šport
20.00 Varieteja: Blob. Di tutto di più, Una cartolina di Andrea Barbato
20.30 Ponedeljkov proces
22.25 Večerni dnevnik
22.30 Film: La polizia ringrazia (dram., It. 1972, r. Stefano Vanzina, i. Enrico Maria Salerno, Mariangela Melato)
0.10 Nočni dnevnik

TV Slovenija 1

7.50 Video strani
8.00 Zimski počitniški program
11.00 Film: Drsaj (ZDA)
12.40 Video strani
15.20 Video strani
15.30 Sova (ponovitev)
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.05 Zdravo (pon.)
18.30 Spored za otroke in mlade: Radovedni Taček - Sladkorček
18.45 Nanizanka: Alf
19.10 Risanka in TV okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 TV film: Ne pošiljaj mi pisma (Biljana Maksić, r. Goran Gajić, i. Vesna Trivalić, Branko Đurić, Bogdan Diklić)
20.50 Oddaja o kulturi: Osmi dan
21.35 Dokumentarna oddaja: Triglavski narodni park
21.50 Dnevnik in vreme
22.15 Dok. oddaja: 400 let slovenske glasbe (4. del)
22.45 Sova, vmes nanizanki Avtoštopar in Vrnitev Arsena Lupina
0.10 Video strani

TV Koper

16.00 Športni pregled
18.00 Nan.: Nati per vivere
18.45 Odprta meja
19.00 TVD Stičišče
19.20 Video agenda
19.25 Otroška oddaja: Lanterna magica, nanizanka Giorno per giorno in risanka L'incredibile Hulk
20.30 Rubrika: Ponedeljkov šport
21.30 TVD Novice
21.45 O zamejskem športu: 6. krog

TV Slovenija 2

12.20 SP v smučanju: moški smuk za kombinacijo
16.00 Satelitski prenosi
16.30 SP v smučanju: moški smuk za kombinacijo
17.30 Studio Ljubljana
19.30 Dnevnik
20.00 Znanstvena oddaja: Zelena ura
21.00 Šport: Sedma steza
21.20 Dokumentarni oddaji: Francija v šansonu, 21.50 Kraj v Evropi - Ulica v Stavangeru
23.00 Yutel

CANALE 5

8.00 Nan.: La famiglia Brady
8.30 Film: Come ingannare mio marito (kom., ZDA 1962, r. D. Mann, i. Lana Turner)
10.25 Aktualno: Gente comune
11.45 Kviz: Il pranzo è servito, 12.55 Canale 5 News
12.35 Kvizi: Tris, 13.20 O.K. Il prezzo è giusto!, 14.20 Il gioco delle coppie
15.00 Aktualno: Agenzia matrimoniale, 15.30 Ti amo... parliamone
16.00 Otroški variete
18.15 Nanizanka: I Robinson
18.40 Canale 5 News
18.45 Kviz: Il gioco dei nove, 19.35 Tra moglie e marito
20.15 Aktualnosti: Radio Londra
20.25 Striscia la notizia
20.40 Film: Beverly Hills Cop 2 - (kom., ZDA 1987, r. Tony Scott, i. Eddie Murphy, Judge Reinhold)
22.45 Nanizanka: Casa Vianello
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) Canale 5 News
1.15 Striscia la notizia
1.35 Radio Londra (pon.)
1.45 Nan.: Marcus Welby, 2.45 Operazione ladro

RETE 4

8.30 Nadaljevanke: Aspettando il domani, 9.00 Così gira il mondo, 9.30 Señorita Andrea, 10.30 Per Elisa, 11.30 Topazio
13.00 Variete: Buon pomeriggio
13.05 Nadaljevanke: Ribelle, 13.45 Sentieri, 14.45 La mia piccola solitudine, 15.15 Piccola Cenerentola, 16.15 La valle dei pini, 16.45 General Hospital, 17.15 Febbre d'amore
18.15 Kviz: Cari genitori (vodi Enrica Bonaccorti)
19.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati (vodi Luca Barbareschi)
19.30 Aktualno: Linea continua (vodi Rita Dalla Chiesa)
19.40 Nadaljevanka: Marilena
20.30 Nadaljevanka: La donna del mistero
22.35 Linea continua (2. del)
23.25 Aktualno: Posebna oddaja o ekologiji
23.55 Film: La rabbia giovane (dram., ZDA 1973, r. Terence Malick, i. Sissy Spacek, Warren Oates)
1.55 Nanizanka: Bonanza - L'incontro

ITALIA 1

7.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
8.30 Nanizanke: La famiglia Addams, 9.00 L'uomo da sei milioni di dollari, 10.00 La donna bionica, 11.00 Sulle strade della California, 12.00 T.J. Hooker, 13.00 Happy Days - Ospedale per cani di lusso
13.30 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
14.30 Kviz: Urka (vodi Paolo Bonolis)
15.30 Nanizanke: Tutti al College - Ultima sera al college, 16.00 Compagni di scuola, 16.30 Mai dire si, 17.30 Simon & Simon, 18.30 MacGyver, 19.30 Genitori in blue jeans - Sfida all'ultimo birillo , 20.00 Cri Cri - Luci del varietà
20.30 Aktualno: L'istruttoria (vodi G. Ferrara)
22.30 Ekološka oddaja: Gaia
23.05 Film: Velluto blu (krim., ZDA 1986, r. David Lynch, i. Kyle McLachlan, Isabella Rossellini)
1.25 Nanizanka: Kung Fu - Il tong, 2.25 Samurai

ODEON

13.00 Dok.: Človek in zemlja
13.30 Risanke
15.00 Nad.: Signore e padrone, 16.00 Pasiones
17.00 Film: Fantasmi del mare (vojni, It. 1948, r. Francesco De Robertis, i. Raf Tindi)
19.30 Risanke
20.00 Nanizanka: Capitan Power
20.30 Film: Rangers attacco ora X (vojni, It. 1970, r. Roberto Bianchi Montero, i. Dale Cummings)
22.30 Tednik: Contintasca
23.00 Film: Scandali al mare (kom., It. 1961, r. M. Girolami, i. Carlo Dapporto)

TMC

10.30 Nad.: Terre sconfinate, 11.15 Potere
11.50 Kosilo z Wilmo
12.20 SP v smučanju: moški smuk za kombinacijo
13.30 Dnevnik in šport
14.00 Rubrika: Ženska TV
15.15 Film: La battaglia per Jennifer (dram., ZDA 1986, r. Gil Moses)
17.00 Rubrika: Ženska TV
18.10 Nan.:Autostop per il cielo
19.15 Variete: Ora locale
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: Agent Trouble - L'ultima corsa (krim., Fr. 1987, r. Jean-Pierre Mocky, i. Catherine Deneuve, Richard Bohringer)
22.15 Variete: Ladies and Gentlemen
22.50 Nočne vesti
23.20 Mednarodni prenos
0.20 Film: Il prigioniero dell'Isola degli squali (pust., ZDA 1936, r. John Ford)

TELEFRIULI

15.00 Roza salon
16.00 Risanke
18.00 Nad.: Vite rubate
19.00 Igra: Marameo
19.30 Dnevnik
20.00 Rubrika: Videocar
20.30 Ponedeljkova košarka
22.30 Nočne vesti
23.00 Čakajoč na polnoč
24.00 Rubrika: Videocar

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Življenje onkraj življenja; 8.40 Valčki in polke; 9.10 Solisti; 9.30 Iz preteklosti v sedanjost; 9.40 Potpuri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Operni repertoar; 11.30 Roman: Kaplan Martin Čedermac; 11.45 Glasba; 12.00 Utrip mesta; 12.20 Solisti; 12.40 Primorska poje: MePZ Primorsko; 12.50 Glasba; 13.25 Gospodarstvo; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški knjižni sejem; 14.30 Naravoslovje malo drugače; 14.50 Evergreeni; 15.30 Južnoameriška foklora; 15.55 Mi in glasba; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Aladinova svetilka; 17.40 Mladi val: Kinotto.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Lepljenka; 8.25 Ringaraja; 8.40 Pesmica; 9.05 Matineja; 10.00 Gospodarstvo; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Ansambli; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Glasba; 13.38 Do 14.00; 14.05 Enajsta šola; 14.20 Mladi glasbeniki; 14.40 Merkurček; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Godbe; 18.25 Zvočni signali; 19.45 Studio 26; 20.00 Sotočja; 21.05 Zaplešite z nami; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Melodije; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

RADIO KOPER (slovenski program)

7.30, 13.30, 19.00 Dnevnik; 14.30, 16.30 Poročila; 6.00 Glasba, Na današnji dan, 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik in ceste; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 13.00 Na valu Radia Kp; 13.15 V podaljšku; 14.35 Pesem tedna; 15.00 Kviz o avtomobilih in avtomobilistih; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Interna 52; 18.35 Glasbene želje po telefonu; 19.00 Radio Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.07 Almanah; 6.30 Utrinki; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Skupaj; 8.00 Razglednica; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Clic; 9.35 Popevka po želji; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Družinsko vesolje; 11.00 Knjižne novosti; 11.30 Glasba; 12.00 Glasba po željah; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Naše sanje; 16.00 Srečanja; 17.00 Naša glasba; 18.00 Souvenir; 18.32 Instrumentalna glasba; 19.00 Klasična glasba; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja in horoskop; 12.00 Ostali Trst (pon.); 18.00 Športni komentar; 20.00 Gremo v gledališče; 20.30 Operni odri.

Manifestacija za mir na pobudo Občine in društev

Z javne razprave v Doberdobu odločen poziv proti vojni v Zalivu

Udeleženci predsinočnje manifestacije za mir v Doberodbu se niso omejili na generično poudarjanje miru, pač pa so se odločno opredelili glede vojaškega posega v Zalivu. Po razpravi, ki sta jo uvedla župan Mario Lavrenčič in odbornik Karlo Černic, so odobrili resolucijo s pozivom, naj se takoj preneha vojna in naj Italija odpokliče svoje vojaške enote iz Zaliva. To zato, ker vojna prinaša samo gorje in nepopravljivo škodo. Probleme je mogoče rešiti edino v okviru mirovne konference, ki naj reši vsa odprta vprašanja na Bližnjem vzhodu. Resolucijo bo v kratkem obravnaval tudi občinski svet, poslali pa jo bodo predsedniku vlade in drugim najvišjim državnim oblastem.

Razpravo o zalivski vojni je priredila doberdobska občinska uprava v sodelovanju z društvi, ki delujejo v občini. Odziv in številni posegi so pokazali kako občuten je problem vojne in odpor do nje, tako med starejšimi, ki so jo občutili na lastni koži, kot tudi med mladimi, ki vedo o njej dovolj, da je nočejo doživeti za nobeno ceno.

Poleg resolucije so udeleženci večera naslovili tudi poziv slovenski javnosti in vsem organizacijam, naj se aktivno angažirajo za mir.

Vojna ne bo rešila ničesar, kvečjemu bo še zaostrila nasprotja, ker nasilje prinaša novo nasilje, je dejal župan Lavrenčič. Obsodil je zasedbo Kuvajta, pri tem pa poudaril, da bi ta problem učinkoviteje rešili z doslednim izvajanjem gospodarske blokade proti Iraku. Ocenil je, da je udeležba Italije v vojni pa čeprav pod krinko "policijskega posega" v kričečem nasprotju z

določilom 11. člena Ustave. Dejal je tudi, da bi morala v mišljenje vseh prodreti zavest, da je treba ustaviti proizvodnjo orožja, saj njegovo kopičenje in mednarodno trgovanje prej ali slej privede do tragedij.

Karlo Černic je podal razmišljanje o vzrokih in posledicah vojne. Prvim gotovo ni tuja recesija v zahodnem svetu ter bogastvo naftnih ležišč ob Zalivu, pa čeprav opravičujejo vojno z abstrakcijo novega mednarodnega reda, tako kot so v zgodovini vse države skrivale prave vzroke vojn za drugimi abstrakcijami (bog, zastava, domovina itd.). Samo tako lahko razumemo, zakaj je prišlo do vojne ob zasedbi Kuvajta, ko pa OZN od svojega nastanka ni mignila niti z mezincem ob desetinah drugih zasedb in vojaških posegih. Ob pokolih in uničenju, ki pa jih časopisi in televizije skrivajo za "tehnološko orgijo", gre med posledice vojne uvrstiti tudi zatemnitev razuma, rast sovraštva in rasizma, nestrpnost do drugače mislečih. Te posledice, je menil Černic in z njim mnogi razpravljalci, bomo občutili še dolgo.

Na sliki (foto Marinčič) **del sodelujočih na razpravi v Doberdobu.**

Vložili so jo komunisti

Predlog resolucije o zalivski vojni v občinskem svetu v Gorici

Na prihodnji seji goriškega občinskega sveta, ki bo v torek, bo po vsej verjetnosti govor tudi o izbruhu vojne v Zalivu ter o stopnjevanju nevarnosti razširitve spopada v tretjo svetovno vojno.

Komunistična svetovalska skupina je včeraj vložila na županstvu osnutek resolucije, ki se nanaša na vojno v Zalivu. Predlog dokumenta, o katerem naj bi se izrekli v občinskem svetu, vsebuje štiri osnovne pogoje: umik iraških sil iz Kuvajta, prekinitev sovražnosti, sklic pod okriljem OZN mednarodne konference o Bližnjem vzhodu, ki naj razpravlja o pravici palestinskega naroda o samoodločbi in o zagotovitvi trajne varnosti vsem državam na tem območju. Četrti pogoj, ki ga navaja dokument, se nanaša na stalno iskanje diplomatske rešitve spopada.

Dokument, ki naj bi ga odobrili v občinskem svetu, nadalje izraža solidarnost italijanskim vojakom, ki so bili poslani v Zaliv ter obžalovanje za vse žrtve v spopadu. Od Iraka izrecno zahteva dosledno spoštovanje ženevske konvencije o ravnanju z vojnimi ujetniki.

Dokument izraža tudi željo, da bi v mednarodnih odnosih prevladal mir.

Calzolari prisegel

Novoizvoljeni tržiški župan Cesare Calzolari je včeraj zaprisegel pri goriškem prefektu in tako tudi formalno prevzel funkcijo prvega občana Tržiča. Odbor, ki mu načeluje Calzolari in ki sloni na političnem dogovoru med KD, KPI, PSDI in PRI, bo v prihodnjih dneh začel s konkretnim upravnim delom.

■ **Rajonski svet** za Podturn-Sv. Ano se sestane jutri ob 20.30 na sedežu v Ul. Cipriani 65. Svet za mestno središče se bo sestal v torek ob 20.30, ko bodo z občinskima odbornikoma Albertijem in Tuzzijem preučili letošnji proračun.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Gostuje mestno gledališče ljubljansko

Stanko Vuk

Tako srečen bi bil, če bi ti razumela te moje besede

REŽIJA: **Jože Babič**
IZVAJA: **Tone Kuntner**

V torek, 29. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici

DRAMSKI STUDIO SLEPIH Zagreb

J. B. Molierè

Skapinove zvijače

V petek, 1. februarja, ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici

Pet zborov bo nastopilo na reviji Sovodenjska poje

Danes ob 18. uri bo v Kulturnem domu v Sovodnjah tradicionalna zborovska revija Sovodenjska poje, ki jo Kulturno društvo organizira letos že osmič zapored. Revija je nastala iz želje po vsakoletnem srečevanju pevskih zborov iz sovodenjske občine na domačem odru. Hkrati naj bi dala občanom priložnost, da vsaj enkrat letno prisluhnejo pesmi domačih zborov. Sovodenjska poje je v vseh teh letih uspešno opravila svojo nalogo, žal pa se prvič letos sooča z negativnim pojavom, to je s pomanjkanjem otroških zborov. V vseh prejšnjih sedmih izvedbah je na odru nastopilo lepo število otrok, tokrat pa se ni iz različnih razlogov prijavil noben mladinski ali otroški zbor. To nam daje misliti, da je mogoče tudi revija sama po sebi, tako kot je zdaj zasnovana, dovršila svojo funkcijo in da potrebuje nekaj oblikovnih ter vsebinskih sprememb. Zborov je letos v primerjavi s preteklostjo le polovica, saj bodo kot rečeno odsotni otroški in mladinski zbori. Nastopajo: Ženski zbor Sovodnje, Mešani zbor Skala iz Gabrij, Mešani pevski zbor Rupa-Peč in Vokalna skupina Sovodenjska dekleta. Poleg omenjenih domačih zborov bo na današnji reviji seveda tudi gost. Tokrat gre za Mešani pevski zbor Lipa iz Šempasa, ki ga vodi Miran Rustja. (af)

79-letni upokojenec težko ranjen v prometni nesreči v Ul. Angiolina

V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči, nekaj pred 18. uro v Ulici Angiolina, se je hudo poškodoval 79-letni Giuseppe Mazzucco. Ponesrečenca so zaradi poškodb na glavi iz goriške splošne bolnišnice premestili na nevrokirurški oddelek bolnišnice na Katinari. Dinamika težke prometne nesreče še ni povsem jasna. Vzroke in dinamiko nesreče raziskuje prometna policija. Zaenkrat je znano le to, da se je Mazzucco peljal na motornem kolesu. Mazzucco je v Gorici znana osebnost, zaradi fotografskega ateljeja, ki ga je upravljal na vogalu Ulice Locchi s Korzom, nedaleč stran od mesta, kjer se je pripetila nesreča.

Zaradi suše nevarnost požarov

Že ob običajnih vremenskih razmerah je potrebna previdnost ob zažiganju dračja, travišč in raznega materiala. Nekaj tednov trajajoče sušno in vetrovno obdobje je močno povečalo nevarnost požarov zlasti na kraškem območju. Te dni so gasilci kar nekajkrat gasili manjše požare. Če se bo suho vreme nadaljevalo, se bo nevarnost stopnjevala. Ne gre namreč pozabiti, da sta februar in marec glede gozdnih požarov najbolj nevarna.

Občinska knjižnica v Ronkah od včeraj v novih prostorih

Včeraj dopoldne so v Ronkah slovesno odprli nove prostore občinske knjižnice . Vselila se je v prostore v neposredni bližini županstva.

Načrt je pripravila že prejšnja občinska uprava, vendar ga ni uspela uresničiti v celoti.

Na včerajšnji slovesnosti sta udeležence nagovorila poleg župana Novellija še odbornik Furlan in deželni odbornik Brancati. Občinski odbornik za kulturne dejavnosti Furlan je naglasil pomen objekta za celotno ronško skupnost in je pojasnil zakaj je prišlo do precejšnje zamude v izvajanju del ter kako je morala uprava premostiti vrsto različnih težav in ovir.

Furlan je novi objekt ocenil kot izredno pomemben, zlasti še ker bo v njem poleg statutarne dejavnosti mogoče prirejati razstave in druge kulturne prireditve, mladini bo pomenil vabljiv kraj za srečanja, saj razpolaga tudi z video in fonoteko. Omenil je tudi, da bo v tem sklopu delovala večjezikovna sekcija, ni pa jasno povedal, da je v sklopu knjižnice tudi slovenska sekcija.

V kratkem nagovoru je župan Novelli izrazil željo in upanje, da bi bil novi objekt predvsem kraj za srečavanja, kjer naj bi se gojila kultura miru, kar je sicer danes v kričečem nasprotju s spopadi v Zalivu.

Deželni odbornik Brancati je najprej izrekel priznanje prejšnji in zdajšnji občinski upravi, ki sta kljub vsemu uspeli uresničiti načrt ter priporočil pozornost hitrim spremembam, ki se odvijajo tudi na področju kulture, kjer slika in zvok zasedata prostor, ki ga je v stoletjih imela knjiga.

Blagoslovu župnika Virgulina je sledilo uradno odprtje prostorov in seveda ogled. Knjižnica ima prostore razmeščene v treh nadstropjih. V pritličju je urad knjižničarke in večji prostor za razstave in predavanja. V prvem nadstropju je osrednji del knjižnice. Tu je tudi slovenska sekcija, ki razpolaga s svojimi prostori. Najbolj zanimivo je tretje nadstropje, oziroma podstrešni prostori. Tu so urejeni prostori za mladino in otroke.

J. M.

Na sliki (foto Pavšič) **poslopje, kjer so uredili knjižnico v Ronkah.**

prispevki

V spomin na Stanka Leghisso daruje družina 100 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v Jamljah.

V isti namen darujeta Giordano Semolič 40 tisoč in Ernesto Sobani 10 tisoč lir. V spomin na Dušana Gabrijelčiča darujejo prijatelji Sošol, Grinovero in Italo 200 tisoč lir za PŠD Naš prapor.

kino

Gorica

CORSO 15.30-22.00 »Stasera a casa di Alice«.

VERDI 16.00-22.00 »Mamma, ho perso l'aereo«.

VITTORIA 15.00-22.00 »Tartarughe ninja alla riscossa«.

Tržič

EXCELSIOR 14.00-22.00 »Atto di forza«.

COMUNALE 15.00-22.30 »Il té nel deserto«.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 16.00, 18.00 in 20.00 »Duh«.

SVOBODA (Šempeter) 18.00 »Ameriška ninja IV«. On 20.00 »Seks z duhom«.

DESKLE 17.00 »Totalni poziv«. Ob 19.30 »Dobri fantje«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Bassi Thea — Raštel 52 — tel. 533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Občinska lekarna št. 1 — Ul. Terenziana 26 — tel. 482787.

pogrebi

Jutri ob 12. uri Justina Terpin, vdova Vendramin iz splošne bolnišnice v cerkev v Štmavru in na tamkajšnje pokopališče, ob 13.30 Giuseppe Visintin iz splošne bolnišnice v Zagraj.

Prekinitev elektrike jutri v Podturnu

Občinsko podjetje obvešča, da bodo jutri med 13.30 in 16.30 odklopili električni tok na širšem območju Podturna. Prekinitev je nujna zaradi vzdrževalnih del na omrežju srednje napetosti. Dobavo toka bodo prekinili na območju naslednjih ulic: Della Bona, degli Orti, Aprica, Veneto, Lasciac, Monte Lungo, Faiti, Trg sv. Frančiška, Ul. Cipriani in Ul. Garzarolli. Občinsko podjetje priporoča naj občani v času predvidene prekinitve ravnajo tako, kakor da bi bile naprave pod napetostjo. Uporabnike električne energije na območju omenjenih ulic bodo še posebej obvestili o prekinitvi s plakati.

Priporočajo se za sodelovanje in razumevanje.

Planinski ples

V soboto, 2. februarja, bo v Kulturnem domu tradicionalni planinski ples. Gre za družabnost, ki jo Slovensko planinsko društvo pripravlja za svoje člane in prijatelje. Vstop je zato samo z vabili, ki so na razpolago v trgovini Baucon. Igral bo ansambel Vrtnica iz Nove Gorice. Na razpolago je še nekaj mest.

Avtoprevozniki v Sloveniji bodo jutri izvedli blokado

Jutri med 5. in 8. uro zjutraj bodo avtoprevozniki v Sloveniji izvedli popolno blokado cest, mejnih prehodov in carine. Blokirali bodo tudi dostop v koprsko pristanišče. Do take odločitve za izvedbo opozorilne stavke so prišli, po pogovoru z ministrom Kranjcem. Sprva je bila predvidena celodnevna opozorilna stavka vendar so protest zatem skrčili na tri ure.

Kljub zgodnji uri bo blokada po vsej verjetnosti povzročila precej zastojev in drugačnih težav. Ne gre namreč pozabiti, da jo bodo izvedli ob uri, ko se večina občanov vozi na delo ali v šolo.

Razlog protesta je izredno težaven gospodarski položaj tako zasebnih avtoprevoznikov (v Sloveniji razpolagajo kar z okrog 50 odstotki vseh tovornih vozil), kakor avtoprevozniških podjetij. Park vozil znatno presega potrebe. Avtoprevozniki so tudi zaradi političnih zapletov v Jugoslaviji izgubili precej poslov, opravljene usluge komitenti plačujejo z veliko zamudo, njihov položaj pa se stalno slabša.

Prevozniki so zahtevali znižanje ali odpravo taks in hitrejše reševanje celega sklopa vprašanj.

Zdi se pa, da v trenutku odklapljanja Slovenije od federacije, ne bo mogoče tako kmalu najti ustrezne rešitve.

Za jutri Svobodni sindikati Slovenije in Sindikat delavcev v cestnem transportu napovedujejo blokado.

Verjetno ta protestna akcija ne bo prva in zadnja.

■ **Na pobudo Združenja Italija - ZSSR** in v sodelovanju z univerzitetnim Inštitutom za diplomatske vede bodo jutri ob 20. uri predvajali v kinu Vittoria film Aleksandr Nevskij, delo iz zadnjega ustvarjalnega obdobja mojstra S. M. Eisensteina. Film bo predstavil prof. Jože Pirjevec.

FORN01/1

KAVARNA SLAŠČIČARNA

Il Fornaio

Claudio Cozzutti - Elena Devetak

OB NEDELJAH ODPRTO DO 13. URE

GORICA - Tel. 521522
Ul. Garzarolli 195

včeraj danes

Iz goriškega matičnega urada v tednu od 20. do 26. januarja 1991.

RODILI SO SE: Roberta Florio, Veronica Grassi, Alessia Stefanutti, Claudia Rio, Giulia Rodighero, Sara Buttignon.

UMRLI SO: 84-letni Simone Furlan, 73-letna upokojenka Cosetta Valentini, 83-letna upokojenka Ada Mazzolini, 86-letna upokojenka Maria Armellina Rossi, 78-letni upokojenec Raul Cenisi, 85-letni upokojenec Corrado Martiniz, 85-letna upokojenka Jožefa Ursič vdova Hvalič, upokojenec Costantino Cociancig, 87-letna upokojenka Amalia Gasparini vdova Civitelli, 73-letna upokojenka Pasqua Volpato por. Sturni, 89-letna upokojenka Gisella Galopin, 66-letna upokojenka Alma Zimolo, 83-letna upokojenka Maria Stacul, 83-letna upokojenka Caterina Ros, 80-letna upokojenka Maria Krascek vdova Ipavec, 77-letni upokojenec Edoardo Klanjšček.

OKLICI: uradnik Roberto Scarpa in profesorica Lidia Galli, učitelj Paolo Malni in odvetnica Maria Pisani, publicist Mario Devetag in Silvia Orlandini, uradnik Marco De Luca in uradnica Elena Zorzi, elektrikar Gianni Terpin in delavka Marina Schiavo, študent Nunzio Lopriore in študentka Sabine Sylvie Bado, elektronski tehnik Mario Corsi in delavka Elisabetta Mermoglia.

POROKE: v tednu od 20. do 26. januarja niso registrirali nobene poroke.

Osrednja prireditev ob Dnevu kulture bo 8. februarja

Sad skupnega prizadevanja ZSKD Slovenske prosvete in ZSKP

Priprave na Prešernovo proslavo, na praznik slovenske kulture, so v polnem teku. Tako v matični Sloveniji kakor tudi pri nas v zamejstvu se vsako leto, ob tem času odvija množica prireditev, recitatorskih večerov, likovnih razstav, predavanj in drugih pobud, ki so izraz in odraz naše bogate in razvejane kulturne ustvarjalnosti.

Med prireditvami, ki bodo tudi letos obeležile Dan slovenske kulture, si pomembno mesto zasluži skupna pobuda, ki jo bodo, letos že drugič, pripravile Slovenska prosveta iz Trsta, goriška Zveza slovenske katoliške prosvete ter Zveza slovenskih kulturnih društev iz Gorice in Trsta.

Lanska izvedba, ki jo je po scenariju Janeza Povšeta zrežiral Marko Sosič, je tako v Gorici kot v Trstu doživela uspeh, saj je bila izraz želje, da bi Dan slovenske kulture zaživel v poglobljenem in povezovalnem smislu, kot ga pač navdihuje izročilo našega največjega pesnika.

Te želje in ti cilji so bili prisotni tudi letos, ko so vse tri organizacije, ki se pri nas ukvarjajo z ljubiteljsko kulturo, sklenile, da bodo nadaljevale na poti sodelovanja in skupnega oblikovanja.

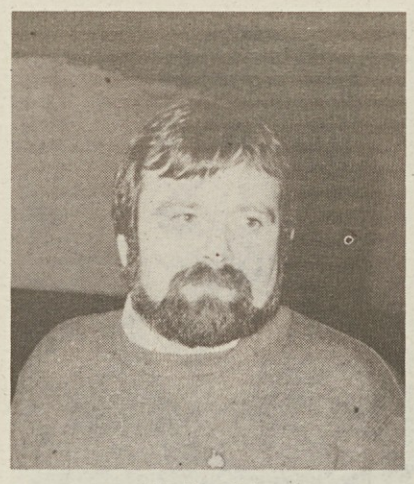

E. Aberšek

Z razliko od lanske izvedbe pa bosta letošnjo prireditev oblikovali dve skupini izjavajalcev, saj se bo prireditev odvijala istega dne, 8. februarja, tako v Gorici kot v Trstu. Po scenariju, ki ga je napisal pesnik Marij Čuk, bosta režiserja Sergij Verč (v Trstu) in Emil Aberšek (v Gorici) oblikovala Dan slovenske kulture 91' pod naslovom ...DE ZBUDIL BI SLOVENŠ'NO CELO, DA BI VRNILI K NAM SE ČASI SREČE...

Goriški večer, ki bo 8. februarja ob 20.30 v Kulturnem domu, bodo oblikovali člani mešanega pevskega zbora Frančišek B. Sedej iz Števerjana (vodi jih Tomaž Tozon), recitatorji Gledališke skupine Gorica, godalni kvartet goriške Glasbene šole (Emanuela Koren, Rita Muscau, Aleš Klede in Francesco Muscau) ter pianist Miran Devetak, gojenec Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel. Slavnostna govornica na večeru pa bo prof. Lojzka Bratuž.

Številne prireditve ob Dnevu slovenske kulture bodo v naslednjih tednih tudi v drugih krajih na Goriškem, na pobudo kulturnih društev, šol in drugih ustanov.

Na občnem zboru obravnavali številne probleme

Goriška sekcija WWF aktivna v varstvu okolja

Člani goriške sekcije Svetovnega sklada za varstvo okolja (WWF) so te dni na občnem zboru ocenili delovanje v letu 1990 in odobrili program delovanja v tekočem letu. Sekcija združuje naravovarstvenike vsega dela pokrajine, ki sega od Gorice do Zagraja in Krmina. Število članov se je v zadnjem času povzpelo na 600, kar dokazuje vse večjo pozornost in zavzetost ljudi za probleme okolja.

Predsednik goriške sekcije WWF Claudio Freddi je v svojem poročilu podal pregled najpomembnejših dejavnosti, ki jih je združenje izvajalo v lanskem letu. Poudaril je, da se pri tem niso omejili zgolj na proteste in prijavo prekrškov zoper okolje, pač pa so skušali tudi s konkretnim delovanjem aktivno prispevati k zaščiti. Navedel je izredno zadovoljive podatke o nabiranju papirja v 43 posebnih zbiralnikih, ki so jih v Gorici postavili prav na pobudo WWF. V letu 1990 so v njih zbrali 4.500 stotov papirja. S pomočjo vse večje občutljivosti občanov se je tako zmanjšala količina odpadkov, ki bi sicer šli v upepeljevalnik, predelava papirja pa bo tudi "rešila" na stotine dreves. V lanskem letu so tudi začeli zbirati odpadno olje. Zbrali so okrog 2 tisoč litrov, v bodoče pa predvidevajo, da ga bodo z namestitvijo nove cisterne še precej več.

Glede posegov v okolje so na občnem zboru potrdili odločno nasprotovanje gradnji obvoznice ob Soči pri Štandrežu. Cesta glede na obseg prometa ni potrebna, povzročila pa bi nepopravljivo škodo ekološkemu ravnotežju na dragocenem območju ob bregu reke. WWF si nadalje prizadeva za varstvo briškega okolja, kjer nebrzdano širjenje vinogradov izpodjeda gozd in povzroča nevarnost plazov. Boleča rana v okolju je tudi odlagališče v kraju Pecol dei Lupi pri Krminu: po oceni naravovarstvenikov je njegovo delovanje nezakonito, ker odlagajo vanj namesto samo odpadnega materiala vsakovrstne odpadke, ker je seveda zelo nevarno za okolje.

V tem letu se bodo člani WWF še naprej zavzemali za reševanje teh problemov, prav tako pa bodo nadaljevali z nadzorstvom proti onesnaževanju in drugim kaznivim dejanjem zoper okolje ter postopali proti kršilcem.

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle na družabnem srečanju SSk na Plešivem

Optimist kljub grožnjam in težavam

»Ne verjamem, da se bo v Sloveniji ponovila zgodba iz Pribaltika. Dejstvo, da sem nocoj tu, je dokaz, da sem optimist in pričakujem, da se bodo ostra nasprotja ugladila«. Tako je predsednik slovenske vlade Lojze Peterle predsinoči v Gradnikovi kleti na Plešivem pojasnil svoje gledanje na skrajno napete odnose v teh dneh v Jugoslaviji. Peterle se je skupaj z ministroma Dularjem in Staničem udeležil družabnega srečanja, ki ga je priredila stranka Slovenske skupnosti. Tradicionalnega snidenje ob novem letu so se udeležili številni ugledni gostje, vidni predstavniki in somišljeniki SSk. Poleg navedenih predstavnikov slovenske vlade so se vabilu odzvali deželni odbornik Mario Brancati (nadomeščal je predsednika Biasuttija), jugoslovanski generalni konzul v Trstu Jože Šušmelj, predsednika SKGZ Klavdij Palčič in SSO Marija Ferletič, bivši poslanec in predstavnik Slovenije na Dunaju Karel Smolle, krminski župan Alido Ambrosio ter številni predstavniki družbenega in političnega življenja Slovencev v Italiji predvsem (a ne samo) iz vrst SSk.

Navzoče je pozdravil deželni predsednik stranke Marjan Terpin in želel, da bi prijateljsko snidenje vlilo vsem novega upanja kljub težkim časom, ki jih doživljamo. Trenutek res ni srečen, je ugotovil tajnik SSk Ivo Jevnikar: v Zalivu vihra tragična vojna, v skrbeh pa smo tudi za usodo slovenskega naroda. Pri tem je ob solidarnosti Sloveniji poudaril tudi prepričanje, da gre za zadnje merjenje sil pred dokončnim demokratičnim razpletom jugoslovanskih nasprotij. Jevnikar je še ugotovil, da nam je minulo leto pustilo številne odprte probleme in želel, da bi leto 1991 prineslo uspeh glede zaščite naše narodnostne skupnosti.

Župan Ambrosio je poudaril sožitje med dvema narodoma na Krminskem in prijateljstvo ob meji ter dejal, da so ti odnosi v zgled svetu zlasti danes, ko je mir tako hudo ogrožen. Brancati je poudaril voljo po okrepitvi sodelovanja v okviru skupnosti Alpe Jadran in želel Sloveniji, da bi čimprej uspešno premostila sedanje težko obdobje. Omenil je tudi tesne politične vezi in sodelovanje med KD in SSk.

Predsednik Peterle se v svojem govoru ni izognil vprašanju težkih zlasti gospodarskih razmer v Sloveniji. Menil je, da so zanje krive napake iz prejšnjih desetletij in da si bo morala samostojna država Slovenija še zavihati rokave: "manj načelnosti in besed, več dejanj", to je njegov recept za razvoj, ki ga vlada zasleduje z izvajanjem privatizacije, novo finančno-monetarno politiko in zakoni, na katerih naj temelji nova družbena stavba. Poudaril je, da so današnje meje dokončne, da samostojna Slovenija nima kakih ozemeljskih ambicij, da pa ne pozablja na Slovence izven svojih meja. Zavzel se je za zaščito Slovencev v Italiji in za izboljšanje sedanjega osnutka, ki še vedno nestrokovno obravnava problem, ko predvideva delitve med Slovenci v raznih pokrajinah.

Na sliki (foto Marinčič) **predsednik Peterle na srečanju SSk na Plešivem.**

Šolske telovadnice odprte tudi športnim društvom

Ob naraščajočem zanimanju za telesnokulturno dejavnost postaja vse bolj občuteno vprašanje razpolaganja s primernimi prostori, telovadnicami in drugimi športnimi objekti. Premalo jih je in zelo različno so opremljeni.

Pokrajinska uprava, ki razpolaga s sedmimi telovadnicami je pred kratkim izdelala pravilnik, na podlagi katerega bo mogoče te objekte, ki so do zdaj v glavnem služili šolski dejavnosti, uporabljati tudi za rekreacijsko in športno dejavnost raznih društev in združenj.

Primarno bodo objekti tudi v bodoče na razpolago šolam, v sklopu katerih so bili zgrajeni, ob prostem času pa jih bodo lahko uporabljala razna društva za svojo dejavnost. Seveda ob spoštovanju določenih pravil in obveznosti ter v dogovoru tudi z zavodnimi sveti.

Potrebe po osnovnih športnih objektih stalno naraščajo, ugotavlja pokrajinski odbornik Ermes Dosso. Pokrajina namerava, v skladu z možnostmi in pristojnostmi, pomagati pri razreševanju teh problemov in s tem občutno pomagati razvoju športne dejavnosti na Goriškem.

Za kopijo pravilnika o uporabi telovadnic društva lahko zaprosijo v uradu za športne dejavnosti na pokrajini.

Pokrajinska uprava ima skupaj sedem telovadnic.

Predstavitev Belcijeve knjige o Zaccagniniju

Na pobudo katoliškega tednika Voce isontina, bodo jutri ob 18. uri, v Kulturnem domu predstavili knjigo Corrada Belcija "Zaccagnini". S tem kulturnim dogodkom želi uredništvo goriškega časopisa obeležiti obletnico izhajanja in tudi praznik tiskarjev in novinarjev.

Predstavitve se bo udeležil, kakor napovedujejo, znani voditelj leve struje v krščanski demokraciji, poslanec in bivši minister Mino Martinazzoli.

Knjiga tržaškega poslanca in Benignijevega sodelavca Corrada Belcija je prinočevanje in istočasno razmišljanje o osebnosti zdaj že pokojnega zelo uglednega predstavnika krščanske demokracije, ki je stranko vodil v najtežjem povojnem obdobju in ki je bil trdno prepričan v vlogo in pomen politike v družbenem življenju in v njeno sposobnost stalnega obnavljanja.

Belci, ki je bil urednik glasila KD Il Popolo prav v času, ko je bil pri krmilu KD Zaccagnini, je seveda imel možnost tega politika spoznati z različnih zornih kotov in lahko torej rečemo, da velja za enega boljših poznavalcev zdravnika iz Romagne.

Praznik tiskarjev

V nadškofijski kapeli je bila v četrtek tradicionalna maša ob prazniku tiskarjev in novinarjev. Mašo so darovali nadškofov vikar Silvano Cocolin, Renzo Boscarol, urednik tednika Voce isontina in urednik Katoliškega glasa msgr. Močnik. V nagovoru je nadškofov vikar opozoril na odgovorno in zahtevno nalogo novinarjev in vseh, ki delajo na področju sredstev obveščanja. Ta naloga je postala v sedanjem nevarnem trenutku vojne in možnosti razširitve spopada, še težavnejša.

Priznanje za strokovno in tehnično pripravljenost

Krti v vodstvu jamarske reševalne ekipe

Znanje in stalno izpopolnjevanje je potrebno tudi pri jamarstvu. Kraški krti si za to stalno prizadevajo in zato tudi dosegajo lep uspeh in tudi priznanja. To potrjuje tudi krepka prisotnost članov te skupine v jamarski reševalni službi za Goriško. Od štirinajstih članov, kolikor šteje jamarska reševalna skupina v pokrajini, jih je kar osem iz vrst Kraških krtov. To so: Igor Juren, Edi Gergolet, Marco in Paolo Bruzzechesse, Michele De Lorenzo, Paolo Lakovič in Dimitrij Lakovič, vsi iz Doberdobske občine. Poleg njih je v skupini tudi Diego Glessi iz Štandreža, ki je tudi član Kraških krtov. V reševalni skupini je tudi Silvano Lakovič, ki sedaj deluje v sklopu jamarske skupine iz Fogliana, prej pa je bil član Kraških krtov. Goriško reševalno jamarsko ekipo sestavljajo tako člani Kraških krtov in člani jamarskih skupin Lindner iz Fogliana in Seppenhofer iz Gorice. Pomembno je tudi dejstvo, da je bil do prejšnjega leta vodja reševalnega moštva Goričan Maurizio Tavagnutti, zdaj pa je to zahtevno nalogo prevzel član Kraških krtov, Igor Juren, doma s Poljan pri Doberdobu. Z Jurnom smo stopili v stik, da bi se podrobneje seznanili z delovanjem te specifične službe, ki je v zadnjem letu morala kar nekajkrat poseči predvsem v visokogorju.

Juren nam je takoj povedal, da je bila menjava v vodstvu povsem naravna, saj se je Tavagnutti ubadal z reševalno ekipo kar petnajst let. Pomembno pa je tudi dejstvo, da so Kraški krti začeli postopoma prihajati v ekipo in so sedaj takorekoč na čelu reševalne enote. Do leta 1983 ni bilo nobenega njihovega predstavnika v reševalni ekipi. Dejstvo je tudi to, meni Juren,

ker je bilo jamarstvo, predvsem na Tržaškem, pretežno v desničarskih rokah, ki so dobesedno monopolizirali vodstvo reševalne ekipe na deželni ravni. Danes tega ni več in je skupni reševalni center s skladiščem v Briščikih. Dežela Furlanija Julijska krajina spada v tako imenovano II. področje (kar se tiče jamarstva) in ima štiri reševalne ekipe. Videmska je sestavljena iz 12 članov, goriška iz 14, pordenonska iz 10 in tržaška iz 30 reševalcev. Prva Kraška krta, ki sta prišla v sklop goriške reševalne skupine sta bila Michele De Lorenzo in Marco Bruzzecchese, ki sta postala člana leta 1983. Bruzzechesse je bil tudi več let namestnik vodje ekipe. Juren je prišel v sklop ekipe leta 1987. Na zadnjih volitvah je prejel polno število glasov in je sedaj zadolžen za vodstvo in koordinacijo ekipe. Njegova naloga je predvsem trenirati oz. organizirati treninge reševalne enote, kjer je treba uriti moštvo za reševanje ponesrečenih jamarjev iz jame. V ta sklop spadajo tudi tečaji nudenja prve pomoči, oziroma specifične pomoči pri poškodbah v jami. Velike važnosti so tudi seminarji na državni in deželni ravni, kjer se udeleženci seztnanjajo z novimi spoznanji in novimi tehničnimi dosežki. Na deželni ravni se srečanja vrstijo v vsaki pokrajini. Največja deželna akcija-trening je simulirano reševanje na področju Kanina, kjer po navadi sodeluje do 40 reševalcev in si reševalna enota priskrbi tudi helikopter. Strokovna pripravljenost ekipe je prišla do izraza v lanskem januarju, ko so reševali ponesrečene jamarje iz brezna Velike razpoke. V sklopu te največje reševalne akcije so bili tudi štirje člani Kraških krtov, De Lorenzo, Paolo Lakovič Marco Bruzzechesse in Igor Juren, ki se je spustil tudi v jamo. Juren je s tem podatkom hotel podčrtati dejstvo, da ni naključje, da je tako veliko število slovenskih reševalcev v goriški ekipi in da ne spadajo v moštvo zgolj naključno. Vse to pomeni, da so člani krtov tehnično in telesno dobro pripravljeni tudi za najtežje naloge.

Katere so naloge vodje reševalne skupine ? Niso lahke, ugotavlja Juren. Predvsem je osebno odgovoren za potek, organizacijo, uspeh in neuspeh akcije. Poleg tega ima neposreden stik z oblastmi, ki v slučaju potrebe posredujejo ekipi helikoptersko in drugo tehnično-logistično pomoč. Kot vodja goriške ekipe je Juren tudi član deželnega vodstva jamarskih reševalnih ekip.

Ob koncu bi še dodali, da se kakovostno večletno delo jamarskega društva Kraških krtov obrestuje tudi na deželni ravni in njihovo delo in požrtvovalnost sta jim dvignila ugled. Moč tega društva je tudi v tem, da deluje v njegovem okviru lepo število, zlasti mlajših ljudi, ki pa so skoraj vsi izredno dobro izvežbani in pripravljeni na najbolj zahtevne naloge. K takemu uspehu nedvomno prispeva stalna aktivnost, saj okrog petdeset organiziranih akcij na leto ni malo.

Na sliki: Igor Juren med spustom v jamo.

M.J.

Nastop Komornega ansambla »Slovenicum«

Mozart in njegov čas

Komorni ansambel »Slovenicum«
Mozart in njegovi sodobniki
Dirigent Uroš Lajovic
Solisti Dunja Vejzovič - sopran, Justin Felicijan - rog, Djordje Stanetti - obligatni klavir
1. februarja 1991 - Kulturni dom

Za 6. abonmajski koncert letošnje koncertne sezone bo imela Glasbena matica v Trstu v gosteh Komorni ansambel Slovenicun z umetniškim vodjo in dirigentom Urošem Lajovicem. V soglasju s proslavami, ki jih glasbeni svet letos organizira ob 200-letnici smrti velikega glasbenega ustvarjalca Wolfganga Amadeusa Mozarta, bodo gostje iz Ljubljane ponudili zanimiv spored pod geslom Mozart in njegovi sodobniki.

Poglejmo kaj namerja spored stvaritvam Wolfganga Amadeusa Mozarta (1756-1791).

Poslušali bomo njegov Koncert za rog in orkester v Es-duru KV 447. To je pravzaprav priložnostno delo velikega mojstra, kakor so tudi ostali trije njegovi koncerti za ta instrument, dva prav tako v Es-duru, eden v D-duru in Koncertni rondo v Es-duru. Kaže, da so bili ti koncerti napisani na ljubo salzburškemu kornistu Leitgebu, ki je bil Mozartov prijatelj, sicer jih Mozart, ki jih je komponiral z dokajšnjim odporom, bržčas ne bi napisal. Čeprav jih je skladatelj z nestrpnostjo končaval, pa ta dela nikakor niso površna ali nepomembna. Kar se je količkaj dalo iztisniti iz roga, takrat še malo razvitega instrumenta, je Mozart prav gotovo storil. Vsekakor pomenijo ta dela obogatitev za sicer skopo tovrstno literaturo. Da Mozartu niso bila posebno pri srcu je razumljivo, če upoštevamo dejstvo, da je šlo v času njegovega življenja le za "naravni" rog, instrument brez pomožnih ventilov kot jih ima danes na razpolago. Takrat je imel vsega 12 do 16 tonov, pri čemer so bili nekateri med njimi celo neuporabni, drugi dosegljivi le s pomožnimi prijemi in se torej v danih mejah skladateljeva fantazija ni mogla posebno razbohotiti.

Drugi Koncert v Es-duru, katerega solistični part bo igral Justin Felicijan, je nastal bržčas leta 1783 na Dunaju. Spremljava je poverjena godalom ter po dvema klarinetoma in fagotoma.

V obsežnem Mozartovem opusu zavzemajo posebno mesto koncertne arije, ki predstavljajo poleg samospevov visoko kvalitetna dela vokalne solistične glasbe v dobi klasike, ki je bila sicer prvenstveno zagledana v instrumentalno glasbo. V izvedbi sopranistke Dunje Vejzovič bomo poslušali Arijo za sopran z obligatnim klavirjem "Ch'io mi scordi di te" KV 505. Klavirski part je zaupan pianistu Stanettiju.

Poleg omenjenih Mozartovih del obsega spored dve deli njegovih sodobnikov, Leopolda Koželuha in Johanna Starzerja. 18. stoletje predstavlja na Češkem dobo izrednega glasbenega razmaha tako, da lahko govorimo o češkem glasbenem klasicizmu. Med skladatelji so bili mnogi, ki so delovali v znameniti Mannheimski šoli in veliko doprinesli k oblikovanju predklasične sonate in simfonije. Predvsem Jan Václav Stamitz in njegovi sinovi, František Richter, kasneje Dušek in Misliveček, poleg njih pa tudi Leopold Koželuh.

Nadarjeni glasbeni ustvarjalec Leopold Koželuh (1747-1818) je pred 200 leti slovel na Dunaju z operami, koncertantnimi simfonijami, kantatami, divertimenti, sonatami za klavir itd. Bil je tudi sloveč koncertni pianist. Na Dunaju je organiziral znano glasbeno šolo Private Akademien. Komorni orkester Slovenicum bo izvajal njegovo Simfonijo v g-molu, ki kaže značilne poteze njegovih velikih sodobnikov, Haydna in Mozarta. Delo odlikuje inventivna melodika.

Naslednje glasbeno delo, ki ga bomo poslušali prihodnji petek, je *Divertimento v C-duru* Josepha Starzerja (1726-1787), skladatelja številnih baletov, simfonij, oratorijev, divertimentov itd. *Divertimento* je priložnostno delo danes skoraj pozabljenega skladatelja, ki pa je v drugi polovici 18. stoletja slovel na Dunaju kot uveljavljen violinist, dirigent in skladatelj.

Komorni ansambel Slovenicum, ki ga sestavljajo izbrani člani Simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije, je nastal leta 1988 po zaslugi Uroša Lajovca, ki je njegov umetniški vodja in dirigent. Stopil je v slovensko glasbeno poustvarjalnost predvsem z deli W. A. Mozarta. Tako je v minuli koncertni sezoni izvedel z velikim uspehom vrsto koncertov pod skupnim naslovom *Mozart in sodobniki*. Njegovi koncerti s predvajanjem Mozartovih del predstavljajo tehten umetniški in glasbeno poustvarjalni prispevek k razumevanju življenja in dela velikega skladatelja, ki je preminil pred 200 leti.

Uroš Lajovic sodi danes med prve slovenske in jugoslovanske dirigente. Kvaliteti njegovega umetniškega delovanja in izjemnim dosežkom, zlasti z orkestrom Slovenske filharmonije na tem področju, je pripisati, da je bil imenovan za docenta za dirigiranje na dunajski Visoki šoli za glasbeno umetnost.

GOJMIR DEMŠAR

V torek nova izvirna premiera v gledališču Rossetti

Magrisov gledališki krst s predstavo »Stadelmann«

Claudio Magris

Stalno tržaško gledališče "Teatro stabile" bo v torek predstavilo gledališko noviteto znanega tržaškega germanista in pisatelja Claudia Magrisa "Stadelmann". Delo režira Egisto Marcucci, v glavni vlogi pa bo nastopil Tino Schirinzi.

V Trstu velja za torkovo premiero v Rossettiju dokajšnje zanimanje, saj vzbujajo domače novosti radovednost, poleg tega pa je to prvo Magrisovo gledališko delo. Osnovni poklic avtorja se seveda pozna že pri izbiri tematike, ki je postavljena v čas nemške romantike. Vodilna dramska nit pa so spomini in travme bivšega Goethejevega služabnika Stadelmanna.

Stadelmann je bil neizobražen, vendar dokaj bister človek. Na domu velikega nemškega pesnika je opravljal domača opravila, ob tem pa je na svoj način "sodeloval" pri Goethejevih raznolikih dejavnostih. Baje je sodeloval tudi pri pesnikovi "barvni teoriji", ki jo je Goethe uvrščal med svoja vrhunska dela. Očitno pa je, da se je služabnik skregal z gospodarjem. Stadelmann je rad spil kozarček preveč (najnovejše biografije pravijo, da se vinu ni izogibal niti veliki genij) in zdi se, da je spremenil kak domači račun sebi v korist. Zato ga je Goethe odslovil, Stadelmann pa je svoje življenje zaključil v zavetišču za stare v Jeni, kjer je tragično preminil. To se je zgodilo po Goethejevi smrti.

Gledališka zgodba najde svoj vzgib prav v proslavljanju velikega pesnika, ki je bilo v Frankfurtu. Prireditelji so takrat povabili v mesto bivšega služabnika Stadelmanna in ga primerno častili. Ko se je po praznovanju Stadelmann vrnil v zavetišče za stare v Jeno, se je po dveh tednih opil in obesil. Magris razlaga služabnikovo smrt s tem, da »je bil njegov kovček bolj prazen, ko se je vrnil v Jeno, kot pa takrat, ko je odšel na praznovanja«. V trenutku, ko je okusil kanček slave je pesnikov služabnik občutil, da je vrednost življenja dragocenost, pred katero zbledi tudi moč največjega genija. Stadelmann je v teku življenja puščobo svojega bivanja nadomeščal s sijem Goethejevega genija, ko je spoznal, da to ne more biti nadomestilo za "izgubljeno" življenje, je sklenil, da mu sam naredi konec. Misel je vsebinsko vodilo drame.

Scene za predstavo je izdelal Graziano Gregori, glasbo pa je napisal Daisy Lumini. Poleg Schirinzija nastopajo v predstavi še Barbara Valmorin, Gianni De Lellis, Francesco Famà, Patrizia Scianca, Luigi Castejon, Pietro Domenicaccio, Tullia Alborghetti, Silvio Fiore, Nanni Tormen, Valeria D'Onofrio, Enrica Carini in Luisa Santi. Po tržaški premieri bodo delo odigrali še v Milanu, Padovi in v Rimu.

Letos v Trstu in v Gorici

Prešernovi proslavi bosta 8. februarja

Letošnji osrednji Prešernovi proslavi bosta v Trstu in Gorici v petek, 8. februarja. Obe proslavi prirejajo Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenskih kulturnih društev.

Skupni proslavi bosta potekali istočasno, saj so se organizatorji odločili, da morajo biti osrednje proslave čim bližje dnevu slovenske kulture. Datum prireditve pa so določili pred pričetkom vojne v Zalivu, ko se je zdelo, da bo pustni teden poskrbel za vrsto drugih prireditev, ki bi lahko odvrnile pozornost od proslav.

Letošnji prireditvi bosta potekali po skupnem scenariju Marija Čuka, čeprav bosta izvedbi in izvajalci različni. Pozornost bo letos šla prav Prešernu.

Slavnostni govornici bosta v Gorici Lojzka Bratuž, v Trstu pa Ivanka Hergold.

Monodrama v režiji Jožeta Babiča in interpretaciji Toneta Kuntnerja

Pretresljive izpovedi Stanka Vuka

Od torka do četrtka bo gostovalo pri nas Mestno gledališče ljubljansko z odrskim delom, ki ga sestavljajo najlepša ljubezenska pisma Stanka Vuka ljubljeni ženi Danici Tomažič. Igra nosi naslov: "Tako srečen bi bil, če bi ti razumela te moje besede...", zrežiral pa jo je nestor slovenskih gledaliških umetnikov Jože Babič. Gre za monodramo, saj nastopa v njej en sam igralec, Tone Kuntner, ki tenkočutno poseblja Stanka Vuka. Dramaturg dela je Tone Partljič. Iz bogatega opusa Vukovih pisem je izbral najlepša in najprimernejša za odrsko uprizoritev.

Režiser Jože Babič je za to predstavo izbral tudi kostum za igralca in je obenem sodeloval z Janezom Lenarčičem pri oblikovanju izredno učinkovite in praktične scene, ki ima to lastnost, da z malo elementi pričara na odru popolnoma različna okolja in vzdušja: jetniško celico, vagon potujočega vlaka, izjemno vzdušje zadnjega božičnega večera itd... Glasba, ki jo je za to igro napisal Lado Jakša, pa daje vsebini primeren poudarek.

Stanko Vuk je med upom in obupom preživel v ječi tri leta in pol. Na drugem tržaškem procesu je bil obsojen na 15 let zaporne kazni zaradi prevratniškega delovanja. V času svojega jetništva je poslal svoji mladi ženi približno 380 pisem; zaradi cenzure jih je moral pisati v italijanskem jeziku. Od teh pisem jih pozna javnost približno polovico, tista, ki so bila objavljena v knjižni obliki. O kratki zvezi mladega para (10. marca 1944 so zakonca, v še danes nepojasnjenih okoliščinah, v njunem stanovanju pokončali likvidatorski streli kmalu po Vukovi vrnitvi iz ječe) pripovedujeta dva znana romana: "Zatemnitev" pisatelja Borisa Pahorja in "Mladoporočenca iz Ulice Rossetti" avtorja Fulvia Tomizze. Sedaj pa je ta tragična ljubezenska zgodba doživela tudi kvalitetno in doživeto odrsko uprizoritev.

Premiera dela "Tako srečen bi bil, če bi ti razumela te moje besede..." je bila 21. septembra lani v Ljubljani. Igra je vzbudila veliko pozornost občinstva in kritike. Gledališki kritik Vladimir Kocjančič je ob tej premieri v ljubljanskem Delu izredno ugodno ocenil predstavo. "Lirizem iz pisem se v uprizoritvi umika možnosti, samoizpraševanju intelektualca, ki živi v praznem, osamljenem prostoru," piše Kocjančič v svojem članku. "To razmerje med vrhunci strasti in vrhunci obupa, med obujanjem spominov in ustvarjanjem trdne navezanosti in bližine v prihodnosti je v sijajni interpretaciji izrisal Tone Kuntner, ki je podal s toplo človeško, intelektualno pronicljivo noto bogate ustvarjalne in življenjske izkušnje. Njegova stvaritev prestavlja iluzijo gledališča v resnico življenja; meja je zabrisana: pred njim stoji človek s svojo nikdar docela izmerjeno globino pristnega ljubezenskega stika. Kuntnerjev nastop je velika, silovita stvaritev..." O kvalitetnem delu, ki ga je opravil režiser Babič, pa se je ljubljanski časnikar izrazil takole: "Režiser Jože Babič je gledališko upodobitev vodil neverjetno natančno, s skopim in skorajda neopaznim mizanscenskim vodenjem igralca in z drobnimi občasnimi vizualnimi in režijskimi poudarki... in s premišljeno dramatično kompozicijo uprizoritve."

Igro, ki nam jo predstavlja Mestno gledališče ljubljansko, si bo mogoče ogledati v torek zvečer v Kulturnem domu v Gorici, v sredo in četrtek pa v Trstu, kjer bodo predstave dopoldne (za šole) in zvečer.

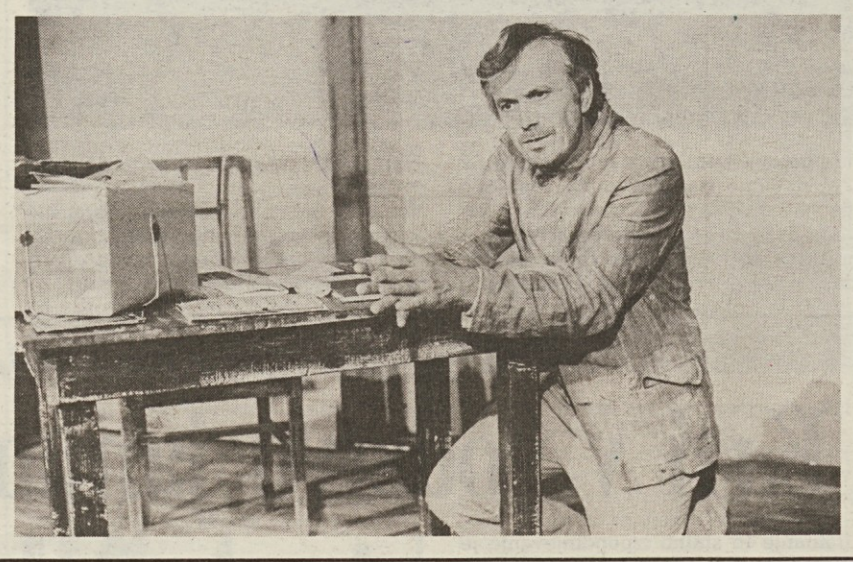

Na sliki: igralec Kuntner v vlogi Stanka Vuka.

Nabucco pod pričakovanji

Verdijeva epsko-religiozna opera Nabucco z zgodovinskim ozadjem asirskega napada na Jeruzalem leta 586, je tokrat prišla na oder tržaškega gledališča Verdi že devetnajstič odkar gledališče obstaja, od tega sedmič v tem stoletju in petič po zadnji vojni (poslednjič leta 1981 z beograjsko sopranistko Radmilo Bakočević v vlogi Abigaille). Tolikšna prisotnost tega mladostnega dela velikega italijanskega skladatelja v Trstu (Nabucco je tretje njegovo operno delo), je nedvomno dokaz njegove priljubljenosti, ki ima razen izključno muzikalnih tudi druge, recimo jim »patriotske« motive, misleč seveda na znani zbor judovskih sužnjev v drugem delu tretjega dejanja »Splavaj misel na krilih hitečih« (Va, pensiero), povzdignjen v himnično razsežnost.

Nabucco ne sodi med najboljše Verdijeve opere, predstavlja pa nesporno, tudi po sami Verdijevi oceni, začetek njegove umetniške kariere, ki je potem dosegla toliko vrhuncev v njegovih naslednjih delih, tako v dramaturškem kot v muzikalnem oziru. V Nabuccu je še zaznaven vpliv Verdijevih predhodnikov Bellinija, Mercadanteja, Rossinija in Donizettija, pri čemer so zanimive nekatere vzporednice med Rossinijevim Mojzesom in Verdijevim Nabuccom, toda kljub nekaterim povzetim šablonom je Verdijeva dramatična in melodična linija tu že povsem avtonomna v primerjavi s prejšnjimi modeli. Izrazit je še posebno skladateljev notranji žar v karakteriziranju junakov s kleno, jasno in dramatično učinkovitim melodičnim jezikom in v oblikovanju stilne enotnosti med sceno in glasbo. Značilnost Nabucca, oziroma Verdijevega muzikalnega izražanja v njem, je še v tem, da je ob močnem realističnem karakteriziranju nosilcev glavnih vlog na raven solistov povzdignil tudi zbor, ki je prav v Nabuccu ob silovitih dramatičnih konfliktih med nosilci zgodbe in v njih samih, povzdignjen v dejansko vlogo idejnega protagonista dogajanja, saj je mimo individualnih usod v resnici glasnik ljudstva, njegovih stisk, hrepenenj in svobodnih teženj.

V vokalno-muzikalnem karakteriziranju osrednjih likov je Verdi glavno pozornost namenil likoma Abigaille in asirskega kralja Nabucco(donozorja) in manj velikemu judovskemu svečeniku Zaccarii in Feneni ter Ismaelu. Predvsem lik Nabucco(donozorja) ima v sebi vse značilnosti tako imenovanega »verdijevskega baritona«, ki zahteva od pevca ob dramatični vokalni ekspresivnosti spevno linijo, ki mora odražati celotno psihološko tkivo, iz katerega je lik zgrajen.

Tokratna tržaška scenska postavitev in izvedba Nabucca je bila zaupana režiserju Pasqualeju D'Assoli na scenah Tita Varisca in s kostumi milanske umetnostne hiše Fiore, glasbeno vodstvo pa dirigentu Piergiorgiu Morandiju s sodelovanjem zborovodkinje Ine Meisters. Zasedba nosilnih vlog (v dveh različnih verzijah) je kar mednarodna, saj jih pojejo pevci iz Madžarske, Anglije, ZDA, Nemčije, Italije in Jugoslavije poleg nekaterih domačih, med katerimi nam je še zlasti prijetno po daljši odsotnosti omeniti tržaško slovensko mezzosopranistko Noro Jankovič v vlogi Fenene.

Prej kot inštrumentalno-vokalnemu bi dali prednost režijskemu in scensko-kostumskemu aspektu predstave, ki je dajal kar impozanten dekor uprizoritvi z monumentalno, v vsakem dejanju drugačno sceno in stilno slikovitostjo kostumov, s projekcijami naslovnih besedil na zaslonu »zidu joka« (z mnogimi asociacijami na sedanjo vojno na zgodovinsko istem prizorišču), ne nazadnje pa tudi z ustreznim vodenjem solistov in zlasti smiselnim razmeščanjem zbora, čeprav delno preveč statičnega v množičnih prizorih.

Dirigent Morandi je od uvodne simfonije skozi vso predstavo, predvsem pa v prvih dveh dejanjih, vodil orkester z močno poudarjenim izrisavanjem dramatične napetosti, vendar pa ne tudi brez melodične barvitosti, ki je prišla do lepe veljave zlasti v mogočnem zboru »Splavaj misel« (Va, pensiero...), v katerem je zbor ponovno potrdil svojo glasovno homogenost in polnozvočnost. Vendar pa bi dirigentu le zamerili nekatera forsiranja z orkestrom, ki so se potem prenesla tudi na soliste na škodo celotne zvočne dinamike.

Naslovno vlogo Nabucco(donozorja) je pel madžarski baritonost Mihaly Kàlmàndi, ki je šele v drugem in tretjem dejanju prišel do glasovne uravnovešenosti v podajanju blaznosti in nato človečnosti v odnosu do zajetih Judov. V teh prizorih se je njegov, v srednjih legah nekam zastrti glas, bolj kot v prizorih osvajalca Salomonovega templja, podajal značilnostim »verdijevskega baritona«. V vokalno težki vlogi Abigaille se je prvič v svoji pevski karieri predstavila odlična ameriška črnka Gail Gilmore, pevka velikih vokalnih razsežnosti od nizkih mezzosopranskih do srednjevisokih sopranskih leg, mojstrska oblikovalka glasu in intonančno zanesljiva v prehodih. Vlogo Abigaille je karakterizirala z močnimi značajskimi potezami, čeprav se barva njenega glasu in njeno gestikuliranje morda nista vedno najbolje prilagajala temu liku. Lik markantne pojave judovskega preroškega svečenika Zaccarie je tolmačil jugoslovanski basist Branislav Jatić. Njegov na trenutke »rusko« obarvani glas se ni najbolje prilegal vlogi, motila je tudi občasna pevčeva intonančna nerazpoloženost in glasovna neizrazitost v prehodih, ki je rušila glasovno homogenost njegovega podajanja. Mezzosopransko vlogo Fenene je s kultiviranim smislom za lepo in čisto vokalno oblikovanje podajala Eleonora Jankovič in ustvarile prepričljiv lik. Glasovno manj izrazit je bil tenorist Fabio Armiliato v pevsko sicer nelahki vlogi Isamela, predvsem zaradi nepreciznе vokalne karakterizacije, ki pevca zaradi pretežno visokih leg sili k ostremu vokalnemu forsiranju. Nastopili so še Carlo Striuli kot Veliki duhoven, Dario Zerial kot Abdalli in Francesca Arnone kot Ana.

Bolj skromni aplavzi občinstva so se razvneli le občasno, predvsem za zbor, zlasti za res lepo zapeto molitev »Splavaj misel« (Va pensiero) ob zgledni orkestrovi spremljavi. (jk)

Pred 130 leti je bila v Locandi grande v Trstu ustanovljena Slovanska čitalnica

Skupščina živega domoljubja

SAMO PAHOR

V torek, 29. januarja, bo minilo 130 let odkar je bila v Trstu ustanovljena Slovanska čitalnica. Zgodovina tega društva še ni bila natančno raziskana. Zato tudi še ni mogoče izreči razčlenjene sodbe o njegovem pomenu.

Da pa ne bi šla tako visoka obletnica tiho mimo nas, sem zbral glavne podatke o ustanovitvi društva in sestavil pregled njegovih sedežev.

V Novicah z dne 30. januarja 1861 je bil na 40. strani objavljen sledeči dopis iz Trsta.

*Iz Tersta 27. jan. * — Tukajšni Slovani si bomo spet osnovali slovansko čitavnico (bravnico). Pismo, ki ga je začasni odbor 24. t. m. razposlal po mestu in po svetu, se glasi tako-le: »Prečastiti gospod! V torek 29. t. m. ob sedmih popoldne se očitno zberemo tukajšnji Slovani v Hotel grande, piazza grande. To nam je dovolila visoka deželna vlada, da osnujemo tudi mi po izgledu drugih narodov narodno svoje društvo pod imenom »Slovanska čitavnica«. Poterjeno Vaše rodoljubje nam je najgotovše poroštvo, da se hočete tudi Vi nam pridruziti. Vabimo Vas toraj iskreno, da pridete v imenovani zbor in blagi naš namen podpirate z veljavnim svojim svetom«. *)*

Hotel grande, imenovan tudi Locanda grande, je imel svoj sedež v stavbi, ki je ločevala glavni mestni trg od notranjega pristanišča. Ker je bilo notranje pristanišče nekako na severni polovici današnjega Trga zedinjenja Italije, lahko rečemo, da je Locanda grande segala od sredine zahodnega roba današnjega trga skoraj do sredine trga. V tej stavbi je bila torej ustanovljena Slovanska čitalnica. O njenem ustanovnem občnem zboru je poročal dopis, ki so ga objavile Novice z dne 6. februarja 1861 na 48. in 49. strani. Dopis se glasi takole.

*Iz Tersta 2. sveč. L. V.**) — 29. januarja smo v zboru, v kterem se je zbralo blizo poldrugo sto Slovanov iz različnih stanov in ki ga je v prisérčno vednost našo pozdravila deputacija (gosp. profesorja Katkić in Mahnić in gosp. tergovca Pogorelac in Keglević) iz Reke, ustanovili slovansko družtvo pod imenom: »Narodna slovanska čitavnica«. Gosp. Fr. Cegnar, slavnoznani slovenski pesnik in res duša vsega tega našega narodnega početja, je bral družtvene pravila po slovensko, gosp. Matko Baštjan pa po srbsko; bile so enoglasno poterjene; začasnemu odboru predsednik pa je bil gosp. Doljak izvoljen. Govorili so v skupščini živega domoljubja nadušene besede gospodje Cegnar, Katkić, Marninović, Mahnić, Zorn. Pri večerji po skupščini se je napila slava neumerlemu Hank-u, zvezdi jugoslavenski škofu Štrosmajer-u; prepevale so se tudi mične pesme; bili smo, kakor Slovenec pravi, prav židane volje. Ko je skupščina že skor na razhodu bila, je berzojavna vest prinesla pozdrav čitaonice zagrebške, obžalovanje, da zavoljo prekratkega časa ni mogla poslancov poslati. Ne morem pa skleniti tega spisa, da bi med možaki, ki so se trudili za osnovo čitavnice naše, ne omenil domoljuba gosp. Franca Kavčića, kteremu gre čast in hvala, da je pervak bil v vsem, da se je na noge spravilo družtvo naše, ki je ime njegovo v zlato svojo knjigo na veke zapisalo.*

Pročelje Locande grande, v kateri je bil 29. januarja 1861 ustanovni občni zbor Slovanske čitalnice. Desno od nje je stolp v mestnem obzidju z vrati v pristanišče

Fr. Cegnar je France Cegnar, telegrafski uradnik, literat in javni delavec (rojen 8. 12. 1826 pri Sv. Duhu pri Škofji Loki, umrl 14. 2. 1892 v Trstu), Matko Baštjan je Mate Baštijan, duhovnik in narodni preporoditelj (rojen 5. 9. 1828 v Kastvu, umrl 25. 11. 1885 v Trstu), Doljak je Josip Doljak, sodnik in politik (rojen 29. 5. 1820 v Grgarju, umrl 17. 5. 1861 v Trstu). Bil je predsednik društva le do 24. 3. 1861. Hank je po vsej verjetnosti češki jezikoslovec Vaclav Hanka (1791-1861), škof Štrosmajer pa Josip Juraj Strossmayer (1815-1905), škof v Djakovu, politik in kulturni delavec. Franc Kavčič je bil trgovec in pivovarnar (rojen 14. 3. 1825 na Razdrtem, umrl 30. 5. 1908 v Šemvidu pri Vipavi).

Prvi sedež je čitalnica dobila v hiši barona Brigida, ki je tedaj nosila hišno številko 505 (danes v Ulici Pozzo del Mare 1). Sedež so odprli z bésedo dne 9. marca 1861.

Od tod se je še istega leta preselila v Ritterjevo hišo, ki je stala na mestu današnjega ravnateljstva državnih železnic na Trgu Vittorio Veneto 3. Takratna stavba je nosila hišno številko 996, trg pa se je imenoval po carinarnici, ki je stala na mestu sedanje poštne palače, piazza della Dogana. Za to in naslednje selitve lahko domnevamo, da so bile 24. avgusta ustreznega leta, ker je bil tedaj v Trstu običaj, da se dajajo stanovanja v najem od 24. 8. do 24. 8. naslednjega leta.

Tretji sedež čitalnice je bil v hiši s številko 1124 v Ulici Lazzaretto vecchio (danes v Ulici Luigi Cadorna 14). Tu je delovala čitalnica od leta 1862 do leta 1864.

Četrti sedež Slovanske čitalnice je bil v Hierschlovi hiši ob kanalu, ki je takrat nosila hišno številko 878. Ko so v Trstu uvedli hišne številke po ulicah, je ta stavba dobila številko 10a v Ulici della Posta (danes v Ulici Gioacchino Rossini 16).

Peti sedež čitalnice je bil zopet v Ritterjevi hiši, ki pa je tedaj nosila hišno številko 1. Tu je društvo delovalo od leta 1870 do leta 1873.

Šesti sedež čitalnice je bil v sedanji Ulici Giuseppe Mazzini, ki se je takrat imenovala via Nuova. Hišna številka je bila tedaj in je sedaj 4, zamljiškoknjižna številka stavbe in stara hišna številka pa je bila 801. Tu je čitalnica delovala le od leta 1873 do leta 1875.

Sedmi sedež čitalnice je bil v Ulici sv. Frančiška, v hiši, ki je nosila in še nosi številko 4. Zemljiškoknjižna številka stavbe je 1196 b. Tu je čitalnica delovala od leta 1875 do leta 1878.

Osmi sedež Slovanske čitalnice je bil ponovno v Hierschlovi hiši ob kanalu, in sicer od leta 1878 do leta 1882.

Deveti sedež je imela čitalnica v hiši na vogalu nekdanje Ulice Fornace (danes Silvio Pellico) in korza (danes Corso Italia), Hiša je imela zemljiškoknjižno številko 2044 in dva vhoda: enega je imela z Lesnega trga (piazza delle Legna, danes Carlo Goldoni) s hišno številko 1, drugega pa iz Ulice Fornace 1. Slovanska čitalnica se v letih od 1882 do 1884 pojavlja z naslovom Lesni trg 1. Stavba je bila porušena po sklepu občinskega sveta z dne 17. 6. 1901, da je bilo mogoče razširiti ulico Fornace.

Leta 1884 je Edinost 19. marca poročala o najemu novega sedeža čitalnice v hiši Monte verde, 2. julija pa o slovesnem odprtju novih prostorov. Monte verde je bil gostinski obrat, ki je deloval v hiši št. 43 na korzu. Stavba je imela zemljiškoknjižno številko 1435. Ker je bil zemljiškoknjižni vložek št. 2044 izločen iz zemljiškoknjižnega vložka št. 1435 šele leta 1874, je ime Monte verde veljalo za celoten kompleks vse do leta 1901. V tej stavbi (danes Korzo Italia 39), ki je bila deseti sedež Slovanske čitalnice, je ta delovala od leta 1884 do leta 1887.

Enajsti sedež čitalnice je bil na začetku današnje Ulice Giorgio Galatti, ki se je tedaj imenovala via della Pesa, in sicer na številki 1. Čitalnica je tu delovala le eno leto.

Dvanajsti sedež čitalnice je bil v stavbi srbske pravoslavne občine v današnji Ulici Genova 12. Jugovzhodni del ulice se je tedaj imenoval via del Campanile, stavba srbske občine pa je nosila hišno številko 4. Tu je čitalnica delovala od leta 1888 do leta 1891.

Trinajsti sedež čitalnice je bil v Ulici sv. Frančiška 2 (ista hišna številka takrat in danes). Po doslej zbranih podatkih je društvo delovalo tu neprekinjeno od leta 1891 do leta 1904.

Štirinajsti in zadnji sedež Slovanske čitalnice je bil v Narodnem domu, ki se je odpiral na Vojašnični trg (piazza della Caserma) in nosil hišno številko 2 (danes Ulica Fabio Filzi 14). Tu je delovala od leta 1904 do leta 1920.

Skupno je Slovanska čitalnica delovala v dvanajstih stavbah. Od teh spada ena v Staro mesto, ena je v Jožefinski četrti, dve sta v Franciscejski četrti, medtem ko jih je osem v Terezijanski četrti.

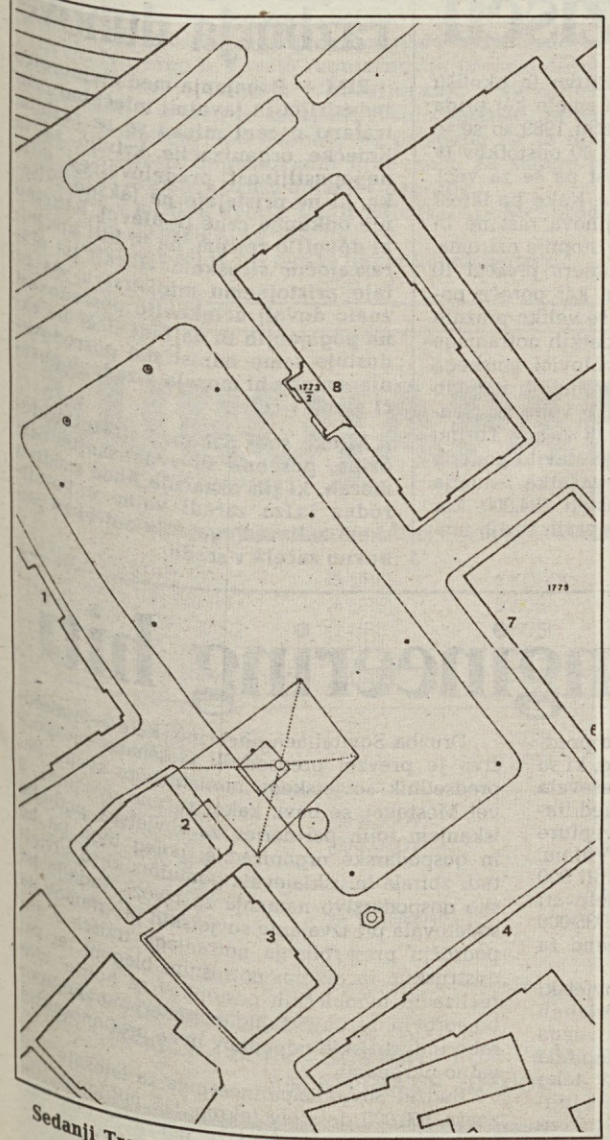

Sedanji Trg zedinjenja Italije v Trstu z včrtanim položajem leta 1870 podrte Locande grande

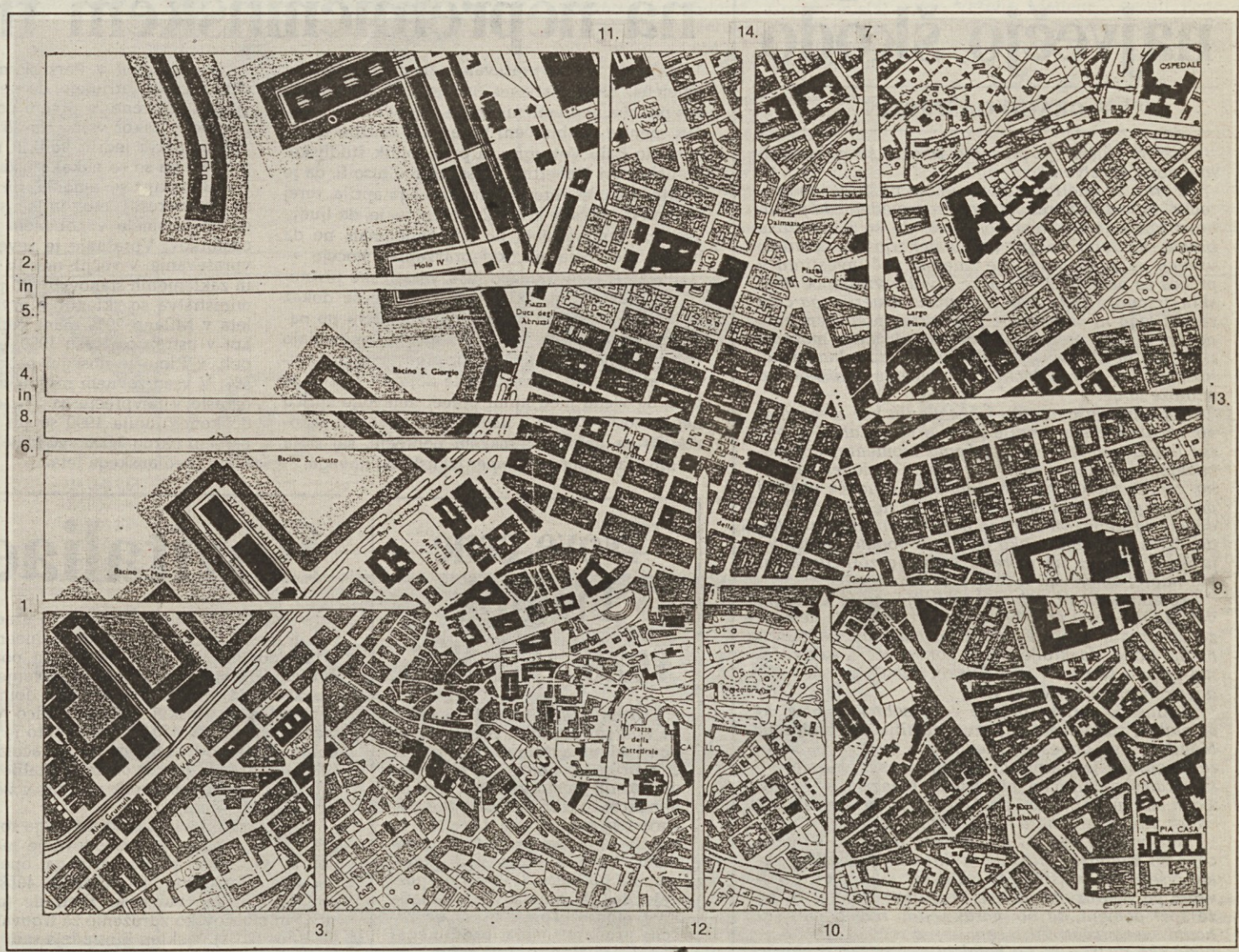

Tloris tržaškega mestnega središča. Puščice (številke označujejo časovni vrstni red sedežev) nakazujejo, kje vse so bili v razdobju 1861 - 1920 sedeži Slovanske čitalnice

Na vseh mednarodnih finančnih, valutnih in blagovnih borzah

Vseskozi huda negotovost

»Izgleda, da se je tržišče privadilo vsakodnevnemu bombardiranju Izraela,« je dejal včeraj neki operater na newyorški petrolejski borzi in tako naslikal kupčijsko podobo zadnjih petih dni. Po kratkem skoku navzgor sredi tedna so namreč cene črnega zlata v petek popoldne splošno spet popustile. Newyorški tečaj za wti/marec je zdrsnil na 21,35 dolarja za sod proti 21,71 v četrtek in 21,30 teden prej, brent/marec pa se je v Londonu pocenil s četrtkovih 20,37 dolarja na 19,85 in podražil nasproti prejšnjemu petku (19,75). Investitorji niso torej več pod tako močnim vplivom vesti iz Zaliva, so pa kajpak na moč previdni.

Na borzah vrednostnih papirjev je bilo nekaj podobnega, saj so cene neurejeno nihale, tako da ni mogoče zarisati neke homogene podobe v mednarodnem merilu. Milanski Mib je padel v celem tednu za 4,90% na najnižjo letošnjo raven (952); z ene strani zaradi opreznosti poslovnežev, ki so spoznali, da utegne vojna povzročiti hud pretres v dosedanjih zavezništvih znotraj arabskega sveta, in zaradi tega nočejo tvegati — kupčijski obseg je bil vseskozi pod 100 milijardami lir protivrednosti. Toda na milansko borzo so vplivali še drugi dejavniki: pocenitev Fiatovih delnic (po Agnellijevem pismu delničarjem), poznejši zdrs De Benedettijevih delnic (zaradi njemu nepovoljne razsodbe o zadevi Mondadori) in skepsa glede dokončne verzije zakona o 25-odstotnem obdavčevanju plusvalenc.

Londonska borza je bila ustaljena (+0,02%), toda borzijanci so v skrbeh zaradi nastopajoče recesije, ki jo napovedujejo najnovejši podatki o upadanju industrijske proizvodnje in hkratnem večanju cene dela. Tokijski Nikkei je zmerno nazadoval (—0,99%), kar gre pripisati tudi špekulacijam in ne le Zalivu oziroma Pribaltiku. Frankfurtski Dax je občutneje zdrknil (—1,64%), med drugim zaradi napovedi o navitju davkov za nagrabitev denarja, s katerim naj prispeva Nemčija h kritju vojnih stroškov. Pariški Cac se je rahlo zboljšal (+0,18%) kljub vesti, da je narasel notranji trgovski deficit z novembrskih 600 milijonov na decembrskih 10 milijard frankov. Züriška borza se je lepo popravila (+2,72%) po zaslugi znižanja švicarskih obrestnih mer in ublažitve inflacije. Newyorški Dow Jones pa je lahno napredoval (+0,40%) zaradi govoric o možnosti pocenitve posojil, ki ji sicer Alan Greenspan (FED) nasprotuje.

Ta okoliščina pa ni pomagala dolarju, ki se je nazadnje ošibil pod vplivom negotovosti v zvezi z mednarodnopolitičnim položajem. V Milanu je kotiral 1.115,880 lire ali 25 lir manj kot prejšnji petek in nič ni zaleglo, da se je ameriški družbeni proizvod zmanjšal za 2,1%, namesto za predvidenih 3,4%, kar ocenjujejo nekateri kot znak recesijske odjuge. Pocenila se je tudi nemška marka, ki bi sicer v drugačnih razmerah izkoristila slabost zelena bankovca. V Milanu je veljala predvčerajšnjim 751,705 lire proti 752,120 dne 18. januarja. Lira je še vedno razmeroma trdna in se je še okrepila nasproti francoskemu franku (221,170 proti 221,230 lire za frank teden prej), nizozemskemu guldnu (s 667,115 na 666,730), belgijskemu franku (s 36,506 na 36,484), španski pezeti (z 11,961 na 11,959) in funtu šterlingu (z 2.197 na 2.192,700).

Zlato se je spet podražilo. V New Yorku mu je cena proti takojšnji dobavi poskočila na 375,75 dolarja za unčo (2,5 dolarja več kot v četrtek), v Londonu pa je dosegla 374,25 dolarja, kar je več kot dan prej (373), toda manj kakor prejšnji petek (378,25). Pocenila pa sta se srebro in platina.

gospodarski dopis iz slovenije

Na koncu - pogajanja

JOŽE PETROVČIČ

Gospodarske razmere se v Jugoslaviji naglo slabšajo. Težko je ugotoviti, kje so najslabše, saj zanesljivih podatkov o gospodarjenju ni. Večina izvedencev misli, da so gospodarske razmere najbolj katastrofalne v Srbiji. Nič kaj boljše pa niso na Hrvaškem in v Sloveniji. Razlika je le v tem, da se delavsko negodovanje v teh dveh republikah bolj glasno sliši (zdaj so tudi v Sloveniji že napovedane obsežnejše stavke), v Srbiji pa je delavstvo še mirno, saj ni dolgo tega, kar so minile volitve, v volilnih bojih pa so prav v tej republiki dodobra napolnili plačilne kuverte.

Vse republiške vlade so zaradi takšnega gospodarskega stanja pod močnimi pritiski in gospodarska vprašanja še ne izstopajo usodneje na dan predvsem zaradi tega, ker je preveč drugih, bolj "pomembnih" vprašanj. Med njimi na primer posredovanje vojaštva v dveh republikah, pa zalivska vojna, baltiško vojaško posredovanje... Vendar pa prav slovensko vlado v zadnjem času ostro obtožujejo, da nima nobenega pravega gospodarskega programa in da je z obljubami samo slepila ljudi. Skozi podobno kritično obstreljevanje je pred časom že morala hrvaška vlada, zdaj pa jo ponovno privijajo zaradi gospodarskih vprašanj. Po volitvah se je prejšnji predsednik srbske vlade moral umakniti; ne samo zaradi tega, ker je takšen volilni postopek, ampak zato, ker vidnih sadov njegove "gospodarske doktrine" ni opaziti.

Gospodarski položaj se naglo slabša tudi zaradi tega, ker tujina ne daje več finančne pomoči jugoslovanski vladi in ker take pomoči ne dobijo niti posamezne republike. Prazna denarna vreča pa je glavni jugoslovanski gospodarski problem. Zdaj so prazne tudi vreče, iz katerih so jemale posamezne republike. Skušajo sicer večati davke, dobiti denar z raznimi finančnimi zvijačami, ga odtegovati zvezi, in ga celo krasti, če je le za to prava priložnost. Toda tudi ti viri so premajhni — celo manjši so, ker gospodarska aktivnost že dalj časa pojenjuje — ker so potrebe čedalje večje, saj je treba plačati velike volilne račune, reševati podjetja pred stečaji in se z denarjem obvarovati pred novimi rušilnimi socialnimi nemiri.

Velikih razlik pri reševanju teh gospodarskih problemov pa med republikami ni. Vse se skušajo izkopati iz gospodarskih težav na podoben način: z denarnimi injekcijami skušajo obdržati dobršen del propadlega gospodarstva pri življenju. Ker pa tudi to ne pomaga več, saj morajo biti doze čedalje bolj obilne, same gospodarske razmere silijo republike v nove poizkuse.

Vsi se enako bojijo gospodarskega kaosa, zato so se zdaj pripravljeni pogajati. Ta pogajanja med republikami imajo navzven sicer povsem politično obeležje, ker skušajo odgovoriti na temeljno jugoslovansko vprašanje, kakšna bo bodoča država in na kakšen način bodo republike sodelovale v tej državi. Ne smemo pa spregledati, da je do teh pogajanj prišlo šele potem, ko so se gospodarske razmere dovolj zaostrile in ko mora zaradi njih vsak še reševati svojo oblastniško kožo.

Srbsko vodstvo, ki je dovolj politično nabrito, je privolilo v pogajanja šele potem, ko ni imelo na razpolago več nikakršnih možnosti za obvlaovanje gospodarske krize. Pripravljeno se je bilo pogajati z drugimi šele potem, ko je bil odkrit njihov vdor v finančni sistem države (t.j. kraja denarja), in potem, ko so uvideli, da razni gospodarski avtarktični ukrepi, ki so tudi enaki kraji, ne zaležejo več. Povsem na dlani je, da je srbska stran hote zasolila ta pogajanja z vojaškimi igrami — vojaštvo pa obvladuje s svojimi generali — saj se na ta način lažje pogaja.

Ta pogajanja so že uvod v proces državnega stečaja. Premetena srbska politika natančno ve, kaj mora početi, da si bo izborila čimbolj ugodne gospodarske pozicije v teh pogajanjih, saj je jasno, da na politične prednosti svojega federalnega programa ne more več računati. Od tega programa se bo morala počasi posloviti. Hoče pa ga čimbolj drago prodati in zato zvito uporablja tudi vojaško prisilo. Če armadi srbskega programa ne bo uspelo z grožnjami vsiliti drugim v državi, bo s pomočjo vojaštva vsaj cena za "popuščanje" visoko navita. Srbija mora iz odhajajoče stare Jugoslavije izvleči čimvečji profit. Če se ji to posreči, se bo zdajšnja politična garnitura lahko še nekaj časa sprehajala na oblasti.

Vsi drugi so manj premeteni. Pripravljeni so plačati celo zelo visoko ceno zato, da bi imeli mir pred drugimi. In se resno pogajajo z Markovićem o nominalnih skupnih gospodarskih osnovah za prehodno obdobje.

Zaradi zmanjšanega prometa po izbruhu konflikta v Perzijskem zalivu

Avtoprevozniki in gostinci v zagati

PISTOIA — Avtoprevozniki že čutijo posledice zalivske vojne, zlasti še na področju ekspresnih prevozov in v sektorju cargo. Slednji je samo v bolonjskem specializiranem centru utrpel 40-odstoten osip, a špediterstvo v Ravenni, na katerem sloni glavnina pošiljk proti Grčiji in Turčiji, je bilo okrnjeno kar za polovico. To so povedali na mednarodnem posvetu o problemih italijanskega avtoprevozništva v vidu leta 1993 v priredbi pistojske Trgovinske zbornice.

Bližnjevzhodna kriza pa narekuje seveda tudi čimvečje varčevanje z gorivom ravno v času, ko so zavarovalnice mestoma celo podvojile vrednost premij za kritje tveganja pri prevozih na rizična območja.

Kako naglo so se začeli poznati učinki iraškega konflikta, vedo povedati tudi hotelirji, kavarnarji in drugi gostinci ter lastniki plesnih dvoran in diskoklubov. Po podatkih stanovske federacije Fipe so pod udarom zlasti večja mesta: v Rimu in Benetkah se je obisk v navedenih strukturah zredčil v samih prvih devetih dneh po izbruhu vojne za 30-40%, v Milanu za 30-50%, v Firencah za 40-50%, le malo bolje pa je Veroni, Neaplju in Bariju, kjer gre osip od 5% do 30%. Če bo vojna dolgo trajala, se bo stanje še poslabšalo, med drugim tudi zaradi odgoditve pustnih prireditev.

Zmanjšan obisk v gostiščih pripisujejo deloma psihozi in deloma bojazni pred terorističnimi napadi, predvsem pa okoliščini, da sedijo cele družine ure in ure pred televizorjem in poslušajo oziroma gledajo, kaj se v Perzijskem zalivu dogaja *(nekako tako, kot vidimo na vinjeti)*. Podrobnejše podatke o vsem tem bodo posredovali med zasedanjem na temo "Turizem in Evropa: moderne podjetniške strategije in nova tržišča", ki bo jutri v Milanu na pobudo organizacije Fipe v sodelovanju s sorodnimi Faiat, Faita in Fiavet. Zasedanja se bo udeležil predvidoma tudi pristojni minister Giancarlo Tognoli.

Kdo bo utrpel največjo škodo

F. DRAGO GAŠPERLIN

Sadam Husein je presneto zmešal štrene zahodnim gospodarstvenikom.

Z vrha Sedmerice v Houstonu je prišlo jasno sporočilo: industrializirane države se zavedajo, da je njihova gospodarska rast postopna, da so ji potrebne bergle, da torej ne gre trošiti denarja kar tjavdan; vseeno pa so pripravljene zmerom več investirati v proces za povzdig življenjske ravni v vzhodnoevropskih državah. Tretji svet z Latinsko Ameriko na čelu zaradi tega ni odmevneje protestiral; predvsem zato ne, ker je imel pred očmi izdatne naložbene možnosti, ki naj bi jih ponudila zajetnejša kapitalna razpoložljivost spričo odločitve o skrčenju stroškov za oboroževanje.

Toda iraška avantura je postavila vse to na glavo. Nasilno je spremenila pravila igre. Zahod je prišel (kljub delnemu recesijskemu momentu) do spoznanja, da danes ni tako kot leta 1973; danes se lahko, čeprav morda mukoma, tako ali drugače postavi po robu petrolejski krizi, nikakor pa ne more več na debelo razdeljevati daril in darilc evropskemu vzhodu, čeravno se mu lahko politično bogato obrestujejo. Prav tako pa ne more (z lastnega zornega kota) kar naprej omejevati izdatkov za obrambo.

Potemtakem ni nobeno naključje, če je evropski vzhod tako hudo zaskrbljen nad grozečimi (a deloma že opaznimi) gospodarskimi posledicami bližnjevzhodne krize. Zaskrbljenost je toliko večja, ker začenja usihati še en vir petrolejskih dobav, potem ko je docela usahnil sovjetski vir.

Latinskoameriške države — posebno še tiste, ki so najbolj zadolžene, se pravi Brazilija, Argentina in Mehika — pa dobesedno tekmujejo med seboj, katera bo odločneje podpirala washingtonsko petrolejsko in strateško-politično oboroženo ofenzivo v Perzijskem zalivu; iz bojazni pač, da jim ne bi Amerikanci zaprli pip, skozi katere jim pritekajo dolarji.

Kaj pomeni vse to? To pomeni, da bodo najvišjo ceno za kuvajtski dramatični direndaj plačali — kakor vselej — najšibkejši: vzhodni Evropejci, predvsem pa podrazvite afriške in azijske dežele. To pa že spet pomeni, da bo moral očitno tudi bogati zahodni svet plačati višjo ceno — na račun lastne gospodarske rasti — če bo hotel še naprej igrati vlečno vlogo v razvojnem procesu na Zemlji.

Po začetku vojne živahneje na nepremičninskem tržišču

MILAN — Povpraševanje živahno, ponudba omejena, cene bistveno ustaljene: takšna je ta čas podoba nepremičninskega trga v Italiji, o kateri menita pooblaščeni upravitelj družbe Casamercato Ezio Vetrugno in predstojnik študijskega urada pri Gabettiju Alessandro Ghisolfi, da je v skladu s predvidevanji iz lanskega aprila, torej še izpred zalivske krize. Značilno pa je, da ljudje vse bolj povpraševanjejo po nepremičninah, ne da bi brž tudi pojasnili, kaj pravzaprav hočejo — stanovanje, stanovanjsko hišo, pisarniške prostore ali prazen trgovski lokal. To je le še dokaz več, kako se mnogi zaskrbljeni vlagatelji po nastopu vojne proti Iraku polagoma izneverjajo borzi vrednostnih papirjev in preusmerjajo kapital v alternativne investicijske dobrine. Res pa je tudi, da vlada med njimi precej nejevolje spričo negotovosti v zvezi z nadaljnjim razvojem zakonodaje na nepremičninskem področju, saj si ta ali oni vladni mož venomer izmisli kaj novega.

O dogajanju v Perzijskem zalivu in okolišu strokovnjaki zatrjujejo, da ne bi smelo kaj prida vplivati na cene. V prvem polletju 1989 so se te povzpele, kakor vemo, za 35 do 40 odstotkov (v zgodovinskih jedrih velikih mest pa še za več), pozneje pa so se nekako ustalile. Kako bo letos? Pri Gabettiju so mnenja, da njihova rast ne bi smela prekositi letne inflacijske stopnje oziroma, da ne bi smela v nobenem primeru preseči 10 odstotkov. Vprašanje je seveda, kaj poreče povpraševanje. V večjih mestih je še veliko praznih in zaklenjenih stanovanj. Po podatkih notranjega ministrstva so sklenili v prvi polovici lanskega leta v Milanu 20% manj kupoprodajnih pogodb kot v ustreznem času 1989, enako velja za Neapelj, v Rimu je dosegel padec 18%, a v Turinu 5%. V vsedržavnem merilu pa je število pogodb naraslo v povprečju za 3%: od začetka januarja do konca junija 1990 so jih našteli 234.000, kar pomeni okrog 7.000 več kakor v prvih šestih mesecih predlanskega leta.

Odkupna cena mleka že zopet razburja duhove

RIM — Pogajanja med živinorejci, industrijci in javnimi mlečnimi centralami o ceni mleka so se razbila. Kmečke organizacije krivijo za to nepopustljivost predelovalcev mleka, ki ne pristajajo na takšno zvišanje odkupne cene (v hlevu), kakršno bi dovolilo rejcem, da bi bili kos naraščajočim stroškom. Hkrati pa očitajo pristojnemu ministrstvu, da ni znalo dovolj učinkovito posredovati na pogajanjih in da tudi sicer ne zadostuje samo ministrsko posredovanje, ampak bi morala v zadevo poseči vlada v celem.

Mleko sodi pač med strateške dobrine, posebno še v današnjih razmerah, ki jih označuje huda mednarodna kriza zaradi vojne v Perzijskem zalivu. Pogajanja naj bi se ponovno začela v sredo.

Nove cene Fiatovih vozil +1,8%

TURIN — Avtomobilska družba Fiat je sporočila včeraj, da se bodo njeni avtomobili v petek, 1. februarja, podražili povprečno za 1,8 odstotka. Pri tem pa opozarja, da bo ostala cena nespremenjena za vse tiste, ki bi kupili avto še pred tem datumom, vendar samo pod pogojem, da ga bodo dvignili najpozneje do 31. marca. Kar zadeva novi model crome, ki so ga začeli prodajati šele pred nekaj dnevi, zatrjujejo v Turinu, da mu cene ne bodo navili.

Sovitaliaengineering hiti

VIDEM — V preteklih dneh so uradno predstavili mešano družbo Sovitaliaengineering, ki so jo ustanovili zato, da bi lajšala in pospeševala navezovanje stikov oziroma sodelovanje med italijanskimi in sovjetskimi podjetji. Joint-venture ima sedež v Moskvi in podružnico v Vidmu, glavnica pa znaša 450.000 rubljev, to je okoli 900 milijonov lir. Od trenutka, ko je začela delovati (avgusta lani), je bilo uvoženih v Italijo že 35.000 primarnih in sekundarnih surovin v zameno za stroje in tehnologijo.

Družabniki Sovitaliaengineeringa so sovjetski državni organizem za razdeljevanje materialnih dobrin Gossnab (preko lastnega operativnega podjetja Vtorresursy, ki poseduje 40% kapitala mešane družbe), videmski Fintrade (prav tako 40%) in moskovsko združenje za trgovanje s tujino Unex (20%). V sklop Fintradeja sodijo še Centro recupero carta, Martini, Müller (komercializacija surovin in plastičnih mas) in Buzzi e Capellaro (avtoprevoz).

Družba Sovitaliaengineering, katere predsedstvo je prevzel predsednik Gossnaba (in podpredsednik sovjetskega ministrskega sveta) Pavel Mostovoj, se bavi, kakor rečeno uvodoma, z iskanjem tujih partnerjev za sovjetska podjetja in gospodarske organizacije, poleg tega pa bo tudi zbirala in usklajevala ponudbo, ki jo sovjetsko gospodarstvo namenja za izvoz. Nadalje bo sodelovala pri izvajanju sovjetskih programov na področju preskrbljanja notranjega tržišča z industrijskim in raznim potrošnim blagom ter pri realizaciji tehnoloških postopkov za boljšo izrabo surovin, za uničevanje oziroma ponovno uporabo industrijskih odpadkov in za protionesnaževalno ukrepanje.

Budžet Sovitaliaengineeringa za letošnje leto znaša 100.000 dolarjev (okrog 115 milijonov lir); polovico tega zneska so že pokrili s tekočimi pogodbami za prenos približno 150.000 ton primarnih in sekundarnih surovin.

Včeraj v ženskem smuku na svetovnem smučarskem prvenstvu

Petra po napovedih, nato pa...

SAALBACH — Prvo mesto po predvidevanjih, potem pa sama presenečenja — tak je bil razplet včerajšnjega ženskega smuka na svetovnem smučarskem prvenstvu. Zmagala je, in to dokaj prepričljivo, domačinka Petra Kronberger, najboljša smučarka zadnjih dveh let. Z njeno zmago je pridobila Avstrija že drugo zlato kolajno tega prvenstva in solidno vodi na lestvici kolajn.

Kronbergerjeva je včeraj smučala tako, kot je napovedala dan prej. Medtem ko je v prvem delu zaostajala za dotlej najhitrejšimi (osmi vmesni čas), pa je v spodnjem delu zelo široke in tekoče proge z brezhibno držo nadoknadila zamujeno in zasluženo slavila. To je bila prva zmaga avstrijskih smučark na svetovnih prvenstvih od zmagoslavja legendarne Anne Marie Moser-Pröll leta 1979, ki napoveduje Kronbergerjevi res zlato obdobje. Petra zmaguje v vseh disciplinah in bi lahko postala junakinja svetovnega prvenstva. Včeraj je kmalu po zmagi odpotovala v bližnji rodni St. Johann, v torek pa bo že spet na smučeh, da bi osvojila zlato tudi v superveleslalomu.

Po predvidevanjih bi morale biti Petrine najhujše tekmice Švicarka Bournissen, rojakinja Gintherjeva (dan prej je bila najboljša v smuku za kombinacijo) in Nemka Gutensohnova. Te napovedi niso obveljale. Bournissnova je bila četrta (edina Švicarka v petnajsterici, kar priča o krizi švicarskega ženskega smučanja), Gintherjeva šesta, Gutensohnova pa še za dve mesti slabša.

Presenetljiva druga je bila lepa črnolasa Francozinja Nahtalie Bouvier, ki se doslej v svetovnem pokalu ni preveč izkazala, a je tokrat uspešno izkoristila napotke zaročenca, francoskega smukača Christopha Pleja. Takoj za njo se je uvrstila Sovjetinja Gladišiva, 19-letna »bivša kolesarka« z Uralov, ki je priborila SZ drugo kolajno z olimpiskih iger in svetovnih prvenstev (leta 1956 na OI v Cortini je bila Siderova prav tako tretja).

Presenetljivo dobra je bila tudi Jugoslovanka Andreja Potisk. Uvrstila se je na 13. mesto, kar je najboljša jugoslovanska uvrstitev na svetovnih prvenstev.

VRSTNI RED ŽENSKEGA SMUKA

1. Petra Kronberger (Avs.)	**1'29"12**
2. Nathalie Bouvier (Fr.)	**1'29"56**
3. Svetlana Gladišiva (SZ)	**1'29"63**

4. Bournissen (Švi.) 1'29"72, 5. Seizinger (ZRN) 1'29"89, 6. Ginther (Avs.) 1'29"97, 7. Lee-Gartner (Kan.) 1'30"02, 8. Gutensohn (ZRN) 1'30"23, Sadleder (Avs.) 1'30"31, 10. Merle (Fr.) 1'30"37, 11. Gerg (ZRN) 1'30"48, 12. Vogt (ZRN) 1'30"56, 13. Potisk (Jug.) 1'30"73, 14. Zelenskaja (SZ) 1'30"74, 15. Laroche (Kan.) 1'30"84, 23. Marzola (It.) 1'32"28, 27. Merlin (It.) 1'32"50, 28. Raffeiner (It.) 1'32"67.

Zmagovalka Petra Kronberger med Bouvierovo (levo) in Gladišivo

KOLAJNE SP

Avstrija	2	1	0
Luksemburg	1	0	0
Norveška	0	1	1
Francija	0	1	0
Sov. zveza	0	0	1

Danes moški smuk

SAALBACH — Danes bo na svetovnem smučarskem prvenstvu na sporedu moški smuk. Veliki favoriti v tej disciplini sta Švicarja Mahrer in Heinzer in domači veteran Höflehner. V včerajšnjem zadnjem preizkusnem spustu je zabeležil daleč najboljši čas prav Švicar Mahrer pred rojakom Heinzerjem. Italijan Runggaldier, ki je s Kristianom Ghedino edini up italijanske vrste v tej disciplini, je zabeležil včeraj šesti čas z zaostankom več kot sekunde za Mahrerjem.

Nogometna A liga

»Čudežni« Parma straši Juventus

TURIN — »Čudežni« Parma trenerja Scale bo danes popoldne skušal prestrašiti še enega velikana italijanskega nogometa, to je Juventusa, ki je po nepričakovanem domačem porazu v tekmi z vse boljšo Genoo, že sam po sebi dovolj negotov. Temperamentni Maifredi, ki je množicam Juventusovih navijačev po nekaj letošnjih uspehih prenagljeno obljubljal »scudetto«, bo prav gotovo premišljeno uvrstil svoje može na igrišče, kajti poraza si tokrat ne sme privoščiti, Parma pa je že večkrat dokazal, da ni od muh.

Zelo zanimiv bo tudi dvoboj v Genovi med Genoo in Milanom. Milančane so med tednom pretresale ostre polemike. Podžigal jih je baje Van Basten, ki je trenerju Sacchiju očital, da »svetovni prvaki ne morejo igrati vedno enako«. A kaže, da je Nizozemec osamljen, Sacchi pa ni mehek človek in Van Basten bo morda svojo predrznost plačal s klopjo.

Trener Genovežanov Bagnoli pa je realist in ne verjame, da je Milan v »krizi«. Še nikoli se ni zgodilo, da bi Milan na gostovanjih izgubil dvakrat zaporedoma, pravi Bagnoli, ki bo danes na sredini igrišča razpolagal z Ruotolom, medtem ko bodo pri Milanu odsotni Ancelotti, Maldini in Evani.

DANAŠNJI SPORED: Bari - Atalanta, Cesena - Sampdoria, Fiorentina - Roma, Genoa - Milan, Inter - Cagliari, Juventus - Parma, Lazio - Torino, Napoli - Lecce, Pisa - Bologna.

Jugoslovanki teniško prvenstvo Avstralije

Sijajna Monika

MELBOURNE — Jugoslovanska tenistka Monika Seleš je osvojila svoj drugi turnir za veliki slam. Osem mesecev po zmagi na peščenih igriščih pariškega Roland Garrosa se je uveljavila še na vroči cementni površini (okrog 50 stopinj!) odprtega prvenstva Avstralije. V obeh primerih je postala najmlajša zmagovalka turnirja, saj je Monika šele decembra lani dopolnila 17. leto starosti.

V finalu je Seleševa s 5:7, 6:3, 6:1 odpravila žilavo Jano Novotno in lahko zdaj naskakuje tudi prvo mesto Nemke Grafove na svetovni jakostni lestvici ATP, od katerega jo loči samo 38 točk.

Proti 23-letni češkoslovaški igralki je Seleševa imela veliko težav le v prvem nizu. Novotna je povedla z 2:0 in 3:1, nato je bilo 3:3, a odločilna je bila 12. igra, v kateri je Seleševa poceni izpustila iz rok vodstvo s 30:0 in niz izgubila s 7:5.

■Začetek drugega niza je obetal lahko zmago Seleševe, ki je povedla s 3:0. Toda Novotna je reagirala in dobila naslednje tri igre ter izenačila, vendar pa je bilo to tudi vse kar je zmogla, saj je do konca srečanja dobila le še eno igro. Seleševa je z natančnimi udarci onesposobila čisto vse napade nasprotnic ob mreži. Novotno je s svojo regularnostjo povsem dotolkla, tako da je Čehinja v nadaljevanju s številnimi napakami v bistvu še skrajšala lastno agonijo, na tiskovni konferenci po dvoboju pa priznala, da je bila proti razigrani Jugoslovanki brez moči. Za zmago je Seleševa prejela 240.000 dolarjev nagrade.

Finale moških dvojic: Davis-Pate (ZDA) - McEnroe-Wheaton (ZDA) 6:7, 7:6, 6:3, 7:5.

Danes ponoči je bil moški finale Lendl-Becker.

Za obstanek v B ligi danes v Cremoni

Triestina mora odslej zbrati najmanj 21 točk

CREMONA — Na današnjem gostovanju v Cremoni se začeja poskus Triestine, da se izvleče z nehvaležnega zadnjega mesta na prvenstveni lestvici nogometne B lige. V prvem delu sezone so Tržačani s trenerjema Giacominijem in Venerando vsega zbrali samo 13 točk, v preostalih 19 tekmah povratnega dela pa jih potrebujejo najmanj 21, seveda če naj verjamemo izračunom poznavalcev, da je za obstanek potrebnih 34 točk. To pa pomeni, da bo morala Triestina na gostovanjih izsiliti celo vrsto neodločenih izidov, na Grezarju pa pogostokrat zmagati.

Tudi v Lombardiji bo žal Triestina nastopila v okrnjeni postavi. Manjkala bosta namreč poškodovana Picci in Terraciano, a po dolgem času se bo v začetno enajsterico vrnil »mali« Urban, edini mož, ki je s svojo domiselnostjo sposoben pripraviti napadalcem priložnosti za zadetek. Čeprav nista pri najboljšem zdravju bosta igrala tudi libero Consagra in napadalec Scarafoni, kajti v ekipi sta praktično nenadomestljiva.

Najboljši orožji Cremoneseja, ki ga trenira Tarcisio Burgnich, sta conska obramba in presing. Cremonese ima najboljšo obrambo v ligi, prejel je namreč samo 11 zadetkov. V ekipi danes ne bo diskvalificiranega Iacobellija, ki ga bo nadomestil Ferraroni. Manjkal bo verjetno tudi Giandebiagi, ki naj bi ga nadomestil mladi Lombardini.

Trener Triestine Veneranda ne skriva težav, a je optimist. »Pomembno je, da se ne odkrijemo, a hkrati moramo skušati igrati z nasprotnimi napadi,« je pred odhodom v Cremono dejal Veneranda.

V domačem srečanju z Lucchesejem pa bo Udinese še zadnjič poskusil naskok na vrh lestvice. Toskanski gostje so namreč ta čas na drugem mestu lestvice z 22 točkami, Videmčani jih imajo 16, a bi jih brez kazenskih točk imeli 21. Trener Buffoni bo na igrišče predvidoma poslal isto ekipo, ki je igrala neodločeno v Modeni, a Mattei, ki ga je društvo prejšnji teden suspendiralo iz disciplinskih razlogov, bo sedel na klopi za menjave. Vprašljiv je edinole nastop Orlanda.

DANAŠNJI SPORED: Barletta - Ancona; Brescia - Avellino; Cosenza - Foggia; Cremonese - Triestina; Messina - Verona; Modena - Ascoli; Padova - Salernitana; Pescara - Taranto; Reggiana - Reggina; Udinese - Lucchese.

Težko gostovanje za Pro Gorizio

Po dveh zaporednih zmagah se bo Pro Gorizia v okviru 21. kola meddeželne lige podala na težko gostovanje pri ekipi Brugnera, ki je s 26 točkami na drugem mestu s štirimi točkami zaostanka za vodilnim Giorgionejem. Goričani imajo na lestvici 22 točk.

Svetovni pokal v biatlonu

Čepikov streljal bolje od Zingerleja

ANTERSELVA — Sovjet Sergej Čepikov je zmagovalec preizkušnje na razdalji 10 km, ki je štela za svetovni pokal v biatlonu. Na odlično drugo mesto se je s samimi 11" zaostanka uvrstil 29-letni italijanski orožnik Andreas Zingerle. Medtem ko je Čepikov streljal brez napak, je Zingerle zgrešil prav zadnjo tarčo in je moral zato preteči kazenski krog, zaradi česar je izgubil približno 25". Tretji je bil Nemec Kirchner.

Solidno so se odrezali tudi ostali Italijani. Pallhuber je bil šesti, Passler sedmi, Carrara 10., Taschler pa osemnajsti.

Na skupni lestvici pokala vodi Čepikov pred Zingerlejem, Carrara pa je šesti. Na lestvici pokala nacij je Italija druga za Sovjetsko zvezo.

Švicarji v bobu nezadržni

CERVINIA — Vse kaže, da bodo na današnji preizkušnji za EP v štirisedežnem bobu Švicarji nezadržni. Na včerajšnjih poskusnih spustih so dosegli oba najboljša časa. Edina italijanska posadka je bila deseta.

EURO02/1

EUROJAPAN
IMPORT-EXPORT VIDEM
IZREDNO VIDEOKASETE
Ulica Planis 31 (na vogalu nadvoza na Ulici Cividale), Videm, tel. (0432)479884-5-6

Videokasete SONY 180 VA	(3 URE)	5 KOSOV	34.000 LIR
Videokasete TDK 240 HS	(4 URE)	3 KOSI	24.000 LIR
Videokasete BASF 120 EQ	(2 URI)	3 KOSI	19.000 LIR
Videokasete JVC 180 XR	(3 URE)	3 KOSI	18.000 LIR
Videokasete PDM 240 HIFI	(4 URE)	3 KOSI	23.000 LIR
Mag. kasete MAXELL UR 60		3 KOSI	4.200 LIR
Mag. kasete MAXELL UR 90		3 KOSI	5.000 LIR

FLOPPY DISK

FLOPPY 3,5 2DD SONY	(50 KOSOV)	800 LIR
FLOPPY 3,5 — 2 HDN	(50 KOSOV)	1.500 LIR
FLOPPY 5,25 2DD SPY		500 LIR
FLOPPY 5,25 — 2 HDN		1.300 LIR
NOSILEC ZA FLOPPY	za 10/40/80/100	od 1.800 LIR DALJE

NON STOP PONUDBA:
TDK - MAXELL - SONY - SCOTCH - FUJI - PDM BASF - KODAK - AGFA - THAT'S - DENON

V VSEH CENAH JE VKLJUČEN DAVEK IVA

SACA01/6

S.A.C.A.T.
nadomestni deli za
FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA
in za tuje znamke avtomobilov
UPRAVA: Ul. Marconi 6 - Tel. 775483-4
Ul. sv. Frančiška 38 TRST - Tel. 768667 - 772002

OKRAŽER POHIŠTVO
UL. FLAVIA 53
PROMOCIJSKA PRODAJA :
KUHINJE - DNEVNE SOBE
SPALNICE - SEDEŽNE GARNITURE
S POPUSTI OD 20% DO 50%
V Trstu 3.000 m² razstavišča in lastno parkirišče
PLAČILO NA OBROKE DO 60 MESECEV BREZ MENIC
obv. občini

Sinoči v prvem povratnem kolu košarkarske C lige

»Dvajsetica« Jadrana TKB

JADRAN TKB - JESOLO 91:71 (42:37)

JADRAN TKB: Crisma 4, Oberdan 2 (2:2), Čuk 21 (3:4), Pregarc 16 (1:3), Stanissa 2, Sosič 7 (7:12), Pertot, Merlin 19 (3:3), Paulina 8 (0:4), Smotlak 12 (4:6).

JESOLO: Gianese 3 (1:2), Baita, Garzara 11 (1:3), Tonicello 1 (1:2), Crescini 16 (6:7), Marello 7 (1:2), Cedrelli 13 (4:4), Coppo 2 (2:3), Zorzan 19 (5:11), Dainese.

SODNIKA: Fontani iz Vidma in Del Fabbro iz Tricesima. PON: Smotlak (36), Tonicello (39). SKUPNE OSEBNE NAPAKE: Jadran 27, Jesono 25. PROSTI METI: Jadran 20:34, Jesolo 21:34. TRI TOČKE: Pregarc 1, Marello 2, Cedrelli 1. GLEDALCEV: 150.

»Modri bojevniki« so sinoči dosegli lepo ter za motivacijo in boljše razpoloženje v ekipi zelo pomembno zmago.

Obe postavi sta v prvem delu srečanja predvajali pazljivo osebno obrambno. Jadranovci so zlasti v uvodnih potezah uspešno skakali pod nasprotnikovim košem in nasploh je bilo v napadu videti več gibanja in hitrega kroženja žoge, kot smo bili zadnje čase vajeni. V začetno postavo je Vatovec uvrstil Stanisso, verjetno zaradi tega, ker je Merlin v zadnjem tednu zaradi vojaških obveznosti manj treniral. V prvem delu je naš trener razvrstil na igrišče kar devet igralcev in vsi so dobro opravili dogovorjene obveze.

Boljši od ostalih je bil Čuk, ki je zadeval zelo natančno, toda zunanji igralci so vseskozi delovali tako, da je Čuk vsakič prišel do meta iz izdelanega položaja. Primerna zbranost v obrambi je našim košarkarjem tokrat omogočila, da so tudi pod košema zapirali vrzeli in polovili praktično vse odbite žoge. Kljub temu so bili nasprotniki našim vedno za petami, dokler ni na sceno stopil Smotlak, ki je v uvodnih fazah drugega polčasa praktično sam ustvaril delni izid 5:0 in takrat se je Jadranovo moštvo tudi dejansko »odlepilo« od nasprotnika za celih deset točk.

V drugem delu polčasa se je prebudil tudi Merlin. Odlično sta zaigrala Pregarc in Sosič, ki sta vsilila silovit tempo igre, ki mu Jesolo ni bil kos. Tako smo končno gledali res kakovostno košarkarsko predstavo, za katero so tokrat zaslužni vsi akterji, ki so bili pri tem soudeležni. Omeniti velja, da je Smotlak tokrat zaigral ves svoj razpoložljivi čas v velikem slogu, v prelomnih trenutkih pa se je izkazal tudi Paulina.

V prihodnjem kolu bodo jadranovci gostovali v Gorici, kjer se bodo spoprijeli z ekipo Soteca. Če bodo naši fantje igrali s tako intenzivnostjo in odločnostjo kot sinoči, potem lahko gledamo z zaupanjem na to gostovanje.

CANCIA

Rokometna C liga

Kras Trimac za gol boljši

ORIAGO DOLO - KRAS TRIMAC 23:24 (13:13)

KRAS: Klinc, Rossi, Raseni, Muran, Kozlovič 14, Brissi 7, Kralj, Škrk, Zatti 2, Milič, Oberdan 1.

Gostovanje v Dolu se je za rokometaše Krasa izkazalo za bolj težavno od tistega, kar so pričakovali.

Naleteli so namreč na zagrizenega nasprotnika, ki se je našim rokometašem dobro upirali. Krasovi niso prav navdušili s prikazano igro, saj niso znali izkoristiti tehnične premoči. Tekma je bila tako izenačena vse do zadnje minute, ko je Brissi dosegel zmagoviti gol. (Pjotr)

Košarkarska promocijska liga na Goriškem

Domovci solidni

SENATORS - DOM GOMETAL 60:73 (29:29)

DOM: Gruzovin, Kocjančič, Košuta 17, Semolič, Ambrosi, Bric 4, Battello 9, Dornik 6, Puiatti 31, Prinčič 6.

ON: Dom 20, Senators 30. PON: M. Concetti (35', E. Concetti (39). TRI TOČKE: Puiatti 4, Košuta 3.

Domovci so proti močnemu mestnemu tekmecu povsem zasluženo osvojili novi par prvenstvenih točk. Brumnovi varovanci so bili boljši v vseh elementih igre. Najbolj so se nedvomno izkazali v obrambi, kjer so v ključnih trenutkih polovili in prestregli več odbitih žog.

V prvem polčasu sta si bili ekipi popolnoma enakovredni. Srečanje je bilo dokaj nezanimivo, saj sta obe moštvi zaigrali precej živčno in nekoncentrirano. V drugem polčasu pa so belordeči dokazali česa so zmožni. Z ostro obrambo in uspešnim metom s srednje razdalje so si priigrali prednost desetih točk, ki so jo obdržali vse do konca srečanja. Domačini so sicer skušali nadoknaditi zamujeno, vendar naši fantje so s preudarno igro in dolgimi napadi strli še poslednje upe ekipe Senators.

Tokrat so dobro igrali prav vsi, še posebej pa bi želeli pohvaliti Semoliča, Battella in Dornika za požrtvovalno igro v obrambi. (af)

NA TRŽAŠKEM

FINCANTIERI - CICIBONA 83:81 (44:34; 70:70)

CICIBONA: Bogatec 2 (2:2), B. Pertot 23 (1:2), M. Pertot 13 (5:7), I. Bajc 11 (3:4), Cecco 19 (2:2), Lippolis 3, Berdon 6, Pregarc, Čebulec, Cupin 4 (0:1).

TRI TOČKE: B. Pertot 4, M. Pertot 3.

Cicibonaši gotovo niso imeli sreče na sinočnjem gostovanju proti Fincantieriju. Po podaljšku so namreč izgubili proti visoko uvrščenemu Fincantieriju. Naši bi sicer lahko zmagali, saj so vodili še nekaj sekund pred koncem regularnega časa, ko je gostiteljem uspelo doseči koš za tri točke in tako izid izenačiti.

Tudi v podaljšku se je našim ponudila priložnost za osvojitev prepotrebnih točk, toda tudi v dodatnih petih minutah niso imeli sreče, pa tudi sodnika gotovo nista bila naklonjena cicibonašem.

Ne glede na poraz so cicibonaši zelo dobro igrali in posebno si zaslužijo pohvalo za zvrhano mero požrtvovalnosti. Od posameznikov pa bi omenili Boruta Pertota. (M. Čebulec)

Borove odbojkarice v ženski C-1 ligi dosegle še eno pomembno zmago

Šah mat v samih treh potezah

BOR ELPRO CUNJA - GHEMAR 3:0 (15:2, 15:5, 15:5)

BOR ELPRO CUNJA: Maver, Vidali, Vitez, Grbec, Stoper, Traettino, Fučka, Nacinovi in Venier.

Šah mat v treh potezah oziroma, kako je velemojster ugnal šahovskega tretjekategornika.

Mimo šal, resnično nihče ni pričakoval, da bi lahko borovke v sinočnjem 12. kolu ženske odbojkarske C-1 lige tako zlahka premagale ekipo, ki je pred tekmo imela na lestvici le štiri točke manj od naših igralk. Ne smemo namreč pozabiti, da sta se do prejšnjega kola samo dve od dosedanjih medsebojnih 22 tekem med pripadniki »vodilne osmerice« končale s 3:0, za ostale je bilo potrebno vedno odigrati najmanj štiri nize.

Treba je takoj na začetku povedati, da je Ghemar dopotoval v Trst v okrnjeni postavi, brez treh standardnih igralk (med temi tudi podajačica) in to se je na igrišču še kako poznalo, saj so Venete v vsakem nizu že po uvodnih udarcih popustile, kot da ne bi verjele v možnost uspeha. Toda mirno lahko zapišemo, da bi Kalčeve varovanke tudi sinoči premagale še mnogo bolj razpoloženega nasprotnika in to kljub temu, da Vidalijeva sploh ni stopila na igrišče, da je podajačica Vitezova igrala z mrzlico, Traettinova pa je šele dan pred tekmo prebolela gripo. Dejstvo je, da so plave tokrat (kot že nekajkrat, še posebej na gostovanjih) brez napak izpolnile svojo domačo nalogo iz predmetov, v katerih so najbolje pripravljene, to pa sta sprejem servisa in servis. Še zlasti sprejem servisa, ki je bil od vedno rak rana domala vseh slovenskih odbojkarskih šesterk, je bil znova praktično brezhiben in po našem mnenju je prav ta element tisti, ki plave razlikuje od vseh ostalih ekip v ligi in jim omogoča, da so tik pred iztekom prvega dela prvenstva še naprej povsem nepričakovano same na vrhu lestvice. Če k temu dodamo še razpoloženost vseh igralk v napadu, je slika o sinočnji tekmi verjetno res popolna.

Na začetku tekme je trener Kalc poslal na igrišče običajno postavo, Vidalijevo pa je povsem ustrezno nadomestila Ivana Venier, ki se je izkazala z nekaterimi servisi in udarci. Kronika tekme res ni bogata. Ghemar je sicer precejkrat prišel do servisa, a je nato v polju pravi loma žogo pobiral le od tal, saj ni mogel zaustaviti Borovih napadov, ne hitrih (pretežno preko kril) ne navadnih. Prizadeval si je le v začetku vseh treh nizov in v končnici zadnjega, a pravega odpora ni mogel nuditi.

Edina črna nota sinočnje tekme je skromna prisotnost gledalcev na stopniščih. Bilo jih je veliko manj kot ponavadi, kar je sicer gotovo posledica dejstva, da je bil istočasno na Alturi derbi moških z Olympio. Vsekakor res čuden pojav za ekipo, ki s svojimi rezultati presega vsa najbolj rožnata pričakovanja. (ak)

LATISANA - SLOGA KOIMPEX 3:1 (15:6, 16:14, 11:15, 15:11)

SLOGA KOIMPEX: Fabrizi, Grgič, Lupinc, Marucelli, Milkovič, Miot, Pertot, Sosič, Škerk, Ukmar, Žbogar.

LATISANA — Po tekmi je v Sloginem taboru vladala huda jeza, pa ne zaradi poraza, ampak zaradi izredno pristranskega sojenja, saj sta oba sodnika, še zlasti pa pomožna sodnica Franzolinijeva skozi vso tekmo, predvsem pa v drugem setu, prav nesramno oškodovala našo ekipo.

Kljub vsemu smo sinoči v Latisani lahko gledali tehnično res lepo tekmo. Razen v prvem setu, ko je Sloga Koimpex nudila domačinkam le medel odpor, sta si bili ekipi vseskozi izenačeni. Tako ene kot druge igralke so zelo ostro servirale in s tem povzročale nasprotnicam prve težave. V napadu sta si bili Sloga Koimpex in Latisana enakovredni, pri domačinkah pa je bil uspešnejši blok. Po mnenju domačega tehničnega vodstva je bila Sloga Koimpex najboljša ekipa, ki je letos igrala v Latisani, dejstvo da so se Sloge Koimpex zbali pa potrjuje tudi veliko slavje navijačev po zmagi s pravo invazijo igrišča.

Trener Peterlin je bil s prikazano igro svojih igralk vsekakor zadovoljen. Proti šesterki, ki odkrito meri na napredovanje, je Sloga Koimpex zaigrala izredno samozavestno, kar pa še enkrat potrjuje, da so slogašice letos outsider, na katerega mora računati vsaka ekipa.

Naj omenimo še, da je svoj krstni nastop v C-1 ligi uspešno opravila Irina Pertot. (Inka)

OSTALI IZIDI: Fincantieri - Ausa Pav Cervignano 3:0, Pandacolor - Kennedy 3:1, Montecchio - Vicenza 1:3, Conad - Dolo 3:0.

Namiznoteniška B liga

Pričakovan poraz Krasovih igralk

Igralke Krasa Corium, ki nastopajo v B ligi na včerajšnji tekmi v Zgoniku niso imele velikih možnosti. S prvouvrščenim Recoarom so izgubile tekmo 10. kola z izidom 1:5. Nasprotnikova ekipa je po kakovosti daleč pred našo. Kljub temu so Tanja Ravbar, Biserka Simoneta in Monika Radovič pokazale dobro igro in borbenost. Neprobojni zid za mlade Krasove igralke je predstavljala veteranka, sicer pa mojstrica namiznega tenisa tujka Alexandru. Častno točko je za barve Krasa osvojila Biserka Simoneta proti drugokategornici Fazoltovi v treh setih. Dobro se je izkazala tudi Tanja Ravbar proti članici mladinske državne reprezentance Oberauchovi, kateri je odvzela set.

KRAS CORIUM - RECOARO 1:5

Simoneta - Fazolt 2:1 (21:19, 11:21, 21:16), Radovič - Oberauch 0:2 (14:21, 18:21), Ravbar - Alexandru 0:2 (11:21, 10:21), Radovič - Fazolt 0:2 (11:21, 8:21), Simoneta - Alexandru 0:2 (8:21, 9:21), Ravbar - Oberauch 1:2 (14:21, 24:22, 13:21). (J. J.)

MOŠKA B-2 LIGA

ALTO ADIGE - KRAS 3:5

V sinočnjem derbiju moške C-2 lige z Olympio CDR

Borovci nadoknadili 0:2

BOR AGRIMPEX — OLYMPIA CDR 3:2 (14:16, 14:16, 15:10, 15:6, 15:11)

BOR AGRIMPEX: Stančič, Giacca, Aiello, Marega, Palin, Meton, Paganini in Rudes

OLYMPIA CDR: Šfiligoj, Andrej, Simon in Janez Terpin, Dorni, Berganti in Pellegrin.

Srečanje med Borom Agrimpexom in goriško Olympio CDR je bil pravi derbi. Čeprav je bil poln preobratov in je za nameček trajal kar pet nizov, ni bil zanimiv glede prikazane igre obeh šestrek. Na obeh straneh igre je bilo precej nervoze, svoj kanček pa sta pristavila tudi sodnika v nekaterimi nerazuljivimi odločitvami, sicer pa nista vplivala na končni razplet, a sta še spravljala igralce v pretirano živčnost. Obenem pa moramo še dodati, da obe šesterki nista nastopili z najboljšima postavama. Pri gostiteljih so manjkali Batič, Starc in Pernarčič, pri Goričanih pa Černic, Ivo Cotič, Milocco in Bensa.

Že uvodni udarci so takoj pokazali, da so strune močno napete na obeh straneh mreže. Takoj na začetku, ko je bil izid pri ničli, so domačini zgrešili servis, gostje pa celo enega več. Ne glede na to dejstvo pa je bilo opaziti pri varovancih trenerja Jakopiča večjo zagrizenost in odločnost ter še posebej občutno bolj zanesljivo igro v obrambi. Omenjene vrline Goričanov so prišle do izraza potem, ko so borovci povedli s 4:0. Olympia je prvič povedla s 6:5. Končnica niza je bila izredno izenačena, a po zadnjem izanačenju pri štirinajstici so bili gostje bolj prisebni in so izbojevali odločilni točki. Podobnemu razpletu smo bili priča tudi v drugem setu, toda tokrat je povedla Olympia s 4:0. Spet se je igralo na razliko, gostje pa so spet tsno zmagali in povedli z 2:0.

Vse je kazalo, da bodo Goričani poskrbeli za podvig. Do preobrata pa je prišlo v tretjem nizu, ko je trener borovcev Giacca zamenjal nerazpo loženega Palina z Metonom, ki je do konča srečanja igral odlično. Vsekakor moramo omeniti, da sta obe šesterki nizali točke predvsem po zaslugi nasprotnikovih napak. Že podatek, da je Olympia zbrala 59 točk, od teh 23 na račun Borovih napak, gostje pa so bili pri 73 osvojenih točk še bolj radodarni z 29 napakami.

V naslednjih dveh nizih so borovci zaigrali nekoliko bolj zbrano ter niza tudi osvojili. V četrtem pa so imeli še olajšano pot, ker sta morala z igrišča najprej zaradi rahle poškodbe podajač Andrej Terpin (pri stanju 6:2) ter kmalu potem še Dorni. Četrti niz je bil tudi najkrajši, če seveda izvzameno zadnjega, ko se igra tie— break. V zadnjem nizu so gostitelji stalno vodili, ob menjavi igrišča celo z 8:3, a stem srečanja še ni bilo konec. Gostje so se najprej približali na 9:7, nato na 11:9, presenečenja pa Goričani niso zmogli.

(G.Furlanič)

VALPRAPOR IMSA - ROZZOL 3:1 (6:15, 17:15, 15:12, 15:10)

VALPRAPOR IMSA: Buzzinelli, A. in M. Feri, Lutman, Lavrenčič, Tomšič, Berzaccola, Koršič, Petejan, Uršič.

Proti ekipi, ki zaseda predzadnje mesto na lestvici, je združena ekipa le osvojila obe prvenstveni točki, z igro naših fantov pa ne moremo biti zadovoljni, saj trenutkom, ko so pravi gospodarji na igrišču, sledijo pravi black outi, ko nasprotniki z lahkoto osvojijo serijo točk. To je bilo razvidno v četrtem setu, ko so igralci tržaškega Rozzola vodili že z 9:1 in so nato valpraporci osvojili 15 točk, nasprotnik pa le eno. Prav ta velika nihanja v igri so razlog, da Valprapor ne zaseda višjega mesta na lestvici.

(Alf)

V moški D ligi

Soči Sobema spodletelo

SOČA SOBEMA - CUS TS 1:3 (7:15, 15:17, 15:10, 10:15)

SOČA SOBEMA: I. S. in M. Cotič, Battisti, Moscau, Čavdek, Hlede, Tomsič, Černic, Čevdek.

Sinoči je Soča Sobema v sovodenjski telovadnici pred številnim občinstvom nepričakovano izgubila proti neposrednemu tekmecu za obstanek v ligi. Gostje so začeli zelo zbrano in so z učinkovitim servisom spravili v težave domačo obrambo in povedli s 6:1. Sočani so reagirali, a razlika v točkah je bila le prevelika.

V 2. nizu so Sočani zaigrali bolj zagrizeno, tako da je bila tekma do konca izenačena. Pri vodstvu 14:13 je Sočanom žal športna sreča obrnila hrbet. V 3. nizu so Sočani že od vsega začetka pokazali lepo igro in z učinkovitim napoadom zasluženo osvojili set. V odločilnem nizu je na obeh straneh prevladala trema in ekipi sta veliko grešili. V končnici pa so bile gostje prisebnejši. (Poldo)

V ženskem derbiju slavje Nabrežink

Odločil blok

SOKOL INDULES - AGOREST POSOJILNICA SOVODNJE 3:0 (16:14, 15:8, 15:10)

SOKOL INDULES: Pertot, Vidali, Ušaj, Škerk, Brumat, T. Masten, L. Masten, Visintin, Drasič, Ciocchi, Conestabo.

AGOREST: Zavadlal, Viženti, Luvisutti, Maša Braini, Magda Braini, Scozziero, Marassi, Fait, Sošol, Krašček, Orel.

Izid derbija v nabrežinski telovadnici je bil vprašljiv le v prvem setu, ko je z Luvisuttijevo na servisu Agorest Posojilnica Sovodnje v naletu prehitel domačinke in bil na pragu delnega uspeha. V nadaljevanju je bila tekma dokaj enosmerna, prevladoval je napad Nabrežink, ki so točke nabirale še največ po zaslugi Tanje Masten, čeprav so se v napadalne akcije večkrat vključile tudi druge igralke. Izredno učinkovit je bil tudi blok Sokola, ki je posebno v prvem nizu serijsko izničeval napade gostinj. Za domačinke je nevarna situacija v prvem nizu izšla zaradi številnih napak v obrambi. Sploh je vseskozi kazalo, da igralke Sokola Indules slepo zaupajo v učinkovitost bloka in napada in so manj pazljive v obrambi. Homogeno je bila pri domačinkah razdeljena tudi učinkovitost pri serviranju, čeprav nobena igralka ne razpolaga s posebno učinkovitimi udarci. Vsekakor je bilo serviranje dovolj nevarno za Goričanke, ki jih je nekajkrat zajela popolna panika in zaradi te niso uspele zalagati napada, pri katerem je bila visoka Zavadlal slabo izkoriščena in je tudi pri napadanju večkrat izbirala nepravi trenutek za skok.

Sokolovka Tanja Masten je po tekmi povedala: »Nastopile smo zelo motivirane, verjetno gre prav tej naši odločnosti pripisti veliko učinkovitost pri blokiranju nasprotnih napadov. Dober blok je tudi nas same presenetil. Upam, da bomo tudi v nadaljnjih tekmah pokazale tolikšno zbranost kot danes, in na prihodnjih srečanjih pokazale vse kar zmoremo.

Barbara Luvisutti, ena boljših pri Goričankah, se je izkazala zaradi učinkovitega servisa. Po tekmi je povedala: »Mislim, da je za naš poraz krivo dejstvo, da se med tekmo med seboj raje pričkamo namesto, da bi si druga drugi dajale poguma. To večkrat zmede obrambo in zaradi tega ne moremo graditi napadov. Poleg tega smo danes nastopile tudi z novo igralko in uigranost ni bila optimalna. Upam, da bo ta hiba v doglednem času odpravljena.«

Tekmo v Nabrežini si je ogledalo približno 120 dokaj bučnih gledalcev, delno tudi z Goriškega.

(Bruno Križman)

ŽENSKA D LIGA

SOCOPEL - KONTOVEL 3:0 (15:8, 15:12, 15:12)

KONTOVEL: Garbini, Legiša, Pertot, Černe, Štoka, Regent in Garbini.

Sinoči so Kontovelke v Sangiorgiu di Nogaro zamudile izredno priložnost. Povprečni Socopel jih je premagal z gladkim 3:0, potem ko so v posameznih setih plave vodile celo s sedmimi točkami razlike. Pomanjkanje menjav, odpotovale so samo v šestih, predvsem pa nezaupanje v lastne moči, je vzrok za poraz, katerega v Kontovelovemm taboru niso pričakovali, posebno ne po tekmi z Virtusom, ko so Kontovelke zahgrale tehnično dovršeno, odločno in motivirano.

(D. R.)

Na SP v jadranju v razredu europa

Bogatčeva vse boljša: v petek četrta in peta

BUZIOS — Članica barkovljanskega TPK Sirena Arianna Bogatec se na svetovnem prvenstvu v jadranju v razredu europa iz dneva v dan bolj uveljavlja. Potem ko je v prvih treh regatah uvrstila na 22., osmo in 13. mesto, je v petek, ko so izvedli dve regati, zasedla celo eno četrto in eno peto mesto. S tema dvema odličnima rezultatoma se je povzpela na skupni lestvici in sedaj zaostaja le nekaj mest za najboljšimi. Po prvem delu svetovnega prvenstva je treba povedati, da so doslej dosegle na njem najboljše rezultate tekmovalke iz skandinavskih držav, z izjemo Francozinje Reitzerjeve in Arianne Bogatec, ki je po prvih preizkušnjah »ujela« pravi ritem jadranja na tem prvem svetovnem prvenstvu onkraj Velike luže v brazilskem Buziosu.

Slovenska jadralka je z obema regatama v petek dokazala, da je sploh najboljša v italijanski vrsti in da tako na najboljši način brani ugled državnega naslova, ki ga je osvojila lanskega septembra.Kljub neznosni vročini (40 stopinj Celzija v senci) je Bogatčeva izkoristila ugoden veter in se enakovredno borila z najboljšimi. Tako v dopoldanski, kot v popoldanski regati, ki je nadomestila odpadlo četrtkovo preizkušnjo (odložili so jo zaradi dežja) je zmagala Danka Jensen, ki se sedaj bori s Francozijo Reitzerjevo za končno prvo mesto (Francozinja je osvojila prve tri regate, v četrti pa je bila druga).

Vrstni red petkovih regat je bil sledeč: 4. regata: 1. Jensen (Dan.), 2. reitzer (Fr.), 3 Andersson (Šve.) 4. Bogatec (It.), 12. Salvà (It.) 14. Calligaris (It.), 35. Ingangi (It.). 5. regata: 1. Jensen (Dan.), 2. Andersson (Šve.), 3. Andersen (Nor.) 5. Bogatec (It.) 8. Calligaris (It.) 20. Salvà (It.), 28. Ingangi (It.).

V moški konkurenci so se doslej najbolje izkazali Skandinavci, medtem ko so Italijani povsem razočarali. Sredozemski prvak, Tržačan Benussi je doživel v 4. regati pravi polom, saj se je uvrstil na zanj res skromno 54. mesto. 4. regato je osvojil Danec Christensen pred Fincem Johanssonom in Norvežanom Kaerom.

V 14. kolu jugoslovanskega prvenstva 1. ZKL

Ljubljančani praznih rok

ŠIBENKA - SMELT OLIMPIJA 77:74 (32:31)

ŠIBENKA: Jurić, Gulin 8, Žurić, pokrajac, Burić 2, Popović 17, Kalpić 10, Šari1ć 16, Kapov 11, Slavica 13.

SMELT OLIMPIJA: Badzin, Daneu, Zdovc 7, Bačar, Hauptman 22, Trunić 5, Čurčić 21, Kotnik 15, Djurišić 4.

SODNIKA: Ljuca iz Beograda in Krajnović iz Osijeka. PON: Čurčić, Djurišić, Slavica, Popović in Gulin. 3 TOČKE: Kalpić 2, Hauptman 2, Trunić 1, Zdovc 1, Slavica 1.

ŠIBENIK — SMELT Olimpija je v zelo živčni tekmi prepustila točki Šienki. Domačini so v 34. minuti vodili za 10 točk (60:50), poldrugo minuto pred koncem pa so jih Ljubljančani prehiteli (72:71). Pri izidu 75:74 za domače je Bačar zgrešil oba prosta meta, nakar je Šarić 24 sekund pred koncem zvišalprednost Šibenke na tri točke. Hauptman je poskusil v zadnji sekundi izenačiti s trojko, a met mu ni uspel.

Ostali izidi 14. kola: Čelik - IMT 71:79, Budučnost - Zadar 82:89, Vojvodina - Bosna 93:82, Cibona - Crvena zvezda 99:73. Tekmo Partizan - POP 84 bodo odigrali danes.

Lestvica: POP 84 24 točk, Cibona in Partizan 20, Zadar 16, IMT 14, Vojvodina, Bosna in C. zvezda 12, Šibenka in SMELT Olimpija 10, Čelik, Budučnost 8.

Stefanel v Firencah

V italijanskem košarkarskem prvenstvu A-1 lige bo danes tržaški Stefanel gostoval v Firencah. V včerajšnji anticipirani tekmi je Panasonic odpravil milanski Philips s 105:98.

Današnje tekme: Scavolini - Ranger, Messaggero - Clear, Filanto - Phonols, Filodoro - Knorr, Sidis - Torino, Benetton - Livorno.

Lestvica: Benetton 28 točk, Messaggero, Philips in Phonola 26, Clear 24, Livorno 22, Stefanel, Scavolini in Knorr 20, Ranger 18, Sidis 16, Torino, Filanto in Panasonic 14, Filodoro 12, Firenze 6.

Italijanska A-2 liga

Današnje kolo: Fernet Branca - Teorema, Billy - Kleenex, Garessio 2000 - Emmezeta, Glaxo - Telemarket, Aprimatic - Banco di Sardegna, Venezia - Cremona, Lotus - Ticino, Turboair - Birra Messina.

Lestvica: Glaxo in Lotus 30 točk, Ticino in Fernet Branca 28, Kleenex 26, Teorema 20, Garessio 2000 in Turboair 18, Birra Messina, Telemarket, Banco di Sardegna, Billy 16, Aprimatic 14, Venezia in Emmezeta 12,Cremona 4.

Stecca osvojil svetovni naslov

SASSARI — Maurizio Stecca je z zmago s TKO v 5. krogu proti Dominikancu Armandu reyesu osvojil naslov svetovnega prvaka peresne kategorije po verziji WBO.

Huber svetovni prvak v sankanju enosedu

WINTERBERG — Italijan Arnold Huber je osvojil naslov svetovnega prvaka v sankanju enosedov na SP v nemškem zimskem središču Winterberg. Na drugo mesto se je uvrstil domačin Hackl, tretji pa je bil Avstrijec Prock. V snakanju dvosedov je italijanski par Raffl-Norbert Huber osvojil bronasto kolajno. Zmagal je nemčki par Krausse-Berendt.

Petek prvak

PLANICA — Franci Petek je osvojil naslov jugoslovanskega državnega prvaka v smučarskih skokih z 90-metrske skakalnice. Petek je v obeh serijah skočil najdlje (89 in 91,5 m). Drugi je bil Miran Tepeš, tretji pa Janez Debelak.

Klimova in Ponomarenko zlata v plesnih parih

SOFIJA — Sovjetska drsalca Marina Klimova in Sergej Ponomarenko sta obranila naslov svetovnih prvakov v plesnih parih. Srebro si je prislužil francoski par Isabelle in Paul Duchesnay, tretja pa sta bila Sovjeta Usova in Zulin.

Po zmagi proti Bregu v povratni odbojkarski tekmi mladink

Bor Friulexport v finalu

BREG - BOR FRIULEXPORT 0:3 (2:15, 2:15, 6:15)

BREG: Gaburro, Seganti, Gobbo, A. in S. Mauri, Ota, Giorgi, Pettirosso, F. in M. Sancin, Bandi, Kosmač.

BREG FRIULEXPORT: Azman, Flego, Čok, Gregori, Neubauer, Legovich, Vodopivec, Vitez, Faimann.

Tudi povratna polfinalna tekma odbojkarskega prvenstva mladink se je končala v prid borovk, ki so se tudi v Dolini potrdile kot zelo solidna in homogena ekipa. Brežanke so se v bistvu predale že pred začetkom tekme in so dosti grešile na servisu. Izborile so si mnogo menjav, a niso nikoli dobro zaključile akcije, le občasno so igro izboljšale in skušale nadoknaditi zamujeno, nikoli pa niso resneje ogrožale razigranih nasprotnic. S to zmago so se borovke uvrstile v finale za naslov prvaka.

Danes bo svoj prvi polfinale opravila še Sloga Koimpex. Ob 11. se bo v Ul. Montecengio pomeriula s CUS-Om. (Ota)

1. ŽENSKA DIVIZIJA

KILLJOY - SLOGA KOIMPEX 1:3 (9:215, 11:15, 15:3, 9:15)

SLOGA SAGOR: Briščik, Ciocchi Ferluga, Fonda Grduen, Maja in Martina Komsina, Milič, Spacal, Starc.

Za Killjoy igra nekaj starejših in izkušenih igralk, Sloga Sagor pa je zmagala zaradi boljšega servisa in kombinacijsko pestrejše igre ob mreži. V prvih dveh setih so slogašice obakrat visoko povedle in so svojo prednost upravljale do konca. Izredno slab sprejem je botroval porazu v 3. setu, v četrtem pa so le znale uveljaviti svojo premoč. (INKA)

2. ŽENSKA DIVIZIJA

SOKOL - ALTURA 3:2 (9:15, 15:11, 11:15, 15:8, 15:8)

SOKOL: Pertot, Antonič, Ban, Caharija, Ferlan, Golemac, Kralj, Legiša, Radetič, Švara, Visintin, Peric.

Sokolovke so prišle v drugem kolu do svoje prve zmage, ki je še toliko bolj dobrodošla, če vemo, da so bile nasprotnice starejše, za Sokol pa so na igrišče stopile tudi »naraščajnice«. Tekma je bila zelo borbena in izenačena, gostitlejice pa so se izkazale tako v obrambi kot v napadu. (Vip)

DEKLICE

ZAULE RABUIESE - SLOGA A 3:1 (15:9, 8:15, 15:7, 15:2109)

SLOGA A : Carli, Corsucci, Mahnič, Prelec, Stopar, Živec.

Slogine deklice so v 1. povratnem kolu klonile pred ekipo, ki doslej še ni zmagala. Slogašice so nastopile v okrnjeni postavi, naletela so na slab dan in poraz je bil neizbežen. (INKA}

NARAŠČAJNICE

SLOGA - CUS 0:2 (12:15, 12:15)

SLOGA: Feri, Kalc, Kufersin, Limoncin, Milkovič, Natalicchio, Prelec, Race, Škerlavaj, Štrekelj, Švagelj, Tensi.

Tudi v drugem kolu so Slogine najmlajše izgubile, vendar je bilo srečanje zelo izenačeno in sta se oba seta zaključla z majhno razlikov v točkah. Za Slogine barve so stopile na igrišče čisto vse igralke (saj je prav nabiranje tekmovalnih izkušenj glavni društveni cilj v tem prvenstvu), ki bi prav gotovo iztržile povoljnejši izid, če bi do nasprotnic kazale manj »spoštovanja«. (Inka)

V slovenskem nogometnem derbiju under 18

Breg po 11-metrovki

BREG - PRIMORJE 1:0 (0:0)

STRELEC: Tamaro iz 11-metrovke

BREG: Giglifanò, Stefančič (M. Bandi), Ota, Laurica, Švab, Reia, Tamaro, Rocchetti (Majovski), Mauri, Sancin, Buzzi, R. Bandi, Cupin.

PRIMORJE: Fabris, Pez, Križman (Gherardi), Štolfa, Luxa, Praselli, Geri, Tavčar, Vidonis (Canzia), Škabar, Košuta, Blason.

V slovenskem derbiju so po borbeni tekmi slavili zmago domačini, čeprav le z zadetkom iz 11-metrovke. Vse strategije obeh trenerjev so odpadle že v 5. min., ko je sodnik izključil Prasellija zaradi namernega prekrška nad Maurijem. Odtlej so Brežani prevzeli igro v svoje roke in začeli napadati. Sprva je moral vratar Fabris ubraniti strel Tamara iz prostega strela, nato pa je goste rešila vratnica, ki jo je zadel Mauri. Tekma vsekakor ni bila lepa. Brežani so s težavo prebijali obrambni zid gostov, zato so poskušali doseči zadetek s streli od daleč, a brez uspeha. Igralci Primorja so dobro zapirali vse prostore, a v napadu niso niti enkrat streljali na Bregova vrata. V drugem polčasu se igra ni spremenila. Domačini so pripravili nekaj priložnosti, a netočnost ali vratar Fabris sta jima prekrižala račune. V 33. min. pa je sodnik dosodil 11-metrovko v korist modrih, ker se je Gherardi dotaknil žoge z roko v kazenskem prostoru. Prvi strel Tamara je Fabris ubranil, a sodnik je dal strel ponoviti, drugič pa je Tamaro zadel. Zaradi preglasnega ugovarjanja je bil nato izključen tudi Štolfa. Končno so se rumenordeči podali v napad in si zapravili lepo priložnost za zadetek. Strel Škabarja je lepo ubranil Giglifanò. Do konca tekme ni bilo drugih važnejših dogodkov. Pohvalo zaslužijo na eni strani Reia in Švab, na drugi pa Fabris in Luxa. (E. B.)

domači šport

DANES

NEDELJA, 27. JANUARJA 1991

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Gorici, Ul. Baiamonti: Juventina - Trivignano

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Repnu: Vesna - Zarja; 14.30 na Proseku: Primorje - Gaja

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Sant'Anna; 14.30 v Zagraju: Sagrado - Mladost; 14.30 v Gorici, Straccis: Azzurra - Kras; 14.30 v Žavljah: San Vito - Breg; 14.30 v Trstu, Vill. Fanciullo: Chiarbola - Primorec

NARAŠČAJNIKI

10.30 v Dolini: Breg - Chiarbola; 10.30 na Proseku: Primorje - Zarja

ZAČETNIKI

10.30 v Bazovici: Zarja - Esperia; 12.15 na Proseku: Primorje - Opicina B

KOŠARKA

PROMOCIJSKA LIGA

11.00 V Trstu, na Alturi: Santos - Kontovel; 11.00 v Trstu, na 1. maju: Bor Radenska - CUS TS; 15.00 v Nabrežini: Sokol - Orient Express.

1. MOŠKA DIVIZIJA

11.00 v Trstu, šola Suvich: Saba - Breg A

DEŽELNI KADETI

11.30 v Trstu, Istrska ulica: Don Bosco - Bor

ODBOJKA

2. ŽENSKA DIVIZIJA

11.00 v Dolini: Breg - Prevenire

MLADINKE

11.00 v Trstu, Monte Cengio: CUS - Sloga Koimpex

DEČKI

10.30 v Gorici, Slovenski športni center: Olympia - CUS Trst; 11.00 v Repnu: Sloga - Vivil; 15.30 v Ronkah: ACLI Ronchi - Teknoprogres

DEKLICE

9.30 v Trstu, na 1. maju: Bor Friulexport B - CUS Trst B

NAMIZNI TENIS

ŽENSKA C LIGA

10.00 v Trstu: Chiadino - Kras Activa

obvestili

SK BRDINA

organizira v nedeljo, 3. februarja, avtobusni izlet v Forni di Sopra (Varmost). Odhod avtobusa z Opčin ob 6. uri. Informacije 212936 in 212859. Vpisovanje na sedežu kluba jutri, 28. in v sredo, 30. t. m., od 19. do 20. ure.

ŠD POLET

sklicuje 23. letni občni zbor, ki bo v torek, 29. t. m., v dvorani Prosvetnega doma na Opčinah ob 20.00 in ob 20.30 v drugem sklicanju. Dnevni red: 1. poročila, 2. razprava, 3. razno. Vabljeni člani in simpatizerji društva.

naše peterke v mladinskih ligah - naše peterke v mladinskih ligah

Kontovelovi kadeti uspešni, start v prvenstvu propaganda

KADETSKI TURNIR ALPE-JADRAN

KONTOVEL - GUSPARO 112:39 (48:18)

KONTOVEL: Ban 12, Cingerla 3, Spadoni 6, Milič 5 (1:2), Budin 371 (2:4), Hmeljak 23 (1:3), Černe 6, Vodopivec 8, Vidali 2 (0:2), Vatta 10 (0:1).

TRI TOČKE: Budin 1, Cingerla 1, Vatta 1.

Kontovelci so sklenili kvalifikacijski del kadetskega turnirja Alpe-Jadran nepremagani. V zadnjem srečanju so namreč premočno premagali še videmsko moštvo Polisportiva Friulana Gusparo in se tako uvrstili v nadaljnji del tega turnirja.

Naši košarkarji so si v uvodnih minutah priigrali visoko prednost (37:9), to razliko stalno večali, tako da ni bilo nikoli dvoma o zmagovalcu. Kontovelci so bili v vseh elementih boljši od gostov. Vsi naši predstavniki so se vpisali med strelce, še posebno uspešna pa sta bila Jan Budin in Marko Hmeljak.

Žreb je nanesel tako, da bodo Kontovelci v drugi fazi prosti. V tretjem krogu pa bodo skoraj gotovo igrali proti goriški Diani, ki se bo v drugem krogu spoprijela prav z videmsko ekipo Guspara. Goričani so v tem srečanju gotovo nesporni favoriti. (bl)

DRŽAVNI KADETI

LARGO ISONZO - KONTOVEL 74:81

LATTE CARSO - BOR 67:71 (38:31)

DEŽELNI KADETI

ARDITA - DOM 110:75 (49:29)

DOM: Pečanac 22, Silič 16, Zavadlal 12, Bordon 21, Kovi 2, Primožič 2, Skok, Quinzi.

ON: Ardita 20, Dom 22; PON: Bordon (35).

Drugouvrščena Ardita je bila za domovce pretrd oreh. Posebno katastrofalen je bil za naše začetek in sredina prvega polčasa. Belordeči so popolnoma odpovedali tako v obrambi kot v napadu. Posebno pomanjkljivi so bili tudi pri metu, ki jim tokrat ni šel od rok. V začetku drugega polčasa so Brumnovi varovanci z dobro obrambno onemogočili nasprotnika in se mu približali na samih 7 točk (55:62), nakar pa so jim pošle moči. (Primožič)

NARAŠČAJNIKI

FERROVIARIO - KONTOVEL 99:75 (51:42)

KONTOVEL: A. Spadoni 4 (1:2), Cingerla 7 (0:6), M. Spadoni 17 (5:9), Križman 11 (1:5), Gerli 2, Daneu (0:1), Clarich 2, Devetak 2, Černe 12, Vatta 18 (1:2), Vidali.

Kontovelci so včeraj dokaj slbo igrali predvsem v obrambi in si poraz tudi zaslužili. Res je, da so naši nastopili v okrnjeni postavi (odsotna sta bila Vavpetič in D. Milič), to pa ni opravičilo za precej bledo igro v obrambi. Kontovelci so tudi odpovedali glede skupinske igre.

Glede napada naj omenimo uspešen nastop Vatte in Maura Spadonija.

DON BOSCO - BREG 131:33 (62:15)

BREG: Kocjančič, Cah 5 (1:2), Koren 7 (3:8), Pintarelli (0:2), Klabjan 4, Gobbo 9 (1:3), Žerjal 9 (1:8).

Brežani, ki so igrali v okrnjeni postavi, so na tem srečanju preveč bojazljivo igrali v napadu in slabo v obrambi, poleg tega so tudi imeli skoraj katastrofalen odstotek v prostih metih (26 od sto).

Edini, ki se je hrabro boril, je bil patrick žerjal, kar pa seveda ni bilo dovolj, da bi vsaj omilili poraz.

DEČKI

RICREATORI - BOR 38:128 (25:68)

BOR: Kovač 22 (2:4), Sancin 7 (0:1), Uršič 16, Oberdan 27 (2:3), Pozar 23, Lapelj 33 (5:10).

3 TOČKE: Pozar 3, Oberdan 1, Sancin 1.

Borovci so spet premočno zmagali proti šibki peterki Ricreatorija, čeprav so se naši predstavili samo v šestih na igrišče in so zaradi tega igrali drugo četrtino v treh.

O tekmi sami ni kaj dosti povedati. Razlika med obema ekipama je bila res velika, tako da so se Borovi strelci razigrali. Zadeli so kar pet trojk, kar je za to kategorijo prava redkost. Še posebej bi pohvalili Kovača in Lapelja. (A. Kovačič)

PROPAGANDA

BOR - FINCANTIERI 61:48 (31:22)

BOR: Jagodic 17 (3:4), Velinski, Bonamore, Štokelj 10, Pussini, Bajc 6, Gergič, Kafol, Omari 4 (2:2), Božič, Perkovič 20, Bertocchi 4.

Borovci so se spoprijeli z leto mlajšimi nasprotniki, morali pa so se pošteno potruditi, da so strli njihov odpor in zasluežno zmagali. Na začetku tekme so plavi zelo agresivno in zbrano igrali v obrambi, prestregli več žog in nato si priigrali zadostno prednost, ki so obdržali do konca srečanja.

Za prikazano igro naj pohvalimo prav vse naše igralce. (U. A.)

POLET - DON BOSCO A 30:55 (11:34)

POLET: Petaros, Senica 4, Hrovatin, Krt, Kalc, E. Lakovič 2 (0:2), I. Lakovič 12, Sosič, Tavčar 2, Genardi 8, Budal 3.

SODNIK: Scabini. TRI TOČKE: Budal 1.

V prvem kolu prvenstva propaganda so Poletovi košarkarji sprejeli v goste A postavo Don Bosca. Gostje so bili fizično in višinsko premočni za poletovce, ki so v glavnem za leto ali več mlajši od nasprotnikov. Ravno zaradi treme, ki jih je zajela pred pričetkom srečanja, so Openci v prvih dveh četrtinah igrali bojazljivo, medtem ko so se v drugem delu srečanja enakovredno kosali z nasprotniki.

Posebno razveseljivo je dejstvo, da sta prav najmlajša na igrišču, Egon Tavčar in Erik Lakovič, bila najbolj sproščena in bojevito razpoložena. (Cancia)

6. KROG

v živo o našem športu

vsak ponedeljek ob 21.45 na TV Koper-Capodistria

ponovitev v torek ob 16.30

jutri v oddaji:

- nogomet: naše enajsterice na štiri oči v Repnu in na Proseku;
- odbojka: Betty Nacinovi o uspehih Bora Elpro Cunja in reportaža tekme Sokol - Agorest;
- smučanje: Francesca Rapotec v studiu in na posnetkih s smučišča;
- Marko Predan o slovenskem športu v Benečiji (prisotnost potrjena).

za odgovore na nagradno uganko (003866) 25991

V VSAKEM LETNEM ČASU IN OB VSAKEM VREMENU
STE LAHKO ŽE ZGODAJ ZJUTRAJ O VSEM OBVEŠČENI,
ČE BERETE NAŠ DNEVNIK.
STE KDAJ POMISLILI, DA BI SE NAROČILI NANJ?

Raznašalec našega dnevnika bo za vas premagal burjo in dež, zato ne odlašajte in se naročite!

...dobro jutro

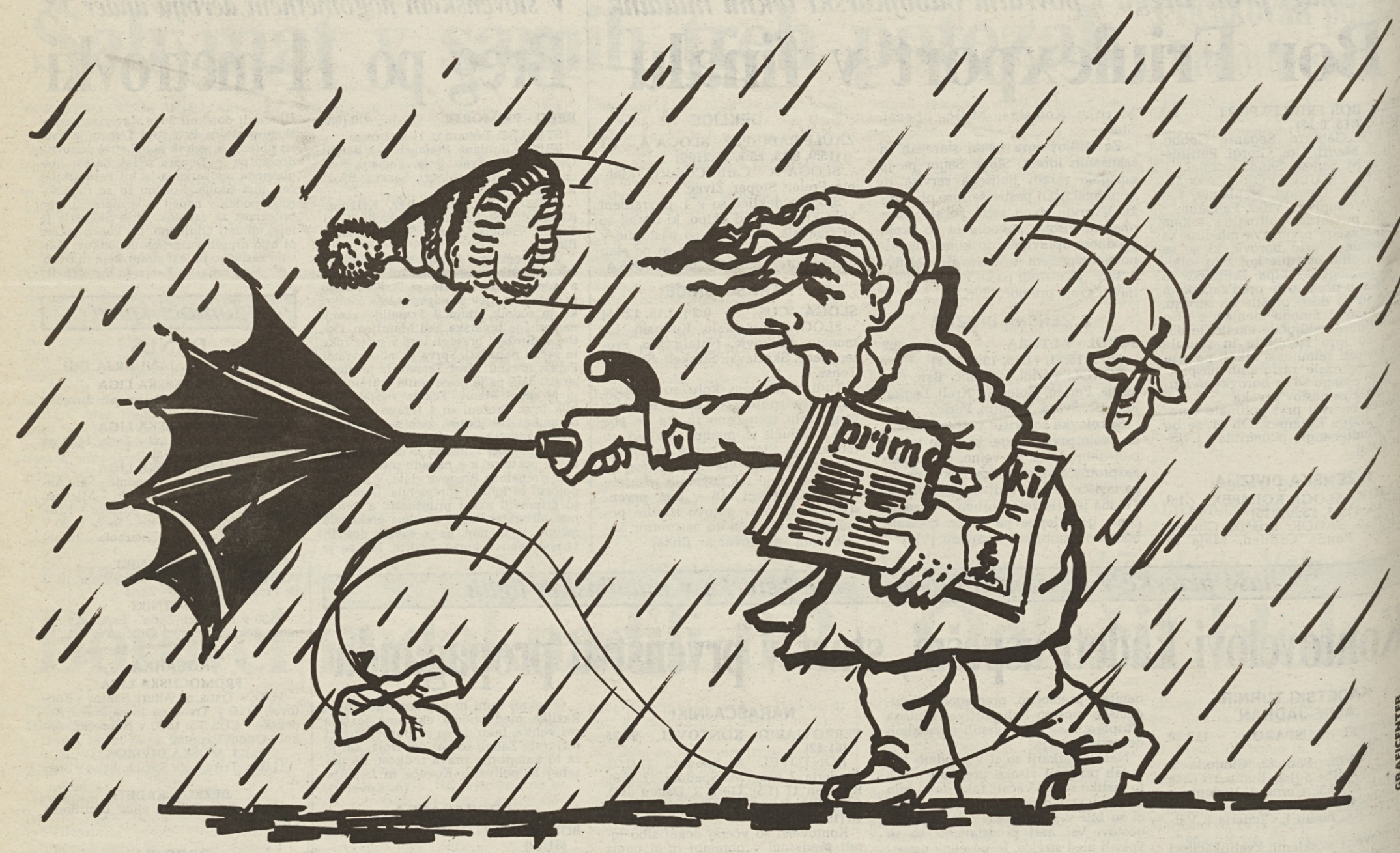

GRAFICENTER

vam želi

primorski
dnevnik

Ne odlašajte. Samo še nekaj dni imate čas.
Prednaročninska cena 200.000 lir velja do konca januarja.
Pohitite torej z vplačilom v slovenskih bančnih zavodih ali pri raznašalcih in Primorski dnevnik bo postal vaš vsakodnevni prijatelj in informator.